

M. VAL. MARTIANI
EPIGRAMMATICA

M. VAL. MARTIANI IN *M. VAL. MARTIANI*

Vsam Scholae Vestmonasteriensis.

Stat. Thea

11/2 p. 10

LONDINI,

EX OFFICINA ROGERI DANIELIS,

M D C L X I.

UNIVERSITY
LIBRARY
CAMBRIDGE

Broughton

271

'61-511

~~Robert of Bampton~~

Robt Leman Coll. Trin. Cant.

1697

V I T A

M. VAL. MARTIALIS

EX PETRO CRINITO.

M Arc. Valerius Martialis genere Hispanus fuit, Bilbili natus, haud ignobilis oppido Celtiberiae; ut veteres autores tradunt; & ipse Martialis cum puribus locis demonstrat, tum maximè his versibus ad Licinianum municipem suum.

Vir Celtiberis non tacende genibus,
Nostræque laus Hispaniæ,
Videbis altam, Liciniane, Bilb.
Equis & armis nobilem.

Sub primam ætatem profectus est ad urbem Romanam, quò facilius in literarum studio versari posset, sum-
que ingenium erudire. Sed cum agendis causis minimè se idoneum videret, omnem operam atque diligentiam reulit ad scribenda grammata: in quibus magnopere excelluit iudicio vterum. Maximè autem valuit in prmerendis sibi atque conciliandis hominum studiis: adeò urbanitate & sal bus prestitit. Relata sunt à C. Plinio permulta de ingenio & eruditione Val. Martialis; quibus satis colligere possumus quanti fecerit hunc ipsum p etam, quantumque illius versibus oblectari consueverit. Itaque minimè mirari oportet, si Aelius Verus Imperator (qui Casari Hadriano gratissimus fuit) soli n est singulari affectu prosequi lepores atque jocos poète Martialis; iuven-
que Virgilium vocare. Neque dubium est illum Romæ publicis honoribus ornatam atque honestatum

4 VITA M. VAL. MARTIALIS.

fuisse Nam equestri dignitate donatus est, & prætu-
râ, & jure trium liberorum : ut ipse de se testatur.
Lib. x i . Epigramma: òn composuit miro ingenio
& singulari urbanitate : quibus adjecit Xenia & A-
pproposita libellis duribus absoluta In his secutus est
Marsum poetam, Pedem, atque Getulicum. Vale-
rium quoq; Catullum, & Licinium Calvum pluri-
mi fecit. In duodecim libro Nerve atque Trajano
Imperatoribus blanditus est, damnatis temporibus
Domitiani Cæsaris Ad eundem referitur Specticulo-
rum Liber : qui extra ordinem aliorum habetur à no-
stris grammaticis, ut vetusti codices prebant. Inter
amicos præcipue habuit Stellam Patavinum, Decia-
num, Silium Italicum, Val. Flaccum, Parthenium,
aliosque complures : ad quos sæpenumero scribit Ster-
tinus vir clarissimus (quem Martialis mutato no-
mine Avitum appellat) tantum concessit ipsius inge-
nio atque doctrine : ut viventi adhuc imaginem more
veterum in sua bibliotheca posuerit. Postmodum
Martialis foret provecitior, tædio rerum urbanarum
affectus in patriam rediit, atque in natali solo paulò
post interiit, non sine lacrymis ac magno mœrore C.
Il n i : ut ingenuè testatur est, scriptâ epistolâ ad
Cornelium Priscum.

C. Plinius Cæcilius Secundus, Epist.
lib. I I I. ultima.

CORNELIO PRISCO SVOS.

Audio Valerium Martialem decessisse, & moleste fero. Erat homo ingeniosus, acutus, acer, & qui plurimum in se ibendo & salis haberet, & fellis; ne candoris minus. Prosequi uti eram viatico seceden em. Dederam hoc amicitiae, de. eram etiam versiculis, quos de me comp. suit. Fuit non ois antiqui eos qui vel singulorum laudes, vel urbium scripserant, aut honoribus, aut pecuniâ ornare. Nisi is verò temporibus, ut alia speciosa & egregia, ita hoc imprimis exolevit. Nam postquam desivimus facere laudanda, laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui sint versiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipsum vo'umen, nisi quosdam tenerem. Tu, si placuerit hi, ceteros in libro requies. (*Libr. x. ep. gr. x i x.*) Alloquitur Musam, mandat ut d. mu n meam in Esquiliis quærat, adeat reverenter.

*Sed ne tempore non tuo desertan
Puljes ebria januam, videto.
Totos dat terrena dies Minervæ,
Dum centum studet auribus v'rorum
Hic, quid secula p'sterique possint
Arpinis quæque comparare charis.
Seras tui n'bis al' lucernas:*

TESTIM. DE MARTIALE.

*Hæc hora est tua. cùm furit Lyæus,
cùm rignat roſæ, cùm madent capilli;
Tunc me vel rigidi legant Catenes.*

Meritóne eam, qui hoc de me ſcripſit, & tunc dimiſi amiciffimè, & nunc, ut amiciffimum, deſunctum eſſe doleo ? Dedit enim mihi quantum maximè potuit ; daturus amplius, ſi potuiſſet. Tameſi quid homini poteſt dari majus, quàm gloria, lau & æternitas ? At non erunt æterna, quæ ſcripſit ? Non eunt fortasſe ; ille tamen ſcripſit, tanquam futura. Vale.

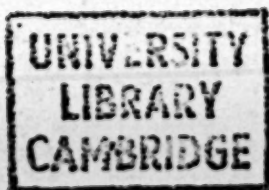
M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER PRIMVS.

AD LECTOREM EPISTOLA.

Spero me secutum in libellis meis tale temperamentum ,
ut de illis queri non possit , quisquis de se bene senserit ,
cum salvâ infirmarum quoque personarum reverentiâ
ludant ; quæ adeo antiquis autoribus defuit , ut nominibus
non tantum veris abusi sint , sed & magnis. Mihi fama vi-
lius constet , & probetur in me nunc novissimum ingenium Ab-
si à jocorum nostrorum simplicitate malignus interpret , nec
epigrammata mea scribat. Improbe facit , qui in alieno libro
ingeniosus est. Videor mihi meo iure facturus , si Epistolam
versibus clausero.

Ad eundem. I.

Hic est, quem I:gis, ille, quem requiris,
Hic noto in orbe Martialis
Argutis Epigrammaton libellis :
Cui. Lector studiose, quod dedisti
Viventi decus atque sentienti.
Rari post cineres habent Poëtz.

A. 4.

Ad

M. VAL. MARTIALIS

Ad eundem. II.

Qui tecum cupis esse meos ubicunque libellos,
Et comites longæ quaris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
Scrinia da magnis, me manus una capit.
Ne ramen ignores ubi sis venalis, & erres
Urbe vagus totâ: me duce certus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundum,
Limina post Pacis, Palladiumque forum,

Ad librum suum. III.

Argiletanas mavis habitare tabernas,
Cum tibi, parve liber, scrinia nostra vacent.
Nescis, heu, nescis dominæ fastidia Romæ:
Crede mihi, nimium Martia turba sapit.
Majores nusquam ronchi: juvenesque senesque,
Et pueri natum rhinocerotis habent
Audieris cum grande sophos, dum basia captas,
Ibis ab excusso missus in astra sago.
Sed ta, ne toties domini patiare lituras,
Neve noxet lusus tristis arundo tuos;
Ætherias, lascive, cupis volitare per auras.
I, fuge; sed poteris tutior esse domi.

Ad Casarem. IV.

Contigeris nostros, Cæsar, si fortè libellos,
Terrarum dominum pone supercilium.
Consuevere jocos vestri quoque ferre triumphi,
Materiam dictis nec pudet esse ducem.
Quâ Thymelen spectas, derisoremque Latinum,
Illâ fronte, precor, crimina nostra legis.

Ad seipsum, sub persona Cæsaris. V.

DO tibi Naumachiam, tu das Epigrammata nobis:
Vis, puto, cum libro, Marce, natâre tuo.

De leone Cæsaris. VI.

Ætherias aquilâ puerum portante per auras,
Illâsum timidis unguibus hæsit onus:
Nunc sua Cæsareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.

Quæ

Quæ majora putas miracula ; summus utrisque
Auctor adest : hæc sunt Cæsaris, illa Iovis.

Ad Catonem. VII.

CYr in theatrum Cato severe venisti ?
An ideo tantum veneras, ut exires ?

Ad Maximum, de columba Stella. VIII.

STellæ delictum mei. columba,
Veronâ licet audiente dicam,
Vicit, Maxime, passerem Catulli.
Tantò Stella meus tuo Catullo,
Quantò passere major est columba.

Ad Decianum. IX.

QVod magni Thræsez, consummatique Catonis
Dogmata sic sequeris, silvus ut esse velis,
Pectore nec nudo strictos incurris in enses :
Quod fecisse vel. m te, Deciane, facis.
Nolo virum facili redimit qui sanguine famam :
Hæc volo, laudari qui sine morte potest.

In Cottam. X.

BELLas homo & magnus vis idem, Cotta, videri :
Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo
est.

De Gemello & Maronilla. XI.

PETit Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & instat, & precatur, & donat.
Adeone pu'ra est ? immo scædus nil est.
Quid ergo in illa petitur & placet ? tussit.

In Sextilianum. XII.

CVm data sint equiti bis quina numismata, quare
Bis decies solus, Sextiliane, b: bis ?
Iam defecisset porrantes calda ministros,
Si non potares, Sextiliane, merum.

De Regulo. XIII.

IURad Herculei gelidas quæ Tiburis arces,
Canaque sulphureis Albula fumat aquis ;
Rura, ne nusque sacrum, d: istaque jugera Musis
Signat vicina quattuor ab urbe lapis :

Hic rudis æstivas præstabat porticus umbras,
 Heu quam penè novum porticus ausa nefas!
 Nam subito collapsa ruit, cum mole sub illa
 Gestatus bijugis Regulus esset equis.
 Nimirum timuit nostras Fortuna querelas,
 Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.
 Nunc & damna juvant: sunt ipsa pericula tanti:
 Stantia non poterant recta probare deos.

De Arria & Pato. XIV.

Casta suo gladium, cum traderet Arria Pato,
 Quem de visceribus traxerat ipsa suis:
 Si qua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit;
 Sed quod tu facies, hoc mihi, Pate, dolet.

De leone Caesaris. XV.

Delicias, Caesar, lususque jocosque leonum
 Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi.
 Cum pressus blando toties à dente rediret,
 Et per aperta vagus curreret ora lepus,
 Unde potest avidus capta leo parcere prædæ?
 Sed tamen esse tuus dicitur, ergo potest.

Ad Iulium. XVI.

O Mihi post nullos Juli memorande sodales,
 Si quid longa fides, canaque jura valent.
 Bis jam penè tibi consul trigesimus instat,
 Et numerat paucos vix tua vita dies.
 Non bene distuleris, videas quæ posse negari;
 Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
 Expectant curaque catenatique labores:
 Gaudia non remanent, sed fugitiva volant.
 Hæc utrâque manu, complexuque asserere toto:
 Sæpe fluunt imo sic quoque lapsa sinu.
 Non est crede mihi, sapientis dicere, vivam:
 Sera nimis vita est cra stina; vive hodie.

Ad Avitum de Libro. XVII.

Sunt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala
 plura
 Quæ legis hæc; aliter non fit, Avite, liber.

Ad

Ad Titum. xviii.

COgit me Titus actitare causas,
Et dicit mihi sæpe, magna res est.
Res magna est, Tite, quam facit colonus.

Ad Tuccam. xix.

Quid te, Tucca, juvat vetulo miscere Falerno
In Vaticanis condita musta cadis?
Quid tantum fecere bonis tibi pessima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile est: scelus est jugulare Falernum,
Et dare Campano toxica sæva mero.
Convivæ meruere tui fortasse perire:
Amphora non meruit tam pretiosa mori.

Ad Eliam. xx.

Si memini, fuerant tibi quatuor, Ælia dentes:
Exspuit una duos tussis, & una duos.
Jam secuta potes totis tussire diebus;
Nil istuc, quod agat, tertia tussis habet.

Ad Cæcilianum. xxi.

Dic mihi, quis furor est? turbâ spectante vocatâ,
Solutus boletos, Cæciliane, voras.
Quid dignum tanto tibi ventre gulâ que precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas!

De Mucio Scaevola. xxii.

Cum peteret regem decepta satellite dextra,
Injecit sacris se peritura focis.
Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,
Et raptum flammis jussit abire vium.
Urere quam potuit contempto Mucius igne,
Hanc spectare manum Porcena non potuit.
Major deceptæ fama est & gloria dextræ.
Si non errâset, fecerat illa minus.

De leone Casaris. xxiii.

Quid nunc sæva fugis placidi lepus ora leonis?
Frangere tam parvas non didicere feras.
Servantur magnis isti cervicibus ungues,
Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.

Præda canum lepus est, vastos non implet hiatus :
Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

Ad Faustinum. xxi v.

E De tuos tandem populo, Faustine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus :
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces.
Nec Silem: nostri prætereantque senes.
Ante fores stantem dubitas admittere famam ?
Teque piget curæ præmia ferre tuæ ?
Post te victuræ per te quoque vivere chartæ
Incipiant : cineri gloria sera venit.

In Sextilianum. xxv.

Sextiliane, bibis quantum subsellia quinque
Sôlus, aquâ toties ebrins esse potes.
Nec confessorum vicina numismata tantum,
Æra sed à cuneis ulteriora petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis,
Uva nec in Tuscis nascitur isti jugis.
Testa sed antiqui felix siccatur Opimi,
Egerit & nigros vassica cella cados.
A caupone tibi fex Lalerana petatur,
Si plus quàm decies, Sextiliane, bibis.

Ad Proclum. xxvi.

Hesternâ tibi nocte dixeramus,
Quincunces, pato, post decem peractos,
Cœnares hodie, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem statim puisti,
Et non sobria verba subnotasti ;
Exemplo nimium periculoso.
Μὴτὲ μνήμην τὴν τοῦτον, Procille.

De Acerra. xxvii.

Hesterno scire mere qui credit Acerram,
Fallitur : in lucem semper Acerra bibit.

Ad Fidentinum plagiarium. xxviii.

Fama refert nostros te, Fidentine, libellos
Non aliter populo quam recitare tuos.
Si mei vis dici, gratis tibi carmina mittam :
Si dici tua vis ; hæc eme, ne mea sint.

In Dianulum. XXXIX

Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Dianulus :
Coepit quo poterat clinicus esse modo.

Ad Sabidium. XXX.

Non amo te, Sabid : nec possum dicere quare.
Hos tantum possum dicere; non amo te.

De Gellia. XXXI.

Amissum non flet, cum sola est, Gellia patrem :
Si quis adest, iussu profluunt lacrymae.
Non luget, quisquis laudari, Gellia, quirit :
Illic dolet verè, qui sine teste dolet.

Ad Lucanum & Tullum fratres. XXXII.

Si, Lucane, tibi, vel si tibi Tulle, darentur
Qualia Ledri fata Lacones habent :
Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet uterque prior.
Diceret infernas & qui prior esset ad umbras;
Vive tuo, frater, tempore, vive meo.

Ad Fidentinum. XXXIII.

Quem recitas, meus est, o Fidentine, libellus :
Sed malè cum recitas, incipit esse tuus.

Ad Decianum. XXXIV.

Si quis erit raros inter numerandus amicos,
Quale prisca fides, fama que novit anus :
Si quis Cecropiæ madidus Larique Minervæ
Artibus, & verà simplicitate bonus :
Si quis erit recti custos, imitator honesti,
Et nihil arcano qui roget ore deos :
Si quis erit magnæ tubnixus robore mentis ;
Dispeream, si non hic Decianus erit.

Ad Lividum. XXXV.

Qui ducis vultus, & non legis ista libenter ;
Omnibus inideas, Livide; nemo tibi.

In Cæcilium. XXXVI.

Urbanus tibi, Cæcili, videris :
Non es, crede mihi : quid ergo ? verna es.
Hoc quod Transiberinus ambulator,

Qui

Qui pallentia sulfurata fractis
 Permutat vitreis : quod otiosæ
 Vendit qui madidum cicer coronæ :
 Quod custos dominusque viperarum :
 Quod viles pueri salariorum :
 Quod fumantia qui tomacula raucus
 Circumfert tepidis cocus popinis :
 Quod non optimus Urbicus Poëta.
 Quare desine jam tibi videri ,
 Quod soli tibi, Cæcili, videris ;
 Qui Galbam salibus tuis, & ipsum
 Possis vincere Sestium Caballum.
 Non cuiunque datum est habere nasum,
 Ludit qui stolidâ procacitate,
 Non est Sestius ille, sed caballus.

De Porcia. XXXVI.

Conjugis audisset fatum cùm Porcia Bruti,
 Et subtracta sibi quæreret arma dolor:
 Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
 Credideram satis hoc vos docuisse patrem.
 Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas:
 I nunc, & ferrum turba molesta nega.

In Mancinum. XXXVII.

Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati ;
 Et positum est nobis nil herè præter aprum:
 Non quæ de tardis servantur vitibus uvæ ;
 Dulcibus aut certant quæ melimela favis :
 Non pyra quæ lentâ pendent relligata genistâ ;
 Aut imitata breves Punica mala rotas.
 Rustica lactantes nec misit fiscina metas ,
 Nec de Piconis venit oliva cadis.
 Nudus aper, sed & hic minimus, qualisque necari
 A non armato pumilione potest.
 Et nihil inde datum est : tantum spectavimus omnes.
 Ponere aprum nobis sic & arena solet.
 Ponatur tibi nullus aper post talia facta :
 Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

Ad Stellam. XXXIX.

Lascivos leporum cursus, lususque leonum,
 Quod major nobis charta minorque gerit,
 Et bis idem facimus, nimium si, Stella, videretur
 Hoc tibi; bis leporem tu quoque pone mihi.

De libro suo. XL.

Edita ne brevibus pereat mihi charta libellis,
 Dicatur potius τὸν δὲ ἀπαμειβόμενον.

De Diaulo. XLI.

Nuper erat medicus, nunc est vespillo Diaulus.
 Quod vespillo facit, fecerat & medicus.

De leonum & leporum spectaculo. XLII.

Restibus his tauros non eripuerunt magistri,
 Per quos praeda fugax itque reditque lepus.
 Quodque magis mirum, velocior exit ab hoste,
 Cum nil à tanta nobilitate refert.

Tutior in sola non est cum currit arena,
 Nec cavez tantà conditur ille fide.

Si vitare canum morsus, lepus improbe, quæris,
 Ad quæ confugas ora leonis habes.

Ad Licinianum. XLIII.

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
 Nostræque laus Hispaniæ,
 Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
 Equis & armis nobilem,
 Sterilemque Caunum nivibus, & fractis sacrum
 Vadaveronem montibus,
 Et delicati dulce Borrodi nemus,
 Pomona quod felix amat.
 Tepidi natabis lene Congedi vadum,
 Mollesque nympharum lacus;
 Quibus remissum corpus adstringas brevi
 Salone, qui ferrum gelat.
 Pæstabit illic ipsa figendas propè
 Vobierta prandenti feras.
 Æstus serenos aureo franges Tago,
 Obscurus umbris arborum.

Avidam

Avidam rigens Dircenna placabit sitim,
 Et Nemea quæ vincit nives.
 At cùm December canus, & Bruma impotens
 Aquilone rauco mugiet;
 Aprica repetes Tarræconis littora,
 Tuamque Læletaniam.
 Ibi illigatas mollibus dâmas plagis
 Mactabis, & vernas apros;
 Leporemque forti ca'lidum rumpens equo,
 Cervos relinques villico.
 Vicina in ipsum silva descendet focum
 Infante cinctum fordido.
 Vocabitur venâtor, & veniet tibi
 Conviva clamatus propè.
 Lunata nusquam pellis, & nusquam toga,
 Olidæque vestes murice:
 Procul horridus Liburnus, & querulus cliens,
 Imperia viduarum procul.
 Non rumpet altum pallidus somnum reus,
 Sed manè totum dormiet.
 Mercetur alius grande & insanum sophos:
 Miserere tu feliciū;
 Veroque frueri non superbus gaudio,
 Dum Sura laudatur tuus.
 Non impudenter vita, quod reliquum est, petit,
 Cùm fama, quod satis est, habet.

In Emilianum XLIV.

SI tibi Mistyllus cocus, Emiliane, vocatur;
 Diceretur quare non Taratalla mihi?

Ad leporem. XLV.

NON facit ad saxos cervix nisi prima leones.
 Quid fugis hos dentes, ambitiose lepus?
 Scilicet à magnis ad te descendere tauris.
 Et, quæ non cernunt, frangere colla velint?
 Desperanda tibi est ingentis gloria fari;
 Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

Ad Quintianum. XLVI.

COMMENDO tibi, Quintiane, nostros,
 (Nostros dicere si tamen libellos

Fossum,

Possim, quos recitat tuus Poëta :)
Si de servitio gravi queruntur,
Assertor venias, satisque præstes ;
Et, cum se dominum vocabit ille ,
Dicas esse meos, manumque missos.
Hoc si terque quaterque clamitâris ;
Impones plagiaro pudorem.

In Fidentinum plagiarium. XLVII.

VNa est in nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina, sed certâ domini signata figurâ ;
Quæ tua traducit manifestò carmina furto.
Sic interpositus vitio contaminat uncto
Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus :
Sic Aretinæ violant crystallina testæ :
Sic niger, in ripis errat cum fortè Caystri,
Inter Ledæos ride-ur corvus o'ores :
Sic, ubi multifonâ fervet sacer Arthide lucus,
Imprôba Cecropias offendit pica querelas.
Indice non opus est nostris, nec vindice, libris :
Stat contrâ, dicique tibi tua pagina, Fur es.

Ad Fuscum XLVIII.

SI quid, Fusce, vacas adhuc amari,
Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici)
Unum, si superest, locum rogamus.
Nec me, quod tibi sim novus recuses ;
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantum inspicere, qui novus paratur,
An possit fieri vetus sodalis.

Votum Martialis ad Frontonem. XLIX.

VOta tui breviter si vis cognoscere Marci,
Clarum militis, Fronto, togæque decus ;
Hoc petit : esse sui, nec magni ruris arator,
Sordidaque in parvis otia rebus amat.
Quisquam picta colit Spartani frigora saxi,
Et matutinum portat ineptus ave ;
Cui licet, exigui nemoris rurisque beati,
Ante focum plenas explicuisse plagas ;

Et

Et pisces tremulâ salientem ducere setâ,
 Flavaque de rubro promere mella cado?
 Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
 Et sua non emptus præparat ova cinis?
 Non amet hanc vitam, quisquis me non amat, opto:
 Vivat & urbanis albus in officiis.

Ad cauponem. I.

Continuis vexata madet vindemia nimbis:
 Non potes, ut cupias, vendere, caupo, merum.

Ad Flaccum. I I.

Qualem, Flacce, velim quæris, nolimve libellum?
 Nolo nimis facilem, difficilemve nimis.
 Illud quod medium est atque inter utrumque probamus.
 Nec volo quod cruciat: nec volo quod satiat.

Ad eundem. I I I.

Dat Bajana mihi quadrantes sportula centum.
 Inter delicias quid facit ista fames?
 Redde Lupi nobis, tenebrosa que balnea Grylli:
 Tam malè cum coenam; cur bene, Flacce, labor?

De leone Caesaris. I I I I.

Intres ampla licet torvi lepus ora leonis,
 Esse tamen vacuo se leo dente putat.
 Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos?
 Alta juvencorum vulnera figet ubi?
 Quid frustra nemorum dominum regemque fatigas?
 Non nisi delectâ pascitur ille ferâ.

Ad Licinianum. I I V.

Verona docti syllabas amat Vatis,
 Marone felix Mantua est:
 Censetur Apona Livio suo tellus,
 Stellaque nec Flacco minús:
 Apollodoro plaudit imbrifer Nilus,
 Nasone Peligni sonant:
 Duosque Senecas, unicumque Lucanum,
 Facunda loquitur Corduba:

Gaudet:

Gaudent jocosæ Canio suo Gades,
 Emerita Deciano meo.
 Te, Liciniane, gloriabitur nostra,
 Nec me tacebit, Bilbilis.

De Lavina. LV.

Casta, nec antiquis cedens Lavina Sabinis,
 Et quamvis tetrico tristior ipsa viro,
 Dum modò Lucrino, modò se permittit Averno,
 Et dum Bajanis sæpe fovetur aquis,
 Incidit in flammæ, juvenemque secuta, relicto
 Conjuge, Penelope venit, abit Helene.

Ad Celerem. LVI.

UT recitem tibi nostra rogas Epigrammata: nolo.
 Non audire, Celer, sed recitare cupis.

Ad Fabullam. LVII.

Bella es; novimus: & puella; verum est:
 At dives; quis enim potest negare?
 Sed dum te nimium, Fabulla, landas,
 Nec dives, neque bella, nec puella es.

Ad Cacilianum. LVIII.

Cum dixi ficus, rides quasi barbata verba;
 Et dici ficos, Cæciliane, jubes.
 Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci,
 Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

Ad plagiarium. LIX.

Erras, meorum fur avare librorum,
 Fieri poetam posse qui putas tanti,
 Scriptura quanti constet, & tomus vilis.
 Non sex paratur aut decem sophos nummis.
 Secreta quære carmina, & rudes curas,
 Quas novit unus, scrinioque signatas
 Custodit ipse virginis pater chartæ,
 Quæ trita duro non inhorruit mento.
 Mutare dominum non potest liber notus.
 Sed pumicatâ fronte si quis est nondum,
 Nec umbilicis cultus atque membranâ;

Mercare tales adeò nec sciet quisquam.
 Aliena quisquis recitat, & petit famam;
 Non emere librum, sed silentium debet.

Ad Chærilum. LX.

Liber homo es nimium, dicis mihi, Chærile,
 semper:
 In te qui dicit, Chærile, liber homo est.

De Rufo. LXI.

Quidquid agit Rufus, nihil est nisi Nzvia Rufo:
 Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.
 Cœnat, propinat, poscit, negat, innuit, una est
 Nzvia; si non sit Nzvia, mutus erit.
 Scriberet hæsternâ patri cum lute salutem,
 Nzvia lux, inquit, Nzvia lumen, ave.

Ad Maximum, de Canio Rufo. LXII.

Cœpit, Maxime, Pana quæ solebat,
 Nunc ostendere Canium Terentos.

Ad librum. LXIII.

Vade salutatum; pro me, liber, ire juberis
 Ad Proculi nitidos, officiose, Lares.
 Quæris iter? dicam: vicinum Castora canæ.
 Transibis Vestæ, virginemque domum.
 Inde sacro veneranda petes pallatia clivo,
 Plurima qua summi fulget imago ducis.
 Nec te detineat miri radiata colossi
 Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.
 Fleste vias hæc quæ madidi sunt recta Lyzi,
 Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
 Protinus à læva clari tibi fronte Penates,
 Atrisque excelsæ sunt adeunda domus.
 Hanc pete, nec metuas fastus, limenque superbum:
 Nulla magis toro janua poste patet:
 Nec propior quam Phœbus amet, doctæque sorores.
 Si dicer: quare non tamen ipse venit?
 Sic, licet, excuses: Quia qualiacunque leguntur
 Ista, saluator scribere non potuit.

In

In Fidentinum plagiarium, LXIV.

Nostris versibus esse te poëtam,
 Fidentine, putas, cupisque credi?
 Sic dentata sibi viderur Ægle,
 Emptis ossibus, Indicoque cornu:
 Sic, quæ nigrior est cadente moro,
 Cerussata sibi placet Lycoris.
 Fac & tu ratione, quâ poëta es,
 Calvus cum fueris, eris comatus.

De Lino. LXV.

Dimidium donare Lino, quàm credere totum
 Qui mavult, mavult perdere dimidium.

Ad Flaccum. LXVI.

O Mibi curarum pretium non vile mearum,
 Flacce, Antenorei spes & alumne Laris:
 Pierios differ cantusque chorosque sororum:
 Æs dabit ex istis nulla puella tibi.
 Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Minervæ;
 Hæc sapit, hæc omnes foenerat una deos.
 Quid possent edere Bacchi dare? Palladis arbor
 Inclinat varias pondere nigra comas.
 Præter aquas Helicon, & ferta, lyrasque Dearum
 Nil habet, & magnum semper inane, sophos.
 Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permessidos unda?
 Romanum propius, divitiisque forum est.
 Illic æra sonant: at circum pulpita nostra,
 Et steriles cathedras basia sola crepant.

De Festo. LXVII.

Indignas premeret pestis cum tabida fauces,
 Inque ipsos vultus serperet atra lues;
 Siccis ipse genis flentes hostatus amicos,
 Decrevit Strygios Festus edire lacus.
 Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,
 Auror sit lentâ tristia fara fame.
 Sanctam Romanâ viram sed morte peregit,
 Dimisitque animam nobiliore viâ.

Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama potest : hujus Cæsar amicus erat.

Ad Attalum. LXVIII.

Semper agis causas, & res agit, Attale, semper ;
Est, non est, quod agas, Attale, semper agis.
Si res, & causæ desunt, agis, Attale, mulas.
Attale, ne quod agas desit, agas animam.

Ad Canum. LXIX.

Sportula, Cane, tibi supremâ nocte petita est.
Occidit, puto, te, Cane, quod una fuit.

Ad Sofibianum. LXX.

Eservo scis te genitum, blandèque fateris ;
Cum dicis dominum, Sofibiane, patrem.

De Regulo. LXXI.

Hæc quæ pulvere dissipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet absoluta casu !
Tectis nam modo Regulus sub illis
Gestatus fuerat, recesseratque :
Vista est pondere cum suo repente ;
Et postquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, post metum querelæ,
Quis curam neget esse te deorum,
Propter quem fuit innocens ruina ?

De Mario. LXXII.

Venderet excultos colles cum præco facetus,
Atque suburbani jugera pulchra soli :
Errat, ait, si quis Mario putet esse necesse
Vendere : nil debet; foenerat immo magis.
Quæ ratio est igitur ? servos ubi perdidit omnes,
Et pecus, & fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, nisi qui sua perdere vellet
Omnia ? sic Mario noxius hæret ager.

De Nevio. LXXIII.

Vicinus meus est, manuque tangi
De nostris Novius potest fenestris.

Quis

Quis non invideat mihi, putetque
 Horis omnibus esse me beatum,
 Iuncto cui liceat frui sodale?
 Tam longè est mihi, quàm Terentianus,
 Qui nunc Niliacam regit Syenen:
 Non convivere, nec videre saltem,
 Non audire licet: nec urbe totà
 Quisquam est tam propè, tam proculque nobis.
 Migrandum est mihi longiùs, vel illi.
 Vicinus Novio, vel inquilinus
 Sit, si quis Novium videre non vult.

Ad Fescenniam. LXXIV.

NE gravis hesternò fràgres, Fescennia, vino,
 Pastillos Cosmi luxuriosa voras.
 Ista linunt dentes jentacula: sed nihil obstat,
 Extremo ructus cum venit à barathro.
 Quid? quòd olet graviùs mistum diapasmate virus,
 Atque duplex animæ longiùs exit odor.
 Notas ergo nimis fraudes, deprensaque furta
 Iam tollas, & sis ebria simpliciter.

De Alcime. LXXV.

ALcime, quem raptum domino crescentibus an-
 nis
 Labicana levi cespice velat humus;
 Accipe non Pario nutantia pondera saxo,
 Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
 Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,
 Quæque virent lachrymis roscida prata meis.
 Accipe, care puer, nostri monumenta doloris:
 Hic tibi perpetuo tempore vivit honor.
 Cùm mihi supremos Lachesis perneverit annos,
 Non aliter cineres mando jacere meos.

In Cinna. LXXVI.

GARRIS in aurem semper omnibus, Cinna:
 Garris & illud, teste quod licet turbâ.
 Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
 Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.

Adeo

Adeone penitus sedit hic tibi morbus,
Ut saepe in aurem, Cinna, Casarem laudes?

Ad Lelium. LXXVII.

Cum tua non edas, carpis mea carmina, Leli:
Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

De Aquino & Fabricio. LXXVIII.

Fabricio junctus fido requiescit Aquinus,
Qui prior Elysiis gaudet abesse domos.
Ara duplex primi testatur munera pili:

Plus tamen est, titulo quod brevior legis:
Junctus uterque sacro laudatur fredere vitæ,
Famaque quod raro novit, amicus erat.

Ad Elium. LXXIX.

Quod clamas semper, quod agentibus obstrepis,
Eli,
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

Ad Maternum. LXXX.

Si non molestum est, reque non piget, Scazon,
Nostro (rogamus) pauca verba Materno
Dicas in aurem, sic, ut audiat solus,
Amator ille tristium lacernarum,
Et Bæricatus atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros esse.
Amethystinasque mulierum vocat vestes;
Nativa laudet, habeat & licet semper
Fuscos colores; Galbanos habet mores.
Quæris, quis hic sit? excidit mihi nomen.

Ad Nevolum. LXXXI.

Cum clamant omnes, loqueris tu, Nevole, tan-
tum,
Et te patronum, caussidicumque putas.
Hæc ratione potest nemo non esse disertus:
Ecce, tacent omnes, Nevole, dic aliquid,

In Diodorum, ad Flaccum. LXXXII.

Titigat, & podagrâ Diodorus, Flacce, laborat:
Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra est.

Ad.

Ad Calenum avarum. LXXXIII.

Non plenum modò viciis habebas :
 sed tam prodigus, atque liberalis,
 Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
 Optarent tibi centies amici.
 Audit vota Deus, precesque nostras ;
 Atque intra, puto, septimas Calendas
 Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
 At tu sic quasi non foret relictum,
 Sed raptum tibi centies, abisti
 In tantam miser esuritionem,
 Ut convivia sumptuosiora,
 Toto quæ semel apparatus in anno,
 Nigræ sordibus explices monetæ :
 Et septem veteres tui sodales
 Constemus tibi plumbeâ selibrâ.
 Quid dignum meritis precemur istis :
 Optemus tibi millies, Calene :
 Hoc si contigerit, fame peribis.

De Afra vetula. LXXXIV.

Mammas atq; tatas habet Afra, sed ipsa tatarum
 Dici & mammarum maxima mamma potest.

De Demetrio. LXXXV.

Illa manus quondam studiorum fida meorum,
 Et felix domino, notaque Cæsaribus,
 Destituit primos viridis Demetrius annos :
 Quarta tribus lustris addita messis erat.
 Ne tamen ad Stygias famulus descenderet umbras;
 Vreret implicitum cum scelerata lues,
 Cavimus; & domini jus omne remisimus agro.
 Munere dignus erat convaluisse meo.
 Sensit deficiens sua præmia, meque patronum
 Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

Ad Lycorim. LXXXVI.

Qui pinxit Venerem tuam, Lycori,
 Blanditus, puto, pictor est Minervæ.

SI dederint superi decies mihi millia centum,
 Dicebas, nondum, Scævola, factus eques :
 Qualiter, ô, vivam, quàm largè, quàmque beatè !
Riserunt faciles, & tribuere, dei.

Sordidior multò post hoc tōga; penula pejor ;
 Calceus est sartā terque quaterque cute.

Deque decem plures semper servantur olivæ ;
Explicat & cœnas unica mensa duas.

Et Veientani bibitur fœx crassa rubelli;
 Assè cicer tepidum constat, & assè caro.

In jus, ô fallax atque inficiator, eamus :
 Aut vive, aut decies, Scævola, redde deis.

De leonibus Caesaris. LXXXVIII.

Plcto quòd juga delicata collo
 Pardus sustinet ; improbzque tigres
 Indulgent patientiam flagello ;
 Mordent aurea quòd lupata cervi ;
 Quòd fræno Libyci domantur urfi ;
 Et quantum Calidon tulisse fertur,
 Pareat purpureis aper capistris ;
 Turpes effeda quòd trahunt bisonates ;
 Et molles dare jussa quòd choreas
 Nigro bellua nil negat magistro ;
 Quis spectacula non putet deorum ?
 Hæc transit tamen, ut minora, quisquis
 Venatus humiles videt leonum,
 Quos velox leporum timor fatigat.
 Dimittunt, repetunt, amantque captos,
 Et securior est in ore præda ;
 Laxos cui dare perviosque rictus
 Gaudent, & timidos tenere dentes ;
 Mollem frangere dum pudet rapinam,
 Stratis cùm modo venerint juvencis.
 Hæc clementia non paratur arte,
 Sed nòrunt cui serviant leones.

Ad Ovidium. LXXXIX.

IN Nomentanis, Ovidi, quod nascitur agris,
 Accepit quoties tempora longa merum.
 Exiit annosâ mores nomenque senectâ,
 Et, quidquid voluit, testa vocatur anus.

Ad Lucium Iulium. XC.

SÆpe mihi dicis, Luci charissime Juli.
 Scribe aliquid magnum: desidiosus homo es.
 Oria de nobis; sed qualia fecerat olim
 Meccenas Flacco, Virgilioque suo:
 Condere victuras tentem per secula chartas,
 Et nomen flammis eripuisse meum.
 In steriles campos nolunt juga ferre iuveni:
 Pingue solum lassat, sed iuvat ipse labor.

Ad Gallum. XCI.

ESt tibi (siq; precor, multos crescatq; per annos)
 Pulchra quidem, verum Transiberina domus.
 At mea Vipsanas spectant coenacula laurus:
 Factus in hac ego sum jam regione senex.
 Migrandum est, ut manè domi te, Galle, salutem:
 Es tanti, vel si longius illa foret.
 Sed tibi non multum est, unum si præsto rogatum:
 Multum est, hunc unum si mihi, Galle, nego.
 Ipse salutabo decimâ vel seriùs horâ,
 Manè tibi pro me dicat avere liber.

De Issa, catellâ Publii. XCII.

Issa est passere nequior Catulli.
 Issa est purior osculo columbæ.
 Issa est blandior omnibus pueilis.
 Issa est carior Indicis lapillis.
 Issa est deliciz catella Publii.
 Hanc tu, si queritur, loqui putabis.
 Sentit tristitiamque, gaudiumque.
 Collo nixa cubat, capitque somnos.
 Ut suspiria nulla sentiantur:
 Et desiderio coacta ventris,
 Guttâ pallia non fefellit ullâ;
 Sed blando pede suscitatur, toroque

Deponi monet, & rogat levare.
 Castz tantus inest pudor catellz.
 Hanc ne lux rapiat suprema rotam,
 Fictâ Publius exprimit tabellâ.
 In qua tam similem videbis Issam,
 Ut sit tam similis sibi nec Issa.
 Issam denique pone cum tabella,
 Aut utramque putabis esse veram,
 Aut utramque putabis esse pictam.

Ad velocem. XCIII.

Scribere me quereris, Velox, epigrammata longa;
 Ipse nihil scribis: tu breviora facis.

Ad Regulum. XCIV.

Cum tibi sit sophiz par fama & cura deorum,
 Ingenio pietas nec minor ipsa tuo:
 Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
 Et qui miratur, Regule, thura dari.

In Priscum. XCV.

Cum te non nôssem, dominum regemq; vocabâ;
 Cùm bene te novi, jam mihi Priscus eris.

Ad Lectorem. XCVI.

Quæcunque lusi juvenis & puer quondam,
 Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi;
 Male collocare si bonas voles horas,
 Et invidebis otio tuo, lector,
 A Valeriano Pollio petes Quinto,
 Per quem perire non licet meis nugis.

De Antulla, ad Faustinum. XCVII.

Hos tibi vicinos, Faustine, Telesphorus hortos
 Fznius, & breve rus, udaque prata tenet.
 Condidit hic natæ cineres, nomenque sacrauit
 Quod legis Antullæ, dignior ipse legi;
 Et Styglas æquum fuerat pater isset ad umbras:
 Quod quia non licuit, vivit, ut ossa colat.

De eadem. XCVIII.

Hoc nemus æterno cinerum sacrauit honori
 Fznius, & culti jugera pauca soli.

Hoc

Hoc tegitur citò rapta suis Antulla sepulchro :
 Hoc erit Antullæ mistus uterque parens.
 Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret agellum :
 Perpetuo dominis serviet iste suis.

Ad Luperum. XCIX.

Occurris quoties, Luperce, nobis,
 Vis mittam puerum, subinde dicis,
 Cui tradas Epigrammatôn libellum,
 Lectum quem tibi protinus remittam ?
 Non est, quod puerum, Luperce, vexes :
 Longum est si velit ad Pyrum venire,
 Et scalis habito tribus, sed altis.
 Quod quæris, propius petas licebit.
 Argi nempe soles subire lerum :
 Contra Cæsaris est forum taberna
 Scriptis postibus hinc & inde totis,
 Omnes ut citò perlegas Poëtas :
 Illinc me pete ; nec roges Atreætum,
 (Hoc nomen dominus gerit tabernæ :)
 De primo dabit alterove nido
 Rasum pumice, purpurâque cultum.
 Denariis tibi quinque Martialem.
 Tanti non es, ais ? sapias, Luperce.

Ad Cæcilianum. C.

Cui legisse satis non est epigrammata centum,
 Nil illi satis est, Cæciliane, mali.

10
M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER II.

Ad Decianum.

Quid nobis, inquis, cum epistola? Parumne tibi
praestamus, si legimus epigrammata? Quid hic
porro dicturus es, quod non possis versibus dicere?
Video, quare Tregeadi epistolam accipiant, quibus
pro se loqui non licet. Epigrammata Curione non egent, & con-
tenta sunt suâ, id est, malâ linguâ. In quacunque pagina vi-
sum est, epistolam faciunt. Noli, rogo, si tibi videtur, rem fa-
cere ridiculam, & togam saltanti inducere personæ. Denique
videris, an te delectet contra retiarium ferula. Ego inter illos
sedeo qui protinus reclamant. Puto me herculè, Deciane, ve-
rum dicis. Quid, si scias, cum qua & quàm longa epistola
negotium fueris habiturus? Itaque quod exigis, fiat. Debebunt
tibi, si qui in hunc librum inciderint, quod ad primam pagi-
nam non lasi pervenient.

Ad librum suum. 1.

TErcentena quidem poteras epigrammata ferre;
Sed quis te ferret, perlegeretve, liber?
At nunc succincti quæ sint bona disce libelli.
Hoc primum est, brevior quod mihi charta perit.
Deinde, quod hæc unâ peraget librarius horâ,
Nec tantùm nugis serviet iste meis.
Tertia res hæc est, quod si cui fortè legêris,
Sis licet usque malus, non odiosus eris.
Te conviva legat misto quincunce; sed antè
Incipiat positus quàm repuisse calix.
Esse tibi tantâ cautus brevitate videris?
Hei mihi! quàm multis sic quoque longus eris!

Ad Domitianum. II.

CReta dedit magnum, majus dedit Africa nomen,
Scipio quod victor, quodque Metellus habet.
No.

Nobilis domito tribuit Germania Rheno,
 Et puer hoc dignus nomine, Cæsar, eras.
 Frater Idumzoz meruit cum patre triumphos:
 Quæ datur ex Cattis laurea; tota tua est.

Ad Sextum. III.

Sexte, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur:
 Debet enim, si quis solvere, Sexte, potest.

Ad Decianum. IV.

NE valeam, si non totis, Deciane, diebus,
 Et tecum totis noctibus esse velim.
 Sed duo sunt, quæ nos distinguunt, millia passum:
 Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
 Sæpe domi non es; cum sis quoque sæpe, negaris:
 Vel tantum causas, vel tibi sæpe vacas.
 Te tamen ut videam, duo millia non piget ire:
 Ut te non videam, quatuor ire piget.

Ad Severum. V.

INunc, edere me jube libellos.
 Lectis vix tibi paginis duabus,
 Spectas *ἱεροκάλου* Severe,
 Et longas trahis oscitationes.
 Hæc sunt, quæ relegente me solebas
 Raptim scribere, sed Vicellianis.
 Hæc sunt singula, quæ sinu ferebas
 Per convivia cuncta, per theatra.
 Hæc sunt, aut meliora, si qua nescis.
 Quid prodest mihi tam macer libellus,
 Nullo crassior ut sit umbilico,
 Si totus triduo tibi legatur?
 Nusquam deliciæ supiniores.
 Lassus tam citò deficiis viator?
 Et cum currere debeas Bovillas,
 Interjungere quæris ad Camœnas?
 I nunc, edere me jube libellos.

In Attalium. VI.

DEclamas bellè, causas agis, Attale, bellè:
 Historias bellas, carmina bella facis.

Componis bellè mimos, epigrammata bellè;

Bellus grammaticus, bellus es astrologus.

Et bellè cantas, & saltas, Attale, bellè:

Bellus es arte lyrae, bellus es arte pila.

Nil bene cùm facias, facis attamen omnia bellè:

Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

Ad lectorem. VII.

Siqua videbuntur chartis tibi, lector, in istis,

Sive obscura nimis, sive Latina parùm;

Non meus est error: nocuit librarius illis,

Dum properat versus annumerare tibi.

Quòd si non illum, sed me peccasse putabis;

Tunc ego te credam cordis habere nihil.

Ista tamen mala sunt. quasi nos manifesta negemus;

Hæc mala sunt: sed tu non meliora facis.

In Posthumum. VIII.

Basia dimidio quod das mihi, Posthume, labro.

Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.

Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?

Hoc tibi habe totum, Posthume, dimidium.

Ad Rufum, de Selio. IX.

Quòd fronte Selium nubilâ videt, Rufe,

Quòd ambulator porticum terit serus,

Lugubre quiddam quòd tacet piget vultus,

Quod penè terram tangit indecens nasus,

Et dextra pectus pulsât, & comam vellit;

Non ille amici fata luget, aut fratris:

Uterque natus vivit, & precor vivat:

Salva est & uxor, sarcinæque, servique:

Nihil colonus, villicusque decoxit.

Mœroris igitur causa quæ? domi cœnat.

In Posthumum. X.

Esse quid hoc dicam, quòd olent tua basia myrrham.

Quòdque tibi est nunquam non alienus odor:

Hoc mihi suspectum est, quod oles bene, Posthume,
semper:

Posthume, non bene olet, qui bene semper olet.

Ad

Ad Sextum. XI.

ET iudex petit, & petit patronus.
Solvās censeo, Sexte, creditori.

De Selo, ad Paulinum. XII.

Nil intentatum Seliū, nil linquit inansum,
Cœnandum quoties jam videt esse domi.
Currit ad Europen, & te, Pauline, tuosque
Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Si quid Phyllirides præstet, & Æsonides.
Hic quoq; deceptus Memphitica templa frequentat,
Assidet & cathedris mœsta juvenca tuis.
Inde petit centum pendentia testa columnis:
Illinc Pompeii dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti;
Nec Grylli tenebras, Æoliamque Lupi:
Nam thermis iterum cunctis iterumque lavatur.
Omnia cū fecit, sed renuente deo;
Lorus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi serum carpat amicus iter.
Per te, perque tuam, vector lascive, puellam;
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

In Hermum. XIII.

QUod nulli calicem tuum propinas,
Humanè facis, Herme, non superbè.

In Zoilum. XIV.

Zoilus ægrotat, faciunt hanc stragula febrem:
Si fuerit sanus, coccina quid facient?
Quid torus à Nilo, quid sindone cinctus olenti?
Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omnes.
Vis fieri sanus? stragula sume mea.

In Maximum. XV.

Capto tuam, pudet heu, sed capto, Maxime, cœ-
nam:
Tu captas aliam. jam sumus ergo pares.
Manè salutarum venio: tu diceris isse
Antè salutarum. jam sumus ergo pares.

SUM comes ipse tuus, tumidique anteambulo regis :
 Tu comes alterius. jam sumus ergo pares.
 Esse sat est servum : jam nolo vicarius esse.
 Qui rex est, regem, Maxime, non habeat.

Ad Zoilum. XVI.

FELicem fieri credis me, Zoile, cœnâ.
 Felicem cœnâ, Zoile, deinde tuâ?
 Debet Aricino conviva recumbere clivo,
 Quem tua fœlicem, Zoile, cœna facit.

De Paulla. XVII.

CARmina Paullus emit, recitat sua carmina Paullus.
 Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

In Posthumum. XVIII.

BASIA das aliis; aliis das, Posthume, dextram :
 Dicis, utrum mavis? elige. malo manum.

De eodem. XIX.

QUID mihi vobiscum est, ô Phœbe, novemque soc
 Ecce nocet vati Musa jocosa suo. (cores?)
 Dimidio popis dare Posthumus anrè solebat
 Basia; nunc tabro cœpit utroque dare.

De eodem. XX.

NON dicam, licet usque me rogetis,
 Quis sit Posthumus in meo libello :
 Non dicam. quid enim mihi necesse est.
 Has offendere basiationes,
 Quæ se tam bene vindicare possunt?

In Candidum. XXI.

SI det iniqua tibi tristem fortuna reatum;
 Squallidus hærebo, pallidiorque reo.
 Si jubeat patriâ damnatum excedere terrâ;
 Per freta, per scopulos exsulis ibo comes.
 Dat tibi divitias. ecquid sunt ista duorum?
 Das partem? multum est; Candide, das aliquid?
 Mecum eris ergo miser : quod si Deus ore sereno
 Annuerit; felix, Candide, solus eris.

Ad.

Ad Gallam. XXII.

DAs nunquam, semper promittis, Galla, roganti :
Si semper fallis, jam rogo, Galla, nega.

De Navia, ad Bithynicum. XXIII.

QUod querulum spirat, quod acerbum Navia tussit,
Inque suos mittit spūta subinde finis :
Jam te rem factam, Bithynice, credis habere ?
Erras : blanditur Navia, non moritur.

De Selio. XXIV.

Laudantem Selium, cœnz cum retia tendit,
Accipe, sive legas, sive patronus agas.
Effecté ! graviter ! cito ! nequiter ! euge ! beaté !
Hoc volui. facta est jam tibi cœna, tace.

Ad Rufum. XXV.

Rvfe, vides illum subsellia prima terentem,
Cujus & hinc lucet sardonychara manus :
Quzque Tyron toties epotavere lacernz,
Et toga non tactas vincere iussa nives :
Cujus olet toto pinguis coma Marceliano,
Et splendent vulso brachia trita pilo.
Non hesterna sedet lunatâ lingula plantâ ;
Coccina non læsum pingit aluta pedem ;
Et numerosa linunt stellantem splensia frontem :
Ignoras quis sit ? splensia tolle, leges.

In Cajum. XXVI.

Mvtua viginti sestertia fortè rogabam ;
Quz vel donanti non grave munus erat.
Quippe rogabatur felixque vetusque sodalis,
Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, si causas egeris, inquit.
Quod peto, da Cai; non peto consilium.

In Ponticum. XXVII.

Lis mihi cum Balbo est; tu Balbum offendere non
vis.
Pontice : cum Licine est; hic quoque magnus ho-
mo est.

Vexat.

Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum :
Contra libertum Cæsaris ire times.

Abnegat, & retinet nostrum Laronia servum :
Respondes ; orba est, dives, anus, vidua.
Non bene, crede mihi, servo servitur amico :
Sit liber, dominus qui volet esse meus.

Ad Phæbum. XXVII.

CUM sint crura tibi simulent quæ cornua lunæ,
In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

Ad Pannicum. XXX.

PETere te nolim, sed nec turbare capillos :
Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reorum.
Nolo virum nimium. Pannice ; nolo parum.
Sunt tibi crura pilis, & sunt tibi pectora seris.
Horrida ; sed mens est, Pannice, vulsa tibi.

In Cæcilianum. XXX.

QUID quid ponitur hinc & inde, verris ;
Mamas suminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Murenæque latus, femurque pulli,
Stillantemque alicâ suâ palumbum.
Hæc cùm condita sunt madente mappâ,
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus otiosa turba.
Ullus si pudor est, repone coenam :
Cras te, Cæciliane, non vocavi.

In Linum. XXXI.

QUID mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus ?
Hoc mihi reddit ager : te, Line, non video.

De mæcha veste. XXXII.

COCCina famosæ doras & janthina mœchæ.
Vis dare, quæ mernit, munera ? mitte togam.

In Tongilium. XXXIII.

URI Tongilius malè dicitur hemitritzo.
Novi hominis mores, esurit atque sitit.

Subdola.

Subdola tenduntur crassis modò retia turdis :
 Hamus & in nullum mittitur atque lupum.
 Circuba saccentur, quæque annus coxit Opimî :
 Condantur parco fusca Falerna viro.
 Omnes Consilium medici jussere lavari.
 O stulti, febrem creditis esse ? gula est.

Ad Maximinam, puellam edentulam. xxxiv.

Ride, si sapis, ô puella, ride,
 Pelignus, pato, dixerat Poëta :
 Sed non dixerat omnibus puellis.
 Verùm ut dixerit omnibus puellis,
 Non dixit tibi, tu puella non es :
 Nam tres sunt tibi, Maximina, dentes ;
 Sed planè piceique, baxeique.
 Quare si speculo mihi que credis,
 Debes non aliter timere risum,
 Quàm ventum Spanius, manumve Priscus ;
 Quàm cretara timet Fabulla nimbum,
 Cerussata timet Sabella solem.
 Vultus induito magis severos,
 Quàm conjux Priami, nurusque major,
 Mimos ridiculi Philistionis,
 Et convivia nequiora vita ;
 Et quidquid lepidâ procacitate
 Laxat perspicuo labella risu.
 Te mœstz decet assidere matri,
 Lugentique virum, piumque fratrem ;
 Et tantùm tragicis vacare Musis.
 At tu, judicium secuta nostrum,
 Plora, si sapis, ô puella, plora.

In Zoïlum. xxxv.

Zoïle, quid solum subluto podice perdis ?
 Spurcius ut fiat, Zoïle, merge caput.

In Candidum. xxxvi.

Kεῖρα φίλων hæc sunt, hæc sunt tua. Candide, κείρα,
 Quæ tu magniloquus nocte dieque sonas ?
 Te Lacedæmonio velat toga lota Galeo,
 Vel quam seposito de grege Parma dedit ;

At me quæ passa est furiosi cornua tauri,
 Noluerit dici quam pila prima suam.
 Misit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas :
 Non vendes nummis coccina nostra tribus.
 Tu Lybicos Indis suspendis dentibus orbes :
 Fulcitur testâ fagina mensa mihi.
 Immodici tibi flava tegunt chrysendeta muli :
 Concolor in nostra, cammare, lancee rubes.
 Ex opibus tantis veteri fidoque sodali
 Das nihil, & dicis, Candide, κοῖτα φίλων?

In Sextum fœneratorem. XXXVII.

E Mi seu puerum, togamve pexam,
 Sen tres, ut puto, quatuorve libras :
 Sextus protinus ille fœnerator,
 Quem nôstis veterem meum sodalem,
 Ne quid fortè petam, timet, caverque ;
 Et secum, sed ut audiam, susurrat :
 Septem millia debeo Secundo ;
 Phœbo quattuor ; undecim Phileto ;
 Et quadrans mihi nullus est in arca.
 O grande ingenium mei sodalis !
 Durum est, Sexte, negare, cùm rogaris :
 Quantò durias, antequam rogeris !

In Nevolum. XXXVIII.

F Lorida per varios ut pingitur Hybla colores,
 Cùm breve Sicaniz ver populantur apes :
 Sic tua suppositis pellucet præla lacernis ;
 Sic micat innumeris arcula synthetibus.
 Atque unam vestire tribum tua vellera possunt.
 Appula non uno quæ grege terra tulit.
 Tu spectas hyemem succincti lentus amici,
 (Prò scelus!) & lateris frigora trita mei.
 Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus,
 (Quid renuis?) non te, Nevole, sed tineas ?

Ad Rufum. XXXIX.

C Auponem, laniumque, balneumque,
 Tonsorem, tabulamque, calculosque.

Et paucos, sed ut eligam, libellos;
 Vnum non nimium rudem sodalem:
 Hæc præsta mihi, Rufe, vel Bitonti,
 Et thermas tibi habe Neronianas.

Ad Maximum. XL.

Vis fieri liber? mentiris, Maxime; non vis;
 Sed fieri si vis, hæc ratione potes.
 Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis:
 Veientana tuam si domat uva sitim:
 Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:
 Contentus nostrâ si potes esse togâ.
 Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
 Liberior Partho vivere rege potes.

Ad Sextum. XLI.

Vis te, Sexte, colî: volebam amare;
 Parendum est tibi; quod jubes, colêris.
 Sed si te celo, Sexte, non amabo.

In silium divitem. XLII.

Hic, quem videris gressibus vagis lentum,
 Amerhystinatus media qui lecat septa;
 Quem non lacernis Publius meus vincit,
 Non ipse Codrus alpha penulatorum;
 Quem grex togatus sequitur, & capillatus,
 Recentique sella linteisque lorisque;
 Oppigneravit Claudii modò ad mensam
 Vix octo nummis annulum, unde cœnaret.

In Zoilum. XLIII.

Pexatus pulchrè rides mea, Zoîle, trita.
 Sunt hæc trita quidem, Zoîle; sed mea sunt.

*De cœnatione Caesaris, quæ appellatur
 Mica. XLIV.*

Mica vecor, quid sim, cernis: cœnatio parva.
 Ex me Casareum prospicis, ecce, iholum.
 Frange toros; pete vina; rosas cape; tingere nardo:
 Ipse jubet mortis te meminisse Deus.

In

In Laurum. XLV.

Dum modò caussidicum, dum te modò rhetorā
fingis,

Et non decernis, Laure, quid esse velis;
Peleos, & Priami transit, vel Nestoris atas;
Et fuerat serum jam tibi desinere.

Incipe, tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, si quid in arte vales.
Si schola damnatur; fora licibus omnia fervent;
Ipse potest fieri Marsya caussidicus.

Eja age, rumpe moras; quò te spectabimus usque?
Dum, quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

In Saletanum. XLVI.

Cur tristiores cernimus Saletanum?
An caussa levis est? extuli, inquis, uxorem;
O grande fati crimen! ô gravem casum!
Illa, illa dives mortua est Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidisset hoc tibi, Saletane.

In Lalagen. XLVII.

Unus de toto peccaverat orbe comarum
Annulus, incertâ non bene fixus acu.
Hoc facinus Lalage speculo, quo viderat, ulta est;
Et cecidit sectis ista Plecusa comis.
Define jam, Lalage, tristes ornare capillos.
Tangat & insanum nulla puella caput.
Hoc salamandra noceat, vel sæva novacula nudet,
Vt digna speculo fiat imago tuo.

In Posthumum. XLVIII.

Oceuris quocunq; loco mihi, Posthume, clamas
Protinus, & prima est hæc tua vox. Quid agis?
Hoc, si me decies unâ conveneris horâ,
Dicis. habes, puto, tu, Posthume, nil quod agas.

Ad Olum. XLIX.

Quòd te nomine jam tuo saluto,
Quem regem & dominam prius vocabam,

Ne

Ne me dixeris esse contumacem :
 Totis pilea sarcinis redemi.
 Reges & dominos habere debet,
 Qui se non habet, atque concupiscit
 Quod reges dominique concupiscunt;
 Servum si potes, Ole, non habere ;
 Et regem potes, Ole, non habere.

In Classicum. I.

INvitem coenare foris te, Classice, dicis.
 Si non mentiris, Classice, dispeream.
 Ipse quoque ad coenam gaudebat Apicius ire;
 Cum coenaret, erat tristior ille, domi.
 Si tamen invitus vadis, cur, Classice, vadis ?
 Cogor, ais. verum est: cogitur & Silius.
 En rogat ad coenam Melior te, Classice, rectam.
 Grandia verba ubi sunt ? si vir es, ecce, nega.

Ad Cecilianum. I I.

Candidius nihil est te, Ceciliane, (notavi),
 Si quando ex nostris disticha pauca legis.
 Protinus aut Marci recitas, aut scripta Catulli.
 Hæc mihi das, tanquam deteriora legas,
 Ut collata magis placeant mea ? credimus illud;
 Male tamen recites, Ceciliane, tua.

De Saufello, ad Maternum. I I I.

Cinctum togatis post & antè Saufellum,
 Quantâ reduci Regulus solet turbâ,
 Ad alta tonsam templa cum reum misit,
 Materne, cernis ? invidere nolito ;
 Comitatus iste sit, precor, tuus nunquam.
 Hos illi amicos & greges togatorum
 Fusciculus præstat, & Faventinus.

De Leone. I I I I.

Verbera securi solitus leo ferre magistri,
 Insertamque pati blandus in ora manum;
 Dedidit pacem subito feritate reversâ,
 Quanta nec in Libycis debuit esse jugis;

Nam

Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
Sanguineam rastris quæ renovabat humum,
Sævus & infelix furiali dente peremit.

Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet; crudelis, perfide, prado,
A nostra pueris parcere disce lupa.

De Mario. LIV.

Argenti libras Marius tibi quinque reliquit.
Cui nihil ipse dabas, is tibi verba dedit.

Ad Cosconium. LV.

Cosconi, qui longa putas epigrammata nostra,
Virilis ungendis axibus esse potes.
Hæc tu credideris longum ratione colossum,
Et puerum Bruti dixeris esse brevem.
Disce, quod ignoras: Marfi, doctique Pedonis
Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non sunt longa, quibus nihil est quod demere possis:
Sed tu, Cosconi, disticha longa facis.

Ad Cæcilianum. LVI.

Æstivo serves ubi piscem tempore, quæris?
In thermis serva, Cæciliane, tuis.

Ad Nasicam. LVII.

Invitas tunc me, cum scis, Nasica, vocatum:
Excusatum habeas me, rogo: cœno domi.

De Fannio. LIX.

Hostem cum fugeret, se Fannius ipse peremit.
Hic (rogo) non furor est, ne moriære, moriæ:

Ad Zoilum. LX.

Laxior hexaphoris tua sit lestica licebit;
Dum tamen hæc tua sit, Zoïle, sandapila.

Ad Ponticum. LXI.

Abscissâ servum quid fingis, Pontice, linguâ?
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

Ad amicum. LXII.

Vimine clausa levi niveæ custodia coctæ,
Hæc tibi Saturni tempore munus erit.

Dona.

Dona quòd æstatis mihi tibi mense Decembri;
Si quereris, rasam tu mihi mitte togam.

Ad Classicum. LXII.

QUòd nec carmine gloriòsior supino,
Nec retro lego Soraden cinzudum;
Nulquam Græcula quòd recantat Echo,
Nec dicat mihi luculentus Attis
Mollem debilitate Galliambon;
Non sum, Classice, tam malus poëta;
Quid si per graciles vias petauri
Invitum jubeas subire Ladam?
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon;
Me ratis juvat auribus placere.

In Mamercum. LXIII.

Nil recitas, & vis, Mamerce, poëta videri.
Quidquid vis, esto, dummodo nil recites.

In Gaurum. LXIV.

QUòd nimio gaudes noctem producere vino,
Ignosco; vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quòd scribis Musis & Apolline nullo,
Laudari debes; hoc Ciceronis habes.
Quòd vomis, Antoni; quòd luxuriaris, Apici.
Quod fœtes, vitium dic mihi cuius habes?

Ad Quintilianum. LXV.

Quintiliane, vagæ moderator summe juventæ,
Gloria Romanæ, Quintiliane, togæ;
Vivere quòd propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat vivere nemo satis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere census,
Atque immodicis arctat imaginibus.
Me focus, & nigros non indignantia fumos
Testa juvant, & fons vivus, & herba rudis.
Sit mihi verna satur, sit non doctissima conjux;
Sit nox cum somno, sit sine lite dies.

Petit poëta à Cesare jus trium liberorum. LXVI.

Rerum certa salus, terrarum gloria, Caesar,
 Sospite quo magnos credimus esse deos ;
 Si festinatis toties tibi lecta libellis

Detinuere oculos carmina nostra tuos ;
 Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,

Natorum genitor credar ut esse trium.
 Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis :

Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

De eodem ad uxorem. LXVII.

Natorum mihi jus trium roganti,
 Musarum pretium dedit mearum.

Solus qui poterat. valebis uxor.

Non debet domini perire munus.

Ad Regulum. LXVIII.

Primus ubi est, inquis, cum sit liber iste secundus ?

Quid faciam, si plus ille pudoris habet ?

Tu tamen hunc fieri si mavis, Regule, primum ;

Vnum de titulo tollere jota potes.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER III.

Ad Lectorem. I.

*Lombardia
dicta
togata*

HOc tibi, quidquid id est, longinquis mittit ab oris
Gallia Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortasse priorem.
Illa, vel hæc mea sunt; quæ meliora putas?
Plus sanè placeat, dominæ qui natus in urbe est:
Debet enim Gallum vincere verna liber.

Roma

Roma natus

Ad librum suum. I I.

CVjus vis fieri, libelle, munus?
Festina tibi vindicem parare,
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordyllas madidâ tegas papyro,
Vel thuris, piperisque sis cucullus.
Faustini fugis in sinum? sapisti.
Cedro nunc licet ambules perunctus;
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis:
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat superbus index.
Illo vindice nec Probum timeto.

Ad eundem. I I I.

ROmam vade, liber. si, veneris unde, requirer?
Æmiliz dices de regione viz.
Si, quibus in terris, qua sumus in urbe, rogabit:
Corneli referas me, licet, esse foro.
Cur absim, quæret: breviter tu multa fatere;
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Si, quando veniet? dicer: responde, Poëta
Exierat, veniet cum ciuharmonius erit.

Ad

Ad eundem. IV.

Vis commendari sine me cursurus in Urbem,
 Parve liber, multis? an satis unus erit?
 Unus erit (mihi crede) satis, cui non eris hospes,
 Julius, assiduum nomen in ore meo.
 Protinus hunc primi quæres in limine testî:
 Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, Lares.
 Est illi conjux, quæ te manibusque sinuque
 Excipiet, vel si pulverulentus eas.
 Hos tu seu pariter, sive hanc, illumve priorem
 Videris, hoc dices; Marcus avere jubet.
 Hoc satis est. alios commendet epistola. peccat?
 Qui commendandum se putat esse suis. *amiri*

In mulierem deformem. V.

Formosam faciem nigro velamine celas:
 Sed non formoso corpore lædis aquas.
 Ipsam crede deam verbis tibi dicere nostris;
 Aut aperi faciem, vel tunicata lava.

Ad Marcellinum. VI.

Lux tibi post Idus numeratur tertia Maias,
 Marcelline, tuis bis celebranda sacris.
 Imputat ætherios ortus hæc prima parenti:
 Libat florentes hæc tibi prima genas.
 Magna licet dederis jucundæ munera vitæ,
 Plus nunquam patri præstitit illa dies.

De sportula. VII.

Centum miselli jam valete quadrantes,
 Antecambulonis congiarium lassî,
 Quos dividebat balneator elixus.
 Quid cogitatis, ô fames amicorum?
 Regis superbi sportulæ recesserunt.
 Nihil stropharum est: jam salarium dandum est.

*fructus**annonæ diuturna**In Quintum. VIII.*

Thaïda Quintus amat. quam Thaidæ? Thaidæ
 Iuscæ.
 Unum oculum Thais non habet, ille duos.

In Cinnam. IX.

Versiculos in me narratur scribere Cinna.
Non scribit, cujus carmina nemo legit.

In Philomusum. X.

Constituit, Philomuse, pater tibi millia bina
Mensura, perque omnes præstitit illa dies,
Luxuriam premeret eum crastina semper egestas,
Et vitiiis essent danda diurna tuis.
Idem te moriens heredem ex asse reliquit :
Exheredavit, te, Philomuse, pater.

In Fabullum. XI.

Unguentum (fateor) bonum dedisti
Convivis, heré ; sed nihil scidisti.
Res falsa est bene olere, & esurire.
Qui non coenat & ungitur, Fabulle,
Hic verè mihi mortuus videtur.

In Naviam. XII.

Dum non vis leporem, dum non vis carpere mul-
lum,

Et plus quàm patri, Nævia, parcis apro :
Accusas, rumpisque coquum, tanquam omnia cruda
Attuleris. nunquam sic ego crudus ero.

In Tuccium, de sportula. XIII.

Romam petebat esuritor Tuccius,
Profectus ex Hispania.

Occurrit illi sportularum fabula :

A ponte rediit Milvio.

De Cedro. XIV.

Plūs credit nemo, quàm tota Cedrus in urbe,
Cum sit tam pauper. quomodo? cæcus amat.

In cerdonem munerarium. XV.

Das gladiatores, sutorum regule, cerdo,
Quodque tibi tribuit subula, fida rapit,
Ebrius es : nec enim faceres id sobrius unquam,
Vt velles corio ludere, cerdo, tuo.

Dare gladiatores ex tua & Lu-

*intra artificis et conditionis sue
terminos*

45

M. VAL. MARTIALIS

Lusisti, satis est. sed te, mihi crede, memento
Nunc in pellicula, cerdo, tenere tua.

In Sabidum. XVI.

Circumlata diu mensis scriblita secundis,
Vrebat nimio sæva calore manus.
Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo
Sufflavit buccis terque quaterque suis.
Illa quidem tepuit, digitosque admittere visa est!
Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

ex frigore nautæ *In Maximum.* XVII.

PERfrixisse tuas quæstæ est præfatio fauces.
Cum te excusâris, Maxime, quid recitas?

De vipera in ore ursæ. XVIII.

PROxima centenis ostenditur Ursa columnis,
Exornant fictæ quæ Platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
Palcher Hylas, teneram merfit in ore manum;
Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,
Vivebatque animâ deteriore fera.
Non sentit puer esse dolos, nisi dente recepto
Dum perit. ô facinus, falsa quod ursa fuit?

De Canio. XIX.

DICe, Musa, quid agat Canius meus Rufus;
Vtrumne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An æmulatur improbi jocos Phædri?
Lascivus elegis, an severus herôis?
An in cothurnis horridus Sophocleis?
An otiosus in schola poetarum
Lepore tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit templi?
An spatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ Sole rursus Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
Titine thermis, an lavatur Agrippa?

An impudici balneo Tigillini?
 An rure Tullii fruitur, atque Lucani?
 An Pollionis dulce currit ad quartum?
 An æstuantibus jam profectus ad Baias
 riger Lucrino naviculatur in stagno?
 Vis scire quid agat Canius tuus? ridet.

In crudelem dominum. XX.

Proscriptum famulus servavit fronte notatus:
 Non fuit hæc domini vita, sed invidia.

De Apicio. XXI.

Dederas, Apici, bis trecenties ventri,
 Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
 Hoc tu gravatus, ne famam & sitim ferres,
 Summâ venenum portione duxisti.
 Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

In invitatores. XXII.

Omnia cum retro pueris obsonia tradas:
 Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

Ad Faustinum. XXIII.

Si temperari balneum cupis fervens,
 Faustine, quod vix Julianus intraret:
 Roga, laver uti, rhetorem Sabinæum.
 Neronianas is refrigerat thermas.

In Candidum. XXIV.

Pradia solus habes, & solus, Candide, nummos:
 Aurea solus habes, myrrhina solus habes:
 Massica solus habes, & Opimi Cæcuba solus:
 Et cor solus habes, solus & ingenium:
 Omnia solus habes: hoc me putà velle negare:
 Uxorē sed habes, Candide, cum populo.

In Gallum. XXV.

Nunquam me revocas, venias cum sæpe vocatus:
 Ignosco, nullum si modò, Galle, vocas.
 Inviras alios: vitium est utriusque. quod? inquis.
 Et mihi cor non est; nec tibi, Galle, puto.

An impudici balneo Tigillini?
 An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
 An Pollionis dulce currit ad quartum?
 An æstuentes jam profectus ad Baias
 Piger Lucrino naviculatur in stagno?
 Vis scire quid agat Canius tuus? ridet.

In crudelex dominum. XX.

PROscriptum famulus servavit fronte notatus:
 Non fuit hæc domini vita, sed invidia.

De Apicio. XXI.

DEDERAS, Apici, bis trecenties ventri,
 Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
 Hoc tu gravatus. ne famam & sitim ferres,
 Summâ venenum portione duxisti.
 Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

In invitatores. XXII.

OMNIA cùm retro pueris obsonia tradas:
 Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

Ad Faustinum. XXIII.

SI temperari balneum cupis fervens,
 Faustine, quod vix Julianus intraret:
 Roga. lavet uti, rhetorem Sabinéum.
 Neronianas is refrigerat thermas.

In Candidum. XXIV.

PRædia solus habes, & solus, Candide, nummos:
 Aurea solus habes, myrrhina solus habes:
 Massica solus habes, & Opimî Cæcuba solus:
 Et cor solus habes, solus & ingenium:
 Omnia solus habes: hoc me putâ velle negare:
 Uxorém sed habes, Candide, cum populo.

In Gallum. XXV.

NUNquam me revocas, venias cùm sæpe vocatus:
 Ignosco, nullum si modò, Galle, vocas.
 Invitas alios: vitium est utriusque. quod? inquis.
 Et mihi cor non est; nec tibi, Galle, puto.

In Nestorem. XXVI.

AUriculam Mario graviter miraris olere?
Tu facis hoc : garris, Nestor, in auriculam.

In Zoilum. XXVII.

HAs, cum gemina compede, dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

Ad Gargilianum. XXVIII.

SPortula nulla datur ; gratis conviva recumbis :
Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis ?

Cum ratione licet dicas te vivere summa : *frangit a-*
Quod vivis, nulla cum ratione facis. *stiter*

Ad Rufinum. XXX.

Sunt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
Urbanique tenent prædia multa Lares :
Et servit dominæ numerosus debitor arcæ,
Sustentatque tuas aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
Plus habuit Didymus ; plus Philomelus habet.

De Piscibus sculptis. XXXI.

Artis Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces adspicis : adde aquam, narabunt.

In Fabianum. XXXII.

QUod novus & nuper factus tibi præstat amicus,
Hoc præstare jubes me, Fabiane, tibi.
Horridus ut primo semper te mane salutem,
Per mediumque trahat me tua sella iurum :
Lassus ut in thermas decimâ, vel serius, horâ
Te sequar Agrippæ, cum laver ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres,
Ut sim tiro tuæ semper amicitia ?
Hoc merui, Fabiane, togâ, tritâque, meâque,
Ut nondum credas me meruisse rudem ?

In irascentes amicos. XXXIII.

IRasci tantum felices nôtis amici.
Non bellè facitis : sed juvat hoc facere.

Ad

Ad Sextum. XXXIII.

QUæ te caussa trahit, vel quæ fiducia Romam,
 Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
 Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,
 Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
 Egit Atestinus causas, & Caius: utrumque
 Nôras: sed neutri pensio tota fuit. ~~venit~~
 Si nihil hinc veniet; pangentur carmina nobis:
 Audieris, dices esse Maronis opus.
 Insanis: omnes gelidis quicumque lacernis
 Sunt tibi; Nasones, Virgiliosque vides.
 Atria magna colam. vix treis, aut quatuor ista
 Res aluit: pallet cætera turba fame.
 Quid faciam? suade: nam certum est vivere Romæ.
 Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

In Thelesinum. XXXIV.

MVTUA quod nobis ter quinquagena dedisti
 Ex opibus tantis, quas gravis arca premit;
 Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus.
 Tu magnus, quod das? immo ego, quod recipis.

Delacerta cæcata. XXXV.

INSERTA phialæ Mentoris manu ducta
 Lacerta vivit, & timetur argentum.

In Pollam. XXXVI.

SIMPLICITER pateat vitium fortasse pusillum:
 Quod tegitur, majus creditur esse malum.

In Lentinum. XXXVII.

MENTIRIS juvenem tinctis, Lentine, capillis;
 Tam subito corvus, qui modò cygnus eras.
 Non omnes fallis. scit te Proserpina canum:
 Personam capiti detrahet illa tuo.

Ad Ligurinum. XXXVIII.

OCCURRIT tibi nemo quod libenter;
 Quod quacumque venis, fuga est, & ingens
 Circa te, Ligurine, solitudo;

Quid sit scire cupis? nimis Poëta es.
 Hoc valde vitium periculosum est.
 Non tigris catulis citata raptis,
 Non dipsas medio perusta Sole,
 Nec sic scorpius improbus timetur.
 Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
 Et stanti legis, & legis sedenti:
 Currenti legis, & legis studenti.
 In thermas fugio; sonas ad aurem.
 Piscinam peto; non licet natare.
 Ad coenam propero; tenes euntem.
 Ad coenam venio; fugas sedentem.
 Lassus dormio; suscitās jacentem.
 Vis, quantum facias mali, videre?
 Vir justus, probus, innocens timeris.

De eodem. XXXIX.

FUgerit an mensas Phœbus coenamque Thyestz,
 Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
 Illa quidem lauta est, dapibusque instructa superbis:
 Sed nihil omnino, te recitante, placet.
 Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem:
 Nec volo boletos, ostrea nolo: tace.

Ad Candidum. XL.

EXigis à nobis operam sine fine rogatam.
 Non eo, libertum sed tibi mitto meum.
 Non est, inquis, idem. multò plus esse probabo.
 Vix ego lecticam subsequor; ille feret.
 In turbam incideris; cunctos umbone repellet:
 Invalidum est nobis, ingenuumque latus.
 Quidlibet in causis narraveris; ipse tacebo:
 At tibi tergeminum mugiet ille sophos.
 Lis erit; ingenti faciet convicia voce:
 Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
 Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus?
 Quidquid libertus, Candide, non poterit.

De Basso. XLI.

CApena grandi porta quā pluit guttā,
 Phrygiæque matris Almo quā lavat ferrum,

Ho-

Horatiorum quâ viret facer campus,
 Et quâ pusilli fervet Herculis fanum,
 Faustine, plena Bassus ibat in rheda,
 Omnes beati copias trahens ruris.
 Illic videres frutice nobili caules,
 Et utrumque porrum, sessilesque lactucas,
 Pigroque ventri non inutiles betas :
 Illic coronam pinguibus gravem turdis,
 Leporemque læsum Gallici canis dente.
 Nondumque victâ lacteum fabâ porcum.
 Nec feriatuſ ibat ante carrucam,
 Sed tuta fœno cursor ova portabat.
 Urbem petebat Bassus ? imò rus ibat.

De Ollis. XLII.

PAUPERIS exstruxit cellam, sed vendidit Ollus
 Prædia : nunc cellam pauperis Ollus habet.

In invitatore. XLIII.

VEIENTANA mihi misces, tu Massica potas :
 Olfacere hæc malo pocula, quàm bibere.

In Ligurinum. XLIV.

HÆC tibi, non alia est ad cœnam caussa vocandi,
 Versiculos recites ut, Ligurine, tuos.
 Deposui soleas. affertur protinus ingens
 Inter lactucas, oxygarumque liber.
 Alter perlegitur, dum fercula prima morantur :
 Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit.
 Et quantum recitas, & quintum denique librum.
 Puridus est, toties si mihi ponis aprum.
 Quòd si non scombris scelerata poemata donas :
 Cœnabis solus jam, Ligurine, domi.

Ad Tongilianum. XLV.

EMPTA domus fuerat tibi, Tongiliane, ducenis :
 Abstulit hanc nimium casus in urbe frequens
 Collatum est decies. rogo, non potes ipse videri
 Incendisse tuam, Tongiliane, domum ?

In Gelliam. XLVI.

Quod quacumque venis, Cosmum migrare puta-
Et fluere excusso cinnama fusa vitro: (mus:
Nolo peregrinis placeas tibi. Gellia, nugis:
Scis, puto, posse meum sic bene olere canem.

De cisterna Ravennate. XLVII.

Sit cisterna mihi, quàm vinea, malo Ravennæ:
Cum possim multò vendere pluri aquam.

De Campone. XLVIII.

Callidus imposuit nuper mihi caupo Ravennæ;
Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

De villa Faustini, ad Bassum. XLIX.

BAiana nostri villa, Basse, Faustini,
Non otiosis ordinata myrtetis,
Viduâque platano, tonsilique buxero
Ingrata lati spatia detinet campi:
Sed rure vero barbaroque lætatur.
Hic facta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat testa senibus autumnis.
Hic post Novembres, imminente jam brumâ,
Seras putator horridus refert uvas.
Truces in alta valle mugiant tauri,
Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba sordidæ cortis;
Argutus anser, gemmeique pavones,
Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,
Et impiorum phasiana Colchorum.
Rhodias superbi fœminas premunt galli;
Sonantque turres plausibus columbarum;
Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur.
Avidi sequuntur villicæ sinum porci?
Matremque plenam mollis agnus exspectat.
Cingunt serenum lactei focum vernæ,
Et larga festos lucet ad Lares sylva.
Non segnis albo paller otio caupo;
Nec perdit oleum lubricus palæstrita:

Sed

Sed tendit avidis res subdolum turdis,
 Tremulâve captum lineâ trahit piscem,
 Aut impeditam cassibus refert damam.
 Exercet hilares facilis hortus urbanos,
 Et pædagogus non jubente lascivi
 Parere gaudent villico capillati;
 Et delicatus opere fruitur eunuchus.
 Nec venit inanis rusticus saluator;
 Fert ille ceris cana cum suis mella,
 Metamque lactis Saffinate de sylva.
 Somniculosos ille prorigit glires;
 Hic vagientem matris hispidæ fœtum; *hædum*
 Alius coactos non amare capones.
 Et dona matrum vimine offerunt texto
 Grandes proborum virgines colonorum.
 Facto vocatur lærus opere vicinus,
 Nec avara servat crastinas dapes mensa:
 Vescuntur omnes, ebrioque non novit
 Satur minister invidere convivæ.
 At tu sub urbe possides famem mundam,
 Et turre ab alta prospicis meras laurus,
 Furem Priapo non timente securus:
 Et vinitorem farre pascis urbano,
 Pistamque porras otiosus ad villam
 Olus, ova, pullos, poma, caseum, mustum.
 Rus hoc vocari debet, an domus longè?

De muneribus gladiatoris. L.

Sutor cerdo dedit tibi, culta Bononia, munus.
 Fullo dedit Mutinæ: nunc ubi caupo dabit?

In Ponticum. LI.

Cum vocor ad cœnam, non jam venalis, ut antè;
 Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
 Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino;
 Sumitur inciso mytilus ore mihi.
 Sunt tibi boleti; fungos ego sumo suillos.
 Res tibi cum rhombo est; at mihi cum sparulo.
 Cereus immodicis rurtur te clunibus implet;
 Ponitur in cavea mortua pica mihi.

non oblit nobis quicquid in p. d. m. eto.
xv. d. g. a. b. u. r. M. VAL. MARTIALIS

Cur sine te cœno, cum tecum, Pontice, cornem?
Sportula quod non est, profit: edamus idem.

In Cinnam. LII.

Esse nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna:
Si nil Cinna petis; nil tibi, Cinna, nego.

In Quintum. LIII.

Centenis quod emis pueros, & sæpe ducenis:
Quod sub rege Numa condita vina bibis:
Quod constat decies tibi non speciosa supellex:
Libra quod argenti millia quinque rapit:
Aurea quod fundi pretio carruca paratur:
Quod pluris mula est, quam domus empti tibi:
Hæc animo credis magno te, Quinte, parare?
Falleris. hæc animus, Quinte, pusillus emit.

In Cotilum. LIV.

Cotile, bellus homo es: dicunt hoc, Cotile, multi.
Audio: sed quid sit, dic mihi, bellus homo.
Bellus homo est, flexos qui digerit ordine crines:
Balsama qui semper, cinnama semper olet:
Cantica qui Nili, qui Gaditana susurrat:
Qui movet in varios brachia volsa modos:
Inter fœmineas totâ qui luce cathedras
Desidet, atque aliqua semper in aure sonat:
Qui legit hinc illinc missas, scribitque tabellas:
Pallia vicini qui refugit cubiti:
Qui scit, quam quis amet: qui per convivia currit:
equi Hirpini veteres qui bene novit avos.
Quid narras? hoc est, hoc est homo, Cotile, bellus:
Res prætiosa est, Cotile, bellus homo.

Ad Cassianum. LV.

Sirenas, hilarem navigantium pœnam,
Blandasque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deserebat auditas,
Fallax Ulysses dicitur reliquisse.
Non miror: illud, Cassiane, mirarer,
Si fabulantem Canium reliquisset.

Ad Diadumenum. LVI.

QUod spirat tenerâ malum mordente puellâ :
 Quod de Corycio quæ venit aura croco :
 Vineæ quod primis floret cùm cana racemis :
 Gramina quod redolent, quæ modò carpit ovis :
 Quod myrtus, quod messor Arabs, quod succina trita :
 Pallidus Eoo thure quod ignis olet :
 Gleba quod æstivo leviter cùm spargitur imbre :
 Quod madidis nardo sparsa corona comis :
 Hoc deprompta tuis oculis munuscula fragant.
 Quid si dona dares magna, sine invidia ?

In M. Antonium. LVII.

PAR scelus admisit Phariis Antonius armis : *Pothini et Antonij*
 Abscidit vultus ensis uterque sacros. *Pomp.*
 Illud, laurigeros ageres cùm læta triumphos :
 Hoc tibi, Roma, caput, cùm loquereris, erat. *Critro*
 Antoni tamen est pejor, quàm caussa Pothini : *in suam*
 Hic facinus domino præstitit; ille sibi. *solius om*

De pigris nautis. LVIII.

CESSatis pueri, nihilque môstis,
 Vatreño, Eridanoque pigriores :
 Quorum per vada tarda navigantes,
 Lentos tingitis ad celeusma remos.
 Jam prono Phaëthonte sudat Æthon,
 Exarsitque dies, & hora lassos
 Interjungit equos meridiana.
 At vos tam placidas vagi per undas
 Tutæ luditis otium carinæ.
 Non nautas puto vos, sed Argonantas.

In Gargilianum. LIX.

PSILOTHRO faciem lævas, & dropace calvam.
 Nunquid tonsorem, Gargiliane, times ?
 Quid facient ungues ? nam certè non potes illos
 Resinâ, Veneto nec rescare luto. *Adro in fa*
 Desine, si pudor est, miseram traducere calvam : *mod*
 Hoc fieri porco, Gargiliane, solet.

In Batium. LX.

Nec nullus, nec te delectat, Batice, turdus;
 Nec lepus est unquam, nec tibi gratus aper.
 Nec te liba juvant, nec sectæ quadra placentæ;

Nec Libye mittit, nec tibi Phasis aves.
 Capparin, & puri cepas alece natantes,

Et pulpam dubio de petasone voras. *st mis pulchro*
 Teque juvant gerres, & pelle melandrya cana:

resump Resinata binis vina, Falerna fugis.

Nescio quod stomachi vitium secretius esse *putrida*
 Suspicer. ut quid enim, Batice, saprofagis? *id est*

Ad Paullinum. LXI.

Minxisti currente semel, Paulline, carinâ.
 Meiore vis iterum? jam Palinurus eris.

In Zoilum. LXII.

Conviva quisquis Zoili potest esse,
 Summoenianas cœnet inter uxores,

Currâque Ledæ sobrius bibat restâ.

Hoc est: levius, puriusque contendo.

Iacet occupato galbanatus in lecto:

Cubitisque trudit hinc & inde convivas,

Effultus ostro, sericisque pulvinis.

Propè stat minister, suggeritque ructanti

Pinnae rubentes, cuspidisque lentisci;

Et æstuantem tenne ventilat frigus,

Fugatque muscas myrtæ puer virgâ.

At ipse retro flexus ad pedum turbam,

Inter catellas anserum extra lambentes,

Partitur apri glandulas palæstritis. *exavny: heronh*

Ligurumque nobis saxa cum ministrantur,

Vel cocta fumis musta Massilitanis:

Opimianum morionibus nectar

CrySTALLINISQUE myrrhinisque propinat.

Et Cosmianis ipse fusus ampullis,

Non erubescit murice aureo nobis *roncha murum*

Dividere mœchæ pauperis capillare. *ungentis*

Seprunce multo deinde perditus flertit:

Nos accubamus, &, silentium ronchis

Pra-

Præstare iussi, nutibus propinamus. *mollis zoihi*
 Hos Malchionis patimur improbi fastus. *a y a x a x o y*

Ad Phæbum. LXIII.

UTere lactucis, & mollibus utere malvis:
 Nam faciem, durum, Phœbe, cacantis habes.

In Vetustillam. LXIV.

CUm tibi trecenti consules, Vetustilla,
 Et tres capilli. quatuorque sint dentes,
 Pectus cicadæ, crusculumque formicæ:
 Rugosiorum cum geras stolâ frontem,
 Et aranearum cassibus pares mammas:
 Cum comparata rictibus tuis ora
 Nilivus habeat crocodilus angusta,
 Meliusque ranz garriant Ravennates;
 Et Adrianus dulcius culex canter,
 Videasque quantum nocturæ vident manè,
 Et illud oleas, quod viri capellarum:
 Cum bruma mensem sit tibi per Augustum.
 Regelare nec te pestilentia possit:
 Audes ducentas nuptum ire post mortes,
 Virumque demens cineribus tuis quæris.
 Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
 Philomelus aviam quam vocaverat nuper?
 Sternatur à Coriele clinico lectus,
 Thalassionem qui tuum decet solus,
 Vstorque tedas præferat novæ nuptæ.

In Rufum. LXV.

Esse negas coctum leporem, poscisque flagella.
 Mavis, Rufe, coquum scindere, quàm leporem.

In Navolum. LXVI.

Numquam dicis ave, sed reddis, Navole, semper:
 Quod prior & corvus dicere sæpe solet.
 Cur hoc exspectas à me rogo, Navole, dicas:
 Nam puto nec melior. Navole, nec prior es.
 Præmia laudato tribuit mihi Cæsar uterque,
 Natorumque dedit jura paterna trium.

Ore

Ore legor multo, notumque per oppida nomen
 Non exspectato dat mihi fama rogo.
 Est & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum;
 Et sedeo quâ te suscitât Oceanus.
 Quot mihi Cæsareo facti sunt munere cives,
 Nec famulos toridem suspicor esse tibi.

Ad cerdonem. LXVII.

IRasci nostro non debes, cerdo, libello.
 Ars tua, non vita est carmine læsa meo.
 Innocuos permitte sales. cur ludere nobis
 Non liceat, licuit si jugulare tibi?

Ad Rufum. LXVIII.

Curforem sextâ tibi, Rufe, remisimus horâ,
 Carmina quem madidum nostra tulisse reor:
 Imbribus immodicis cœlum nam fortè ruebat.
 Non aliter mitti debuit iste liber.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER IV.

De natali Domitiani. I.

Cæsaris alma dies, & luce sacratior illâ,
Conscia Diæzum quâ tulit Ida Jovem,
Longa precor, Pylioque veni numerosior ævo,
Semper & hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida cultus in auro,
Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia secula lustro,
Et quæ Romuleus sacra Terentus habet.
Magna quidem, superi, petimus, sed debita terris.
Pro tanto quæ sunt improba vota deo?

De Horatio. II.

Spectabat modò solus inter omnes
Nigris munus Horatius lacernis,
Cum plebs, & minor ordo, maximusque
Sancto cum duce candidus sederet.
Toto nix cecidit repente cælo:
Albis spectat Horatius lacernis.

De nivibus. III.

Adspice quàm densum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus.
Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto
Concretas pigro frigore ridet aquas,
Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ,
Et madidis Helicen dissimulare comis.
Qui siccis lascivit aquis, & ab æthere ludit,
Sulpicor has pueri Cæsaris esse nives.

In Bassam. IV.

Quod siccz redolet palus lacunæ,
Crudarum nebula quod Albularum,
Piscinæ vetus aura quod marinæ,

Lassa

Lassi Bardiacus quod evocati,
 Quod bis murice vellus inquinatum,
 Quod jejunia sabbatariorum,
 Mœstorum quod anhelitus reorum,
 Quod spurcæ moriens lucerna tedæ,
 Quod ceromara face de Sabina,
 Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
 Mallem, quàm quod oles, olere Bassa.

Ad Fabianum. V.

Vir bonus & pauper, linguæque & pectore verus,
 Quid tibi vis? urbem quæ Fabiane, petis?
 Qui nec leno potes, nec commessator haberi,
 Nec pavidos tristi voce citare reos;
 Vendere nec vanos circa pallatia fumos;
 Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
 Unde miser vives? homo fidus, certus amicus?
 Hoc nihil est. nunquam sic Philomelus eris.

In Masilianum. VI.

Credi virgine castior pudicâ,
 Et frontis teneræ cupis videri;
 Cum sis improbior, Malisiane,
 Quàm qui compositos metro Tibulli
 In Stellæ recitat domo libellos.

Ad Euphemum. VII.

Prima salutantes atque altera continet hora;
 Exercet raucos tertia caussidicos.
 In quintam varios extendit Roma labores;
 Sexta quies lassis, septima finis erit.
 Sufficit in nonam nictidis octava palæstris;
 Imperat exstructos frangere nona toros.
 Hora libellorum decima est, Eupheme, meorum.
 Temperat ambrosias cum tua cura dapes;
 Et bonus æthereo laxatur nectare Cæsar,
 Ingentique tenet pocula parca manu.
 Tunc admitte jocos: gressu timeret ire licenti
 Ad matutinum nostra Thalia Jovem.

Ad Faustinum. VIII.

DVM novus est, neque adhuc rasâ mihi fronte libellus,

Pagina dum tangi non bene sicca timet :
 I, puer, & caro perfer leve munus amico,
 Qui meruit nugas primus habere meas.
 Curre ; sed instructum comitetur pumice librum.
 Spongia : muneribus convenit illa meis.
 Non possunt nostros multæ, Faustine, lituræ
 Emendare jocos : una liturâ potest.

In Ant. Saturninum. IX.

DVM nimium vano temefactus nomine gaudes,
 Et Saturninum te, miser, esse pudet :
 Impia Parrhasia movisti bella sub urse,
 Qualia quæ Phariæ conjugis arma tulit.
 Excideratne adeò fatum tibi nominis hujus,
 Obruit Actiaci quod gravis ira freti ?
 An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi
 Nilus, & Arctois plus licuisset aquis ?
 Ille etiam nostris Antonius occidit armis ;
 Qui tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

*Ad Rufum, de nuptiis Pudentis, & Claudia
Peregrina. X.*

CLAUDIA, Rufe, meo nubit Peregrina Pudenti :
 Maeste esto tediis ô Hymenæe tuis.
 Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo,
 Massica Theseis tam bene vina favis.
 Nec melius teneris junguntur vitibus ulmi,
 Nec plus lotos aquas, litora myrtus amat.
 Candida perpetuo reside, Concordia, lecto :
 Tamque pari semper sit Venus æqua jugo.
 Diligat illa senem quondam : sed & ipsa marito,
 Tunc quoque cum fuerit, non videatur anus.

Ad Silium. XI.

SILI Castalidum decus sororum,
 Qui perjurâ barbari furoris

In.

Ingenti premis ore, perfidosque
 Astus Hannibalis, levesque Poenos
 Magnis cedere cogis Africanis :
 Paullum sepositâ severitate,
 Dum blandâ vagus aleâ December
 Incertis sonat hinc & hinc fritillis,
 Et ludit rota nequiore talo,
 Nostros otia commoda Camœnis.
 Nec torvâ lege fronte, sed remissâ.
 Sic forsan tener ausus est Catullus
 Magno mittere passerem Maroni.

Ad Cæcilianum. XII.

Mille tibi nummos hesternâ nocte roganti,
 In sex aut septem, Cæciliæ, dies,
 Non habeo, dixi : sed tu caussatus amici
 Adventum, lancem paucaque vasa rogas.
 Stultus es ? an stultum me credis, amice ? negavi
 Mille tibi nummos : millia quinque dabo ?

De puero stiria jugulato. XIII.

Quâ vicina pluit Vipsanis porta columnis,
 Et madet assiduo lubricus imbre lapis,
 In jugulum pueri, qui roscida templa subibat,
 Decidit hiberno prægravis unda gelu :
 Cùmque peregisset miseri crudelia fata,
 Tabuit in calido vulnere mucro tener.
 Quid non sæva sibi voluit fortuna licere ?
 Aut ubi mors non est, si jugulatis aquæ ?

De endromide. XIV.

Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnâ,
 Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet ;
 Sordida, sed gelido non adspersanda Decembri
 Dona, peregrinam mittimus endromida.
 Seu lentum ceroma teris, tepidumve trigona ;
 Sive harpasta manu pulverulenta rapis ;
 Plumea seu laxi partiris pondera follis ;
 Sive levem cursu vincere quæris Atham ;
 Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
 Neve gravis subitâ te premat Iris aquâ ;

R. de-

Ridebis ventos hec munere tectus & imbres.
Non sic in Tyria sindone tutus eris.

De Carelia & Gellia. xv.

Dicit se vetulam, cum sit Carelia puppa.
Puppam se dicit Gellia, cum sit anus.
Ferre nec hanc possis, possis, Coline, nec illam.
Altera ridicula est, altera putidula.

De Selio. xvi.

Nullos esse deos, inane coelum
Affirmat Selius, probatque; quod se
Factum, dum negat hoc, videt beatum.

Ad Thalam de Brutiano. xvii.

Dum tu lenta nimis, diuque quæris,
Quis primus tibi, quisve sit secundus;
Graium quisve epigramma comparabit:
Palmam Callimachus, Thalia, de se
Facundo dedit ipse Brutiano.
Qui si Cecropio satur lepore,
Romanæ sale luserit Minervæ;
Illi me facias, precor, secundum.

Ad Fabianum. xviii.

Omnes quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas
Extulit: uxori fiat amica meæ.

De litoribus Alitini. xix.

Amula Baianis Alitini litora villis.
Et Phaëthontei conscia sylva rogi;
Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupsit ad Euganeos sola puella lacus;
Et tu Ledæo felix Aquileia Timavo,
Hic ubi septenas Cyllarus hausit aquas;
Vos eritis nostræ portus. requiesque senectæ,
si juris fuerint otia nostra sui.

Ad Posthumum. xx.

Quod te manè domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantum, Posthume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis; videnos ter, puto, nummos.
Ignosces; togulam, Posthume, pluris emo.

Ad

Ad Domitianum. XXI.

SÆpe meos laudare soles, Auguste, libellos.
 Invidus ecce negat : non minùs ergo soles.
 Quid, quòd honorato non solâ voce dedisti,
 Non alius poterat quæ dare dona mihi.
 Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues.
 Da, Cæsar, tantò tu magis, ut doleat.

Ad Chloen. XXII.

DONâsti tenero, Chloë, Luperco
 Hispanas, Tyriasque, coccinasque,
 Et loram tepido togam Galeo,
 Indos sardonychas, Scythas smaragdos,
 Et centum dominos novæ monetæ ;
 Et quidquid petit usque & usque donas.
 Væ glabraria, væ tibi misella :
 Nudam te statuet tuus Luperus.

Ad Pudentem. XXIII.

OBstat, care Pudens, nostris sua turba libellis :
 Lectoremque frequens lassat, & implet opus.
 Rara juvant. primis sic major gratia pomis :
 Hybernæ pretium sic meruere rosæ.
 Sæpius in lib. o memoratur Persius uno,
 Quàm levis in rota Marsus Amazonide.
 Tu quoque de nostris releges quemcumque libellis,
 Esse puta solum : sic tibi plusis erit.

De piscibus Baianis. XXIV.

BAIANO procul à lacu, monemus,
 Piscator, fuge, ne nocens recedas.
 Sacris piscibus hæc narrantur undæ,
 Qui nôrunt Dominum, manumque lambunt
 Illam, quâ nihil est in orbe majus.
 Quid, quòd nomen habent, & ad magistri
 Vocem quisque sui venit citatus.
 Hoc quondam Lybis improbus profundo,
 Dum prædam calamo tremente ducit,
 Raptis luminibus repente cæcus
 Captum non potuit videre piscem :

Et nunc sacrilegos perosus hamos,
 Baianos sedet ad lacus rogator.
 At tu, dum potes, innocens recede,
 lactis simplicibus cibus in undas,
 Et pisces venerare dedicatos.

Ad Hippodamum. xxv.

QUOD cupis in nostris dicique legique libellis,
 Et nonnullus honos creditur esse tibi:
 Ne valeam, si non res est gratissima nobis,
 Et volo te chartis inseruisse meis.
 Sed tu nomen habes averſa fronte ſororum
 Impoſitum, mater quod tibi dura dedit:
 Quod nec Melpomene, quod nec Polyhymnia poſſit,
 Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
 Ergo aliquod gratum Muſis tibi nomen adopta.
 Non ſemper bellè dicitur Hippodamus.

De ape electro incluſa. xxvi.

ET latet, & lucet Phaëtonide condita gutta,
 Ut videatur apes nectare clauſa ſuo.
 Dignum tantorum præſium tulit illa laborum.
 Credibile eſt ipſam ſic voluiſſe mori.

Ad Soſibianum. xxvii.

PLENA laboratis habeas cum ſcrinia libris,
 Emitteris quare, Soſibiane, nihil?
 Edent hæredes, inquis, mea carmina. quando?
 Teropus erat jam te, Soſibiane, legi.

Ad Attalum. xxviii.

SORDIDA cum tibi ſit; verum tamen, Attale, dixit,
 Quiſquis te niveam dixit habere togam.

De pugna damarum. xxix.

FRONTIBUS adverſis molles concurrere damas
 Vidimus, & fati ſorte jacere pari.
 Spectavere canes prædam: ſtupuitque ſuperbus
 Venator, cultro nil ſuperſeſſe ſuo.
 Unde leves animi tanto caluere furore?
 Sic pugnant tauri, ſic cecidere viri.

Ad

Ad Ollum. xxx.

CAna est barba tibi, nigra est coma. tingere barbam

Non potes, hæc causa est : sed potes, Ole, comam.

Ad Afrum. xxxi.

Centum Coranus, & ducenta Mancinus,

Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,

Decies Sabinus, alterumque Serianus ;

Ex insulis, fundisque tricies soldum,

Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi :

Totis diebus, Afer, hoc mihi narras ;

Et teneo melius ista quam meum nomen.

Numeres oportet aliquid, ut pati possim :

Quotidianam refice nauseam nummis.

Audire gratis, Afer, ista non possum.

Ad Charinum. xxxii.

Argenti genus omne comparasti.

Et solus veteres Myronis artes,

Solus Praxitelis manus, Scopæque.

Solus Phidiaci toreuma cæli.

Solus Mentoreos habes labores.

Nec desunt tibi vera Glaniana,

Nec quæ Callaïco linuntur auro,

Nec mensis anaglypta de paternis.

Argentum tamen inter omne, miror,

Quare non habeas, Charine, purum.

Ad Posthumum. xxxiii.

ATria Pisonum stabant cum stemmate toto,

Et docti Senecæ ter numeranda domus,

Prætulimus tantis solum te, Posthume, regnis :

Pauper eras, & eques, sed mihi consul eras.

Tecum ter denas numeravi, Posthume, brumas :

Communis nobis lectus & unus erat.

Jam donare potes, jam perdere, plenus honorum,

Largus opum : exspecto, Posthume, quid facias.

Nil facis : & serum est alium mihi querere regem.

Hoc, Fortuna, placet ? Posthumus imposuit.

In male recitantem. XXXIV.

Quid recitaturus circumdas vellera collo?
Conveniunt nostris auribus illa magis.

De Vesuvio monte. XXXV.

Hic est pampineis viridis modò Vesuvius umbris:
Præferrat hîc madidos nobilis uva lacus.
Hæc juga quàm Nyxæ colles plùs Bacchus amavit:
Hoc nuper Satyri monte dedêre choros.
Hæc Veneris sedes, Lacedæmone gratioꝝ illi:
Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta jacent flammis, & tristi mersa favillâ:
Nec superi vellent hoc licuisse sibi.

Votum Parthenii, ad Phœbium. XXXVI.

Hæc tibi pro nato plenâ dat lætus acerrâ,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
Ut qui prima novo signat quinquennia lustro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rara vota patris. sic te tua diligat arbor,
Gaudeat & certâ virginitate soror.
Perpetuo sic flore mices: sic denique non sint
Tam longæ Bromio, quàm tibi, Phœbe, comæ.

De Sabello. XXXVII.

Saturnalia divitem Sabellum
Fecerunt. meritò tumet Sabellus:
Nec quemquam putat esse, prædicatque
Inter caussidicos beatiorum.
Hos fastus, animosque dat Sabello
Farris semodius, fabæque fressæ,
Et thuris piperisque tres selibræ,
Et Lucanica ventre cum Falisco.
Et nigri Syra defruti lagena,
Et ficus Libycâ gelata testâ,
Cum bulbis, cochleisque, caseoque.
Piceno quque venit à cliente
Parcæ cistula non capax olivæ,
Et crasso figuli polita cœlo
Septenaria synthesis Sagunti,

Hispanæ luteum rotæ toreuma,
 Ex lato variata mappa clavo.
 Saturnalia fructuosiora
 Annis non habuit decem Sabellus.

De Phaëthonte encaustico. XXXVIIII.

ENcaustus Phaëthon tabula depictus in hac est.
 Quid tibi vis, dipylon qui Phaëthonta facis?

Ad Flaccum. XXXIX.

Nescis, crede mihi, quid sint epigrammata, Flacce,
 Qui tantum lusus illa jocosque putas.
 Ille magis ludit, qui scribit prandia sævi
 Tereos; aut coenam, crude Thyesta, tuam:
 Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas:
 Pascentem Siculas aut Polyphemon oves.
 A nostris procul est omnis vesica libellis,
 Musa nec infano syrmate nostra tumer.
 Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
 Confiteor; laudant illa, sed ista legunt.

Ad Cæcilianum. XLI.

CUM tibi non essent sex millia, Cæciliane,
 Ingenti t' latè vestus es hexaphoro: † laxè
 Postquam bis decies tribuit Dea cæca, sinumque
 Ruperunt nummi, factus es, ecce, pedes.
 Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
 Di reddant sellam, Cæciliane, tibi.

In Hedylum. XLII.

GEstari junctis nisi desinis, Hedyle, capris:
 Qui modò ficus eras, jam caprificus eris.

Ad Cosinum. XLIII.

HUnc, quem sæpe vides inter penetralia nostræ
 Pallados, & templi limina, Cosme, novi,
 Cum baculo, perâque senem: cui cana, putrisque
 Srat coma, & in pectus sordida barba cadit:
 Cerea quem nudi regit uxor abolla grabati:
 Cui dat latratos obvia turba cibos:
 Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsâ;
 Non est hic Cynicus, Cosme: quid ergo? canis.

Ad

Ad Colinum. XLIII.

O Cui Tarpeias licuit contingere quercus.
 Et meritas primâ cingere fronde comas ;
 Si sapis, utaris totis, Coline, diebus,
 Extremumque tibi semper adesse putes.
 Lanificas nulli tres exorare puellas
 Contigit : observant quem statuere diem.
 Divitior Crispo, Thrascâ constantior ipso,
 Lautior & nitido sis Meliore licet,
 Nil adicit penso Lachesis, fusosque sororum
 Explicat, & semper de tribus una secat.

Ad Lucium. XLIV.

L Uci, gloria temporum tuorum,
 Qui † Gaurum veterem, Tagumque nostrum
 Arpis cedere non finis disertis ;
 Argivas generatus inter urbes
 Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
 Aut claram Rhodon, aut libidinosâ
 Ledæas Lacedæmonis palæstras.
 Nos Celtis genitos & ex Iberis
 Nostræ nomina duriora terræ
 Grato non pudeat referre versu :
 Sævo Bilbilin optimam metallo,
 Quæ vincit Chalybasque, Noricosque :
 Et ferro Plateam suo sonantem,
 Quam fluctu tenui, sed inquieto,
 Armorum Salo temperator ambit :
 Tutelamque, chorosque Rixamarum,
 Et convivia festa Carduarum,
 Ex textis Peteron rosis rubentem,
 Atque antiqua patrum theatra Rigas :
 Et certos jaculo levi Silaos :
 Turgentisque lacus, Petusqueque,
 Et parvæ vada pura Vetonissæ :
 Et sanctum Baradonis ilicetum,
 Per quod vel piget ambulat viator :
 Et quæ fortibus excolit juvencis
 Curvæ Manlius arva Matinæssæ.

Hæc tam rustica, delicate lector,
Rides nomina? rideas licebit.
Hæc tam rustica malo, quàm Bituntos.

In Gargilianum. XLV.

MUnera quòd tenibus viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem.
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno,
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piscibus hamus:
Callida sic stultas decipit esca feras,
Quid sit largiri, quid sit donare; docebo,
Si nescis; dona, Gargiliane, mihi.

Ad Faustinum. XLVI.

DVm nos blanda tenent lascivi stagna Lucini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argivi regnum, Faustine, coloni,
Quò te bis decimus ducit ab urbe lapis.
Horrida sed fervent Nemezi pectora monstri:
Nec satis est, Baias igne calere suo.
Ergo sacri fontes, & littora grata valete;
Nympharum pariter, Nereïdumque domus.
Herculeos colles gelidâ vos vincite brumâ;
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

In Gallam. XLVII.

IN tenebris lugens amissum, Galla, maritum:
Nam plorare pudet te, puto, Galla, virum.

De vipera electro inclusa. XLVIII.

FLentibus Heliadum ramis dum vipera serpit,
Fluxit in obstantem succina gutta feram:
Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit vincta repentè gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, sepulcro,
Vipera si tumulto nobiliore jacet.

De obitu Curiatii. XLIX.

ARdea solstitio, Præstanaque rura petantur,
Quique Cleonzo fidere fervet ager:

Cum

Cum Tiburtinas damnet Curiatius auras,
Inter laudatas ad Styga missus aquas.
Nullo fata loco possis excludere: cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

In Mancinum. I.

Donasse amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper superbo latus ore jactasti.
Quartus dies est, in schola poëtarum
Dum fabulamur, millibus decem dixi
Emptas lacernas munus esse Pompillæ:
Sardonycha verum, lineisque ter cinctum,
Duasque similes fluctibus maris gemmas
Dedisse Bassam, Cæliamque jurasti.
Heré de theatro, Pollione cantante,
Cum subito abires, dum fugis, loquebaris;
Hæreditatis tibi trecenta venisse,
Et manè centum, & post meridiem centum,
Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
Miserere jam crudelis, & sile tandem.
Aut, si tacere lingua non potest ista,
Aliquando narra quod velimus audire.

De Lycori. II.

Tibur in Herculeum migravit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

De Carellia. III.

Dum perit à Baulis mater Carellia Baias,
Occidit insani crimine merfa freti.
Gloria quanta perit vobis! hæc monstra Neroni
Nec quondam jussæ præstiteratis aquæ.

De hortis Iulii Martialis. IIII.

Iuli jugera pauca Martialis,
Hortis Hesperidum beatiora,
Longo ianiculi jugo recumbunt.
Lati collibus imminet recessus;
Et planus modico tumore vertex
Cælo perfruitur serenior;
Et curvas nebulâ tegente valles
Solas luce nitet peculiari.

D

Putis

Puris leniter admoventur afris
 Celsæ culmina delicata villæ.
 Hinc septem dominos videre montes,
 Et totam licet æstimare Romam:
 Albanos quoque Tusculosque colles,
 Et quodcunque jacet sub urbe frigus;
 Fidenas veteres, brevesque Rubras;
 Et, quod virgineo cruore gaudet,
 Annæ pomiferum nemus Perennæ.
 Illic Flaminia, Salarizque
 Gestator patet, effedo tacente,
 Ne blando rota sit molesta somno;
 Quem nec rumpere nauticum celeusma,
 Nec clamor valet helciariorum,
 Cùm sit tam propè Mulvius, sacrumque
 Lapsæ per Tiberim volent carinæ.
 Hoc rus (seu potius domus vocanda est,)
 Commendat dominus: tuam putabis;
 Tam non invida, tamque liberalis,
 Tam comi patet hospitalitate.
 Credas Alcinoi pios Penates,
 Aut facti modò divitis Molochi.
 Vos nunc omnia parva qui putatis,
 Centeno gelidum ligone Tibur,
 Vel Præneste domate, pendulamque
 Vni dedite Seriam colono:
 Dum, me iudice, præferantur istis
 Juli jugera pauca Martialis.

De Philanide. LIV.

O Culo Philænis semper altero plorat.
 Quo fiat istud quæritis modo? lusea est.

Ad Linum. LV.

E Gisti vitam semper, Line, municipalem:
 Quâ nihil omnino vilius esse potest.
 Idivus, & raris togula est excussa Kalendis:
 Duxit & ætates synthesis una decem.
 Saltus aprum, campus leporem tibi misit inemptum:
 Sylva graves turdos exagitata dedit.

Raptus

Raptus flumineo venit de gurgite piscis :
 Vina rubens fadit non peregrina cadus,
 Nec tener Argolica missus de gente minister,
 Sed stetit inculti rustica turba foci.
 Nec nocuit testis ignis, nec Sirius agris :
 Nec merfa est pelago, nec fluit ulla ratis.
 Supposita est blando nunquam tibi tessera talo :
 Alea sed parca sola fuere nuces.
 Dic ubi sit decies, mater quod avara reliquit:
 Nusquam est. fecisti rem, Line, difficilem.

In Prætozem. LVI.

PRAETOREM pauper centum sestertia Gaurus
 Orabat canâ notus amicitia :
 Vicebatque suis hæc tantum deesse trecentis,
 Ut posset domino plaudere justus eques.
 Prætor ait ; scis me Scorpo Thalloque daturum :
 Atque utinam centum millia sola darem !
 Ah pudet ingrata, pudet ah malè divitis arca.
 Quod non vis equiti, vis dare, Prætor, equo ?

Ad Sextum. LVII.

INVITAS centum quadrantibus, & bene cœnas.
 Ut cœnem invitator, Sexte, an ut invideam ?

Ad Papilum. LVIII.

TV Setina quidem semper, vel Massica ponis,
 Papile : sed rumor jam bona vina negat.
 Diceris hæc factus cœlebs quater esse lagenâ.
 Nec puto, nec credo, Papile ; nec sitio.

De Ammiano, ad Maronillum. LIX.

Nihil Ammiano præter aridam restem
 Moriens reliquit ultimis pater cœris.
 Fieri putaret posse quis, Maronille,
 Ut Ammianus mortuum patrem nollet ?

Ad Quintum. LX.

EXIGIS ut donem nostros tibi, Quinte, libellos.
 Non habeo, sed habet bibliopola Tryphon.
 Æs dabo pro nugis, & etiam tua carmina sanus ?
 Non, inquis, faciam tam fatuè nec ego.

De Vestino. LXI.

CUm gravis extremas Vestinus duceret horas,
 Et jam per Stygias esset iturus aquas,
 Ultima volventes orabat pensa sorores,
 Ut traherent parvâ flamina pulla morâ;
 Iam sibi defunctus, caris dum vivit amicis.
 Moverunt tetricas tam pia vota deas.
 Tum largas partitus opes à luce recessit:
 Sequē mori posthac credidit ille senem.

De damis. LXII.

ADspicis, imbelles tentent quàm fortia damæ
 Proelia? tam timidis quanta sit ira feris?
 In mortem parvis concurrere frontibus audent.
 Vis, Cæsar, damis parcere? mitt e canes.

De Nigrina LXIII.

OFelix animo, felix, Nigrina, marito,
 Atque inter Latias gloria prima nurus.
 Te patrios miscere juvat cum conjuge census,
 Gaudentem socio, participique viro.
 Arserit Evadne flammis injecta mariti,
 Nec minor Alcestim fama sub astra ferat.
 Tu melius certo meruisti pignore vitæ,
 Ut tibi non esset morte probandus amor.

In avarum amicum. LXIV.

Millia misisti mihi sex, bis sena petenti.
 Virbis sena feram, bis duodena petam.

In Zoilum. LXV.

NVnquam divitias deos rogavi,
 Contentus modicis, meoque latus.
 Paupertas, veniam dabis, recede.
 Causa est quæ subiti, novique voti?
 Pendentem volo Zoilum videre.

In Varum. LXVI.

AD cœnam nuper Varus me fortè vocavit:
 Ornatus dives, parvula cœna fuit.
 Aure, non dapibus oneratur mensa: ministri
 Apponunt oculis plurima, pauca gula.

Tunc

Tunc ego ; non oculos , sed ventrem pascere veni :
Aut appone dapes, Varè, vel aufer opes.

In Afrum. LXVII.

Condita cùm tibi sit jam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo ;
Discurris totâ vagus urbe, nec ulla cathedra est,
Cui non manè feras irrequicus, ave.
Et sine te nulli fas est prodire tribuno,
Nec caret officio consul uterque tuo:
Et sacro decies repetis Pallatia clivo,
Sigeriosque meros, Partheniosque sonas.
Hæc faciant sanè juvenes ; deformius, Afer,
Omnino nihil est ardelione sene.

Ad Mathonem. LXVIII.

Hospes eras nostri semper, Matho, Tiburtini:
Hoc emis. imposui : rus tibi vendo tuum.

Ad Mathonem. LXIX.

Declamas in frebre, Mathon: hanc esse phrenesim
Si nescis, non es sanus, amice Mathon.
Declamas æger, declamas hemitritæus.
Si sudare aliter non potes, est ratio.
Magna tamen res est. erras ; cùm viscera febris
Exurit, res est magna tacere, Mathon.

Ad Rufum. LXX.

Hos quoque commenda Venulcio, Rufe, libellos;
Imputet & nobis oria parva, roga :
Immemor & paulum curarum, operumque suorum,
Non tetrica nugas exigit aure meas.
Sed nec post primum legat hæc, summumve trientē :
Sed sua cùm medius proelia Bacchus amat.
Si nimis est legisse duos ; tibi charta plicetur
Alterâ : divisum sic breve fiet opus.

In Navolum. LXXI.

Securo nihil est te, Nzvole, pejus : eodem
Solicito nihil est, Nzvole, te melius.
Securus, nullum resalutas, despicias omnes ;
Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.

Sollicitus, donas, dominum regemque salutas;
Invitas. esto, Nazvole, sollicitus.

In Ponticum. LXXII.

NOs bibimus vitro, tu myrrhâ, Pontice. quare?
Prodat perspicuus ne duo vina calix.

Ad librum de Apollinari. LXXIII.

SI vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, libelle,
Ut docto placeas Apollinari.
Nil exactius eruditiusque est,
Sed nec candidius benigniusque.
Si te pectore, si tenebit ore,
Nec roachos metues maligniorum,
Nec scombris tunicas dabis molestas.
Si damnaverit, ad salariorum
Curras scrinia protinus iicebit,
Inversa pueris arande charta.

De Bassa. LXXIV.

INfantem secum semper tua Bassa, Fabulle,
Collocat, & lusus, deliciasque vocat.
Et quod mireris magis, infantaria non est.
Ergo quid in causa est? pedere Bassa solet.

In dissimulatorem. LXXV.

NULLa remisisti parvo pro munere dona;
Et jam Saturni quinque fuere dies.
Ergo nec argenti sex scriptula Septitiani,
Missa, nec à querulo mappa cliente fuit:
Antipolitani nec quæ de sanguine thynni
Testa rubet, nec quæ coctana parva gerit:
Nec rugosarum vimen breve Picenarum:
Dicere te posses ut meminisse mei.
Decipies alios verbis vultuque benigno:
Nam mihi jam notus dissimulator eris.

De rusticatione. LXXVI.

RUre morans quid agâ, respondeo pauca, rogatus;
Luce deos oro, famulos, post arva reviso;
Par.

Partibus atque meis iustos indico labores.
Inde lego, Phœbumque cio, Musamque laceſſo.
Hinc oleo corpusque frico, mollique palæſtrâ
Stringo libens, animo gaudens, ac ſcœnore liber.
Prandeo, potō, cano, ludo, lavo, ſcœno, quieſco.
Dum parvus lychnus modicum consumat olivi:
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.

Ad Librum. LXXVII.

O He, jam ſatis eſt, ohe, libelle.
Jam pervenimus uſque ad umbilicos:
Tu procedere adhuc, & ire quæris;
Nec ſumma potes in ſcheda teneri:
Sic tamquam tibi res peracta non ſit,
Quæ primâ quoque paginâ peracta eſt.
Iam lector queriturque, deficitque;
Iam librarius hoc & ipſe dicit,
Ohe, jam ſatis eſt, ohe, libelle.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER V.

Ad Casarem. I.

Hoc tibi, Palladiæ seu collibus uteris Albæ,
Cæsar, & hinc Triviam prospicis, inde Thetin:
Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
Plana suburbani quæ cubat unda freti:
Seu placet Æneæ nutrix, seu filia Solis,
Sive salutiferis candidus Anxur aquis;
Mittimus, ô rerum felix tutela, salusque,
Sospite quo gratum credimus esse Jovem.
Tu tantum accipias; ego te legisse putabo:
Et tumidus Gallâ credulitate fruar.

Ad lectores. II.

Matronæ, puerique. virginesque,
Vobis pagina nostra dedicatur.
Hic, quem nequitix procaciores
Delectant nimium, salesque nudi,
Turpes, Marsæ, tuos legat libellos:
Noster cum domino liber jocetur;
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

Ad Domitianum. III.

Accola jam nostræ Degis, Germanice, ripæ,
A famulis Istri qui tibi venit aquis,
Lætus & attonitus, viso modò præfide mundi,
Affatus comites dicitur esse suos;
Sors mea quàm fratris melior: cui tam propè fas est
Cernere, tam longè quem colit ille Deum.

Ad Paulum, de Myrtale. IV.

Fœterere multo Myrtale solet vino.
Sed fallat ut nos, folia devorat lauri,

Merumque cautâ fronde, non aquâ miscet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paulle, videris contrâ,
Dicas licebit; Myrtale bibit laurum.

Ad Sextum. V.

SEXTE, Palatinæ cultor facunde Minervæ,
Ingenio frueris qui propiore dei;
Nam tibi nascentes domini cognoscere curas,
Et secreta ducis pectora nôsse licet?
Sit locus & nostris aliquâ tibi parte libellis,
Quâ Pedit, quâ Marcius, quâque Catullus erit.
Ad Capitolini cœlestia carmina belli,
Grande Cothurnati pone Maronis opus.

Ad Parthenium. VI.

SI non est grave, nec nimis molestum,
Musæ, Parthenium rogate vestrum:
Sic te serior & beata quondam,
Salvo Cæsare, finiat senectus,
Et sis invidiâ favente felix;
Sic Burrus citò sentiat parentem;
Admittas timidam brevemque chartam
Intra limina sanctioris aulae.
Nôsti tempora tu Jovis sereni,
Cum fulget placidus, suoque vultu,
Quo nil supplicibus solet negare.
Non est, quod metuas preces iniquas:
Nunquam grandia, nec molesta poscit,
Quæ cedro decorata purpurâque,
Nigris pagina crevit umbilicis.
Nec porrexeris ista, sed teneto
Sic, tanquam nihil offeras agasque.
Si novi dominum novem sororum,
Vltro purpureum petet libellum.

Ad Vulcanum. VII.

QValiter Assyrios renovant incendia nidos,
Vna decem quoties secula vixit avis:

D 5

Taliter

Taliter exuta est veterem nova Roma senectam,
 Et sumpsit vultus præsidis ipsa sui.
 Jam precor oblitus nostræ. Vulcane, querelæ
 Parce : sumus Martis turba, sed & Veneris.

De Phaside. VIII.

E Dictum Domini Deique nostri,
 Quo subsellia certiora fiunt,
 Et puros eques ordines recepit,
 Dum laudat modò Phasis in Theatro,
 Phasis purpureis rubens lacernis,
 Et jactat tumido superbus ore ;
 Tandem commodius licet sedere,
 Nunc est reddita dignitas equestris ;
 Turbâ non premimur, nec inquinamur :
 Hæc, & talia dum refert supinus,
 Illas purpureas & arrogantes
 Iussit surgere Lectius lacernas.

In Symmachum. IX.

L Arguebam : sed tu comitatus protinus ad me.
 Venisti centum, Symmache, discipulis.
 Centum me terigere manus Aquilone gelatæ.
 Non habui febrem, Symmache ; nunc habeo.

Ad Regulum, de fama poetarum. X.

E Sse quid hoc dicam, vivis quòd fama negatur :
 Et sua quòd rarus tempora lector amat ?
 Hi sunt invidiæ nimirum, Regule, mores,
 Præferat antiquos semper ut illa novis.
 Sic veterem ingrati Pompeii quærimus umbram ;
 Et laudant Catuli Iulia templa senes.
 Ennius est lectus salvo tibi, Rôma, Marone :
 Et sua riserunt secula Mzonidem.
 Rara coronato plausere theatro Menandro :
 Nôrat Nasonem sola Corinna suum.
 Vos tamen ô nostri, ne festinate, libelli :
 Si post fata venit gloria, non propero.

Ad Severum, de Stella. XI.

S Ardonychas, smaragdos, adamantas, iaspidas uno
 Versat in articulo Stella, Severe, meus.

Mul-

Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies? inde est hzc. puto, culta manus.

De eodem. XII.

QUòd nntantia fronte perticatâ
Gestat pondera Maschlion superbus;
Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quòd pueros levat vel octo;
Res non difficilis mihi videtur:
Uno càm digito, vel hoc, vel illo,
Portet Stella meus decem puellas.

In Callistratum. XIII.

SUM, fateor, semperque fui, Callistrata, pauper,
Sed non obscurus, nec malè notus, eques.
Sed toto legor orbe frequens, & dicitur, hic est.

Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt testa columnis,

Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaue Niliacæ servit tibi gleba Syenes;
Tondet & innumeros Gallica Parma greges.
Hoc ego, tuque sumus. sed quod sum, non potes esse.
Tu quod es, è populo quilibet esse potest.

De Manneio. XIV.

Sedere primo solitus in gradu semper,
Tunc cùm lice-ret occupare, Manneius;
Bis excitatus terque transfudit castra,
Et inter ipsas penè tertius sellas
Post Caiumque Luciumque confedit.
Illinc cucullo prospicit caput tectus,
Oculoque ludos spectat indecens uno.
Et hinc miser dejectus in viam transit.
Subsellioque semifultus extremo,
Et malè receptus altero genu, jactat:
Equiti. sedere, Lectioque, se stare.

Ad Domitianum. XV.

QVinctus nostrorum liber est, Auguste, jocorum,
Et queritur læsus carmine nemo meo.
Gaudet honorato sed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.

Quid:

Quid tamē hzc profunt, quamvis venerantia multos?
Non profunt : sanè me tamē ista juvant.

Ad Lectorem. XVI.

Seria cūm possim, quōd delectantia malim
Scribere, tu causā es, lector amice, mihi,
Qui legis, & totā cantas mea carmina Romā.
Sed nescis, quanti fiet mihi talis amor.
Nam si falciferi defendere templa Tonantis,
Solicitisque velim vendere verba reis;
Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
Et fiet vario sordidus ære sinus.
At nunc conviva est, comestatorque libellus,
Et tantūm grātis pagina nostra placet.
Bellè, inquis, dixti. satis est : laudabimur usque.
Dissimulas ? facies me, puto, caussidicum.

In Gelliam. XVII.

Dum proavos, atavosq; refers, & nomina magna;
Dum tibi noster eques sordida conditio est :
Dum te posse negas nisi lato, Gellia, clavo
Nubere : nupisti Gellia cistifero.

Ad Quintianum. XVIII.

Quōd tibi Decembri mense, quo volant mappæ;
Gracilesque ligulæ, cereique, chartæque,
Et acuta senibus testa cum damalcenis;
Præter libellos vernulas nihil misi,
Fortasse avarus vidëar, aut inhumanus.
Odi dolosas munerum & malas artes.
Imitantur hamos dona : namque quis nescit,
Avidum vorat à decipi scârū muscā ?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quintiane, liberalis est pauper.

Ad Domitianum. XIX.

Si qua fides veri, præferri, maxime Cæsâr,
Temporibus possunt secula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit spectare triumphos ?
Quando Palatini plus meruere dei ?

Pul.

Pulchrior & major quo sub duce Martia Roma ?
 Sub quo libertas principe tanta fuit ?
 Est tamen hoc vitium, sed non leve, sit licet unum,
 Quod colit ingratas pauper amicitias.
 Quis largitur opes veteri, fidoque sodali ?
 Aut quem prosequitur non alienus eques ?

Ad eundem. XX.

Saturnaliaz ligulam misisse scilicet ;
 Flammatazve togæ scriptula tota decem,
 Luxuria est, tumidique vocant hæc munera reges.
 Qui crepet aureolos, forsitan unus erit.
 Quatenus hi non sunt, esto tu, Cæsar amicus.
 Nulla ducis virtus dulcior esse potest.
 Iam dudum tacito rides, Germanice, naso :
 Utile, quod non vis, do tibi consilium.

Ad Iulium Martialem. XXI.

SI tecum mihi, care Martialis, ;
 Securis liceat frui diebus ;
 Si disponere tempus otiosam,
 Et verè pariter vacare vitæ :
 Nec nos atria, nec domos potentum,
 Nec lites tetricas, forumque triste
 Nôllemus, nec imagines superbas :
 Sed gestatio, fabulæ, libelli,
 Campus, porticus, umbra, villa, therma ;
 Hæc essent loca semper, hi labores.
 Nunc vivit sibi neuter heu, bonosque :
 Soles effugere, atque abire sentit ;
 Qui nobis pereunt, & imputantur.
 Quisquam vivere cum sciat, moratur ?

De Apollonio. XXII.

QUIN&um pro Decimo, pro Crasso, Regule, Ma-
 Antè salutabat rhetor Apollonius. (cum
 Nunc utrumque suo resalutat nomine. quantum
 Cura, laborque potest ! scripsit, & edidicit.

In Paullum. XXIII.

MANÈ domi si te merni, voluique videre,
 Sint mihi, Paulle, tuz longius Exquiliæ.
 Sed Tiburtinæ sum proximus accola pilæ;
 Quà videt antiquum rustica Flora Jovem.
 Alta suburbani vincenda est semita clivi,
 Et numquam sicco sordida saxa gradu:
 Vixque datur longas mulorum vincere mandras;
 Quæque trahi multo marmora fune vides.
 Illud adhuc gravius, quòd te post mille labores,
 Paulle, negat lasso janitor esse domi.
 Exitus hic operis vani, togulæque madentis:
 Vix tanti Paullum manè videre fuit.
 Semper inhumanos habet officiosus amicos:
 Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

Ad Bassum. XXIV.

HERBARUM fueras indutus, Basse, colores,
 Iure theatralis dum siluere loci.
 Quæ postquam placidi censoris cura renasci
 Iussit, & Oceanum certior audit eques;
 Non nisi vel cocco madidâ, vel murice tinctâ
 Veste nites, & te sic dare verba putas.
 Quadringentorum nullæ sunt, Basse, lacernæ:
 Aut meus ante omnes Códrus haberet equum.

De Hermete. XXV.

HERMES Martia seculi voluptas;
 Hermes omnibus eruditus armis;
 Hermes & gladiator, & magister;
 Hermes turba sui tremorque ludî;
 Hermes quem timet Helios, sed unum;
 Hermes cui cadit Advolans, sed uni;
 Hermes vincere, nec ferire doctus;
 Hermes supposititius sibi ipsi;
 Hermes divitiarum locariorum;
 Hermes cura, laborque ludiarum;
 Hermes belligerâ superbus hastâ;
 Hermes æquoreo minax tridente;
 Hermes casside languidâ timendus;

Hermes

Hermes gloria Martis universū;
Hermes omnia solus, & ter unus.

De Chærestrate. XXVI.

QVadringenta tibi non sunt, Chærestrate, surge.
Lectius ecce venit: sta, fuge, curre, late.
Ecquis, iō, revocat, discedentemque reducit?
Ecquis, iō, largas pandit amicus opes?
Quem chartis famæque damus, populisque loquen-
dum;
Quis Stygios non vult totus adire lacus?
Hoc, rogo, non melius, quàm rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuso permaduisse croco?
Quàm non sensuro dare quadringenta caballo,
Aureus ut Scorpi nasus ubique micet?
O frustra locuples, ô dissimulator amice,
Hæc legis & laudas? quæ tibi fama perit?

Ad Codrum. XXVII.

QUòd alpha dixi. Codre, penulatorum
Te nuper, aliqua cum jocarer in charta:
Si fortè bilem movit hic tibi versus,
Dicas licebit beta me togatorum.

In fictum equitem. XXVIII.

Ingenium, studiumque tibi, moresque, genusque
Sunt equitis, fateor: cætera plebis habes.
Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,
Ut sed eas viso pallidus Oceano.

In Mamercum. XXIX.

UT bene loquatur, sentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus possis:
Pietate fratres Curtios licèt vincas,
Quiete Nervas, comitate Rufones,
Probitate Marcos, æquitate Mauros,
Oratione Regulos, jocis Paullos:
Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forsan esse tu credas:
Ego esse miserum credo, cui placet nemo.

Ad Gelliam. XXX.

SI quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis;
Formosus septem, Marce, diebus eris.
Si non derides, si verum, lux mea, narras:
Edisti nūquam, Gellia, tu leporem.

Ad Varronem. XXXI.

Varro Sophocleo non inficiande cothurno,
Nec minùs in Calabria suspiciende lyra;
Differ opus: nec te facundi scena Catulli
Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoso non adìpernanda Decembri
Carmina, mittuntur quæ tibi mense suo.
Commodius nisi fortè tibi, potiusque videtur,
Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

De ludo puerorum cum iuuenis. XXXII.

Adspecte, quàm placidis insultet turba iuuenis,
Et sua quàm facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pendet summis: vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma bove.
At feritas immota riger: non esset arena
Tutior, & possent fallere plana magis.
Nec trepidant gressus: sed de discrimine palmæ
Securus puer est, sollicitumque pecus.

Ad Faustinum, de Crispo. XXXIII.

Quadrantem Crispus tabulis, Faustine, supremis
Non dedit uxori. cui dedit ergo? sibi.

In caussidicum. XXXIV.

Carpere caussidicus fertur mea carmina. qui sit
Nescio: si sciero, vix tibi, caussidice.

De Erotio. XXXV.

HAnc tibi, Fronto pater, genitrix Flaccillâ, puellâ,
Oscula commendo deliciasque meas:
Pallida ne nigras horrescat Erotion umbras,
Oraque Tartarei prodigiosa canis.
Impletura fuit sextæ modò frigora brumæ,
Vixisset totidem ni minùs, illa dies.

Inter

Inter tam veteres ludat lasciva patronos.
Et nomen blæso garriat ore meum.
Mollia nec rigidus cespès tegat ossa, nec illi
Terra gravis fueris : non fuit illa tibi.

Ad Fabullum, de Euclide. XXXVI.

DUm sibi redire de Patrensis fundis
Ducenta clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura de suburbano ;
Longumque pulchra stemma repetit à Leda,
Et suscitanti Lectio reluctatur ;
Equiti superbo, nobili, locupleti.
Cecidit repentè magna de sinu clavis.
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

Ad Faustinum. XXXVII.

Laudatus nostro quidam, Faustine, libello,
Diffimulat, quasi nil debeat : imposuit.

De Erotie puella. XXXVIII.

PVella senibus dulcior mihi cynnis.
Agnâ Galei mollior Phalantini,
Conchâ Lucrini delicatior stagni ;
Cui nec lapillos præferas Erythraos,
Nec modo politum pecudis indicæ dentem,
Nivesque primas, liliumque non tactum ;
Quæ crine vincit Bætica gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitellam :
Fragravit ore, quod rosarium Pæsti ;
Quod Articarum prima mella cerarum ;
Quod succinorum rapta de manu gleba :
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis sciurus, & frequens phoenix ;
Adhuc recenti tepet Erotion busto,
Quam pessimorum lex avara factorum
Sextâ peregit hieme, nec tamen totâ,
Nostros amores, gaudiumque. lususque.
Et esse tristem me mens vetat Pætus :
Pectusque pulsans, pariter & comam vellens ;
Deslere non te vernulæ pudet mortem ?

Ego

Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,
 Noram, superbam, nobilem, locuplerem.
 Quid esse nostro fortius potest Pæto?
 Ducenties accepit, & tamen vivit.

Ad sextum, in Calliodorum. XXXIX.

Calliodorus habet censum (quis nescit?) eque-
 strem,
 Sexte; sed & fratrem Calliodorus habet.
 Quadringenta secas, qui dicit *ὄνα μέγιστος*;
 Uno credis equo posse sedere duos?
 Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce molesto?
 Non esset Pollux si tibi, Castor eras.
 Vnus cum sitis; duo, Calliodore, sedetis.
 Surge: solœcismum, Calliodore, facis.
 Aut imitare genus Leda; aut cum fratre sedere
 Non potes. alternis, Calliodore, sede.

In Carinum. XL.

Supremas tibi tricies in anno
 Signanti tabulas, Carine, misi.
 Hyblæis madidas thymis placentas.
 Defeci: miserere jam, Carine.
 Signa rariùs, aut semel fac illud,
 Mentitur tua quod subinde ruffis.
 Excussi loculosque sacculumque.
 Cræso divitior licet fuisset,
 Iro pauperior forem. Carine,
 Si conchen toties meam comesses.

Ad Artemidorem. XLI.

Pinxisti Venerem; colis, Artemidore. Minervam:
 Et miraris, opus displicuisse tuum?

In Didymum spadonem. XLII.

Theatra loqueris, & gradus, & edicta;
 Trabeasque, & Idus, fibulasque, censusque:
 Et pumicatâ pauperes manu monstras.
 Sedere in equitum liceat an tibi scamnis,
 Videbo, Didyme: non licet maritorum.

Ami-

Amicis donandum. XLIII.

CALLIDUS effractâ nummos fur auferet arcâ :
 Profterner patrios impia flamma Lares :
 Debitor ufuram pariter, fortemque negabit :
 Non reddet sterilis femina jacta feget :
 Dispensatorem fallax fpoliabit amica :
 Mercibus extructas obruet unda rates.
 Extra fortunam eft quidquid donatur amicis.
 Quas dederis, folas femper habebis opes.

De Thaide & Lecania. XLIV.

THais habet nigros, niveos Lecania dentes,
 Quæ ratio eft ? emptos hæc habet, illa fuos.

In Dentonem. XLV.

QUID factum eft, rogo, quid repente factum ?
 Ad cœnam mihi, Dento, quod vocanti
 (Quis credat ?) quater ausus eft negare.
 Sed nec respicis, & fugis fequentem ;
 Quem thermis modò quærere, & theatris,
 Et conclavibus omnibus solebas.
 Sic eft : captus es unctiore cœnâ,
 Et major rapuit canem culina
 Jam te : fed citò cognitum & relictum
 Cùm fastidierit popina dives,
 Antiquæ venies ad offa cœnæ.

In Bassam. XLVI.

DICIS formofam, dicis te, Baffa, puellam.
 Iftud quod non eft, dicere Baffa folet.

De Philone. XLVII.

NUNquam fe cœnâffe domi Philo jurat : & hoc
 eft :

Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

Ad Labienum. XLVIII.

VIDiffem modò fortè cùm fedentem
 Solum te, Labiene : tres putavi.
 Calvæ me numerus tuæ fefellit.
 Sunt illinc tibi, funt & hinc capilli.

Qua:

Quales nec puerum decere possint.
 Nudum est in medio caput, nec ullus
 In longa pilus area notatur.
 Hic error tibi profuit Decembri,
 Tunc cum prandia misit Imperator ;
 Cum panariolis tribus redisti.
 Talem Geryonem fuisse credo.
 Vites censeo porticum Philippi :
 Si te viderit Hercules, peristi :

In Charopinum. XLIX.

Cœno domi quoties, nisi te, Charopine, vocavi ;
 Protinus ingentes sunt inimicitia :
 Meque petis stricto medium transfigere ferro,
 Si nostrum sine te scis caluisse focum.
 Nec semel ergo mihi furtum fecisse licebit ?
 Improbius nihil est hæc, Charopine, gulâ.
 Desine jam nostram, precor, observare culinam ;
 Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

Ad Rufum. L.

Hic qui libellis prægravem gerit lavam,
 Notariorum quem premit chorus lavis,
 Qui codicillis hinc & inde prolaris,
 Epistolisque commodat gravem vultum,
 Similis Catoni, Tullioque, Brutoque ;
 Expressere, Rufe, fidiculæ licet cogant,
 Ave Latinum, χαῖς non potest Græcū.
 Si fingere me istud putas, salutemus.

In Posthumum. LI.

QUæ mihi præstiteris memini, semperque tenebo:
 Cur igitur taceo ? Posthume, tu loqueris.
 Incipio quoties alicui tua dona referre,
 Protinus exclamat ; dixerat ipse mihi.
 Non bellè quædam faciunt duo : sufficit unus
 Huic operi : si vis ut loquar, ipse tace.
 Crede mihi, quamvis ingentia, Posthume, dones,
 Auctoris pereunt garrulitate sui.

Ad

Ad Bassum. LII.

Colchida quid scribis? quid scribis, amice, Thyestem?

Quid tibi vel Niobe, Basse, vel Andromache?
 est, mihi crede, tuis aptissima chartis
 et alion; vel, si non placet hic, Phaëthon.

De rhetore Apollonio. LIII.

Extemporalis factus est meus rhetor:
 Calpurnium non scripsit, & salutavit.

Ad Lupum. LIV.

Cvi tradas, Lupe, filium magistro,
 Quæris sollicitus diu, rogasque.
 Omnes grammaticosque rhetorasque
 Devites, moneo: nihil sit illi
 Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
 Famæ Tutilium suæ relinquat.
 Si versus facit, abdicet Poëtam.
 Artes discere vult pecuniosas?
 Fac, discat citharædus, aut choraules.
 Si duri puer ingeni videtur,
 Præconem facias, vel architectum.

Ad Cinnam. LV.

Cum voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
 Sæpe etiam servum sic resaluto meum.

Ad Posthumum. LVI.

Cras te victurum, cras dicis, Posthume, semper.
 Dic mihi cras illud. Posthume, quando venit?
 Quam longè eras istud? ubi est? aut unde petendum?
 Numquid apud Parrhos, Armeniosque later?
 Jam cras istud habet Priami vel Nestoris annos.
 Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
 Cras vives: hodie jam vivere, Posthume, serum est.
 Ille sapit, quisquis, Posthume, vixit heri.

Ad Stellam. LVII.

Quod non argentum, quod non tibi mittimus aurum,
 Hoc facimus causâ, Stella diserte, tuâ.

Quis;

Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti.
Fictilibus nostris exoneratus eris.

Ad detractorem. LVIII.

A Dlatres licet usque nos & usque,
Et gannitibus improbis laceffas:
Certum est hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiscumque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis sciat fuisse?
Ignotus pereas, miser, necesse est.
Non deerunt tamen hac in urbe forsan
Vnus, vel duo, tresve, quatuorve.
Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac à scabie tenemus ungues.

Ad hospites. LIX.

J Vre tuo nostris maneat licet, hospes, in hortis,
Si potes in nudo ponere membra solo:
Aut si portatur tecum tibi magna supellex;
Nam mea jam digitum sustulit hospitibus.
Nulla tegit fractos nec inanis culcitra lectos:
Putris & abruptâ fascia recte jacet.
Sit tamen hospitium nobis commune duobus.
Emi hortos; plus est: instrue tu; minus est.

Ad Ponticum. LX.

Q Vid sentis, inquis, de nostris, Marce, libellis?
Sic me sollicitus, Pontice, sæpe rogas.
Admiror; stupeo; nihil est perfectius illis:
Ipse tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc sentis? inquis; faciat tibi sic bene Cæsar,
Sic Capirolinus Jupiter. imò tibi.

Ad Callistum & Alcimum, suos ministros. LXI.

S Extantes, Calliste, duos infunde Falerni:
Tu super æstivas, Alcime, funde nives.
Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo,
Lassenturque rosis tempora sutilibus,

Iam

Iam vicina iubent nos vivere Mausolea :
Cum doceant, ipsos posse perire deos.

Ad Casarem. LXII.

Astra polumque dedit, quamvis obstante novercâ,
Alcidæ, Nemeæ terror, & Arcas aper;
Et castigatum Libycæ cerotâ palatîæ;
Et gravis in Siculo pulvere fusus Eryx;
Sylvarumque tremor, tacitâ qui fraude solebat
Ducere nec rectas, Caenus, in antra boves.
Ista tuæ, Cæsar, quota pars spectatur arenæ?
Dat majora novus proelia manè dies.
Quot graviora cadunt Nemeæ pondera monstro?
Quot tua Mænalios collocat hasta fues?
Reddatur si pugna triplex pastoris Iberi;
Est tibi, qui possit vincere Geryonem.
Sæpe licet Graiæ numeretur bellua Lernæ,
Improba Niliacis quid facit Hydra feris?
Pro meritis coelum tantis, Auguste, dederunt
Alcidæ citò Dî, sed tibi serò dabunt.

In Pontilianum. LXIII.

Sæpe salutatus, nunquam prior ipse salutas:
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

De hirundine. LXIV.

Hybernos peterent solito cum more recessus
Arthides, in nidis una remansit avis.
Deprendere nefas ad tempora verna reversæ,
Et profugam volucres diripere suæ.
Serò dedit poenas. discerpi noxia mater
Debuerat: sed tunc, cum laceravit Itym.

Ad Lesbiam. LXV.

Artæa de genere comam tibi, Lesbia, misi:
Vt scires quantum sit tua flava magis.

In M. Antonium. LXVI.

Antoni, Phario nil obesture Pothino,
Et levius tabulâ quam Cicerone nocens:
Quid gladium demens Romana stringis in ora?
Hoc admisisset nec Catilina nefas.

Impius infando miles corrumpitur auro :
 Et tantis opibus vox tacet una tibi.
 Quid profunt sacrae pretiosa silentia linguae?
 Incipient omnes pro Cicerone loqui.

De Syrisco. LXVII.

Infusum sibi nuper à patrono
 Plenum, Maxime, centies Syrisco
 In sellariolis vagus popinis
 Circa balnea quatuor peregit.
 O quanta est gula, centies comēsse!
 Quantò major adhuc, nec accubare!

Ad Faustinum. LXVIII.

Humida quā gelidas summittit Trebula valles,
 Et viridis Cancrī mēsis alget ager;
 Rura Cleonzo nunquam temerata leone,
 Et domus Æolio semper amica Noto,
 Te, Faustine, vocant: longas his exige messes
 Collibus; hybernum jam tibi Tibur erit.

De origine Bacchi. LXIX.

Qui potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,
 Ille potest Semelem dicere, Ruse, patrem.

Ad Theodorum. LXX.

Non donem tibi cur meos libellos
 Oranti toties, & exigenti,
 Miraris, Theodore? magna causa est:
 Dones tu mihi ne tuos libellos.

De Pompeio & filiis. LXXI.

Pompeios juvenes Asia, atque Europa: sed ipsum
 Terra tegit Libyes; si tamen ulla tegit.
 Quid mirum, toto si spargitur orbe? jacere
 Vno non poterat tanta ruina loco.

Ad Quintum. LXXII.

Quæ legis causâ nupsit tibi Lælia, Quinte,
 Vxorem potes hanc dicere legitimam.

Ad Cinnam. LXXIII.

Profecit poto Mithridates sæpe veneno,
 Toxica ne possent sæva nocere sibi.
 Tu quoque cavisti cœnando tam malè semper,
 Ne posses unquam, Cinna, perire fame.

Ad Marullum. LXXIV.

Narratur bel'è quidam dixisse, Marulle,
 Qui te ferre oleum dixit in auricula.

Ad Titakium. LXXV.

Si tristi domicœnio laboras,
 Turani; potes esurire mecum.
 Non deerunt tibi, si soles ~~agere~~ ^{agere} ~~agere~~ ^{agere}
 Viles Cappadoez, gravesque porri.
 Divisis cybium latebit ovis.
 Ponetur digitis tenendus unctis
 Nigrâ coliculus virens patellâ,
 Argentem modò qui reliquit hortum :
 Et pulrem niveam premens botellos,
 Et pallens faba cum rubente lardo.
 Mensæ munera si voles secundæ,
 Marcentes tibi porrigentur uvæ,
 Et nomen pyra quæ ferunt Syorum ;
 Et, quas docta Neapolis creavit,
 Lento castaneæ vapore tostæ.
 Vinum tu facies bonum bibendo.
 Post hæc omnia fortè si movebit
 Bacchus, quem solet, esuritionem,
 Succurrent tibi nobiles olivæ,
 Piceni modò quas tulere rami,
 Et fervens cicer, & tepens lupinus.
 Parva est cœnula, (quis potest negare ?)
 Sed siages nihil, audiesve fictum,
 Et vultu placidus tuo recumbes ;
 Nec crassum dominus leger volumen.
 Sed, quod non grave sit, nec infacetum,
 Parvi tibia condylî sonabit.

Em

Undecies unâ surrêxit, Zoïle, cœnâ;
 Et mutata tibi est synthesis undecies:
 Sudor inhaereret madidâ ne veste retentus,
 Et laxam tenuis laderet aura cutem.
 Quare ego non sudo, qui tecum, Zoïe, cœno?
 Frigus enim magnum synthesis una facit.

Ad Severum. LXXVII.

Non totam mihi, si vacabis, horam,
 Dones, & licet impures, Severe,
 Dum nostras legis, exigisque nugas.
 Durum est perdere ferias. rogamus,
 Jacturam patiaris hanc, ferasque.
 Quod si legeris ipse cum diserto
 (Sed numquid sumus improbi?) Secundo;
 Plus multo tibi debiturus hic est,
 Quam debet domino suo libellus.
 Nam securus erit, nec inquieta
 Lassi marmora Sisyphi videbit,
 Quem censoria cum meo Severo
 Docti lima momorderit Secundi.

Ad Emilianum. LXXVIII.

Semper eris pauper, si pauper es, Emiliane.
 Dantur opes nulli nunc nisi divitibus.

In Gaurem. LXXIX.

Quid promittebas mihi millia, Gaure, ducenta:
 Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
 An potes, & non vis? rogo, non est turpius istud?
 I, tibi disperdas, Gaure: pusillus homo es.

Ad Dindymum. LXXX.

Insequeris, fugio; fugis, insequor: hac mihi mens
 est:
 Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

Ad

Ad Gallam. LXXXI.

Iam tristis nucibus puer relictis
Clamose revocatur à Magistro :
Erblando malè proditus fritillo,
Arcana modò raptus è popina,
Ædilem rogatus aleator.
Saturnalia transiere tota :
Nec munuscula parva, nec minora
Misti mihi, Galla, quæ solebas.
Sanè sic abeat meus December.
Scis certè, puto, vestra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dedisti.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER VI.

Ad Julium Martialem. I.

SEXTUS mittitur hic tibi libellus,
Inprimis mihi care Martialis:
Quem si terferis aure diligenti,
Audebit, minus anxius tremensque,
Magnas Cæsaris in manus venire.

De filio Domitiani. II.

NASCERE, Dardanio promissum nomen Iūlo,
Vera deūm soboles: nascere, magne puer.
Cui pater æternas post secula tradat habenas,
Quique regas orbem cum seniore senex.
Ipsa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

Ad Domitianum. III.

CENSOR maxime, principiumque princeps,
Cum tot jam tibi debeat triumphos,
Tot nascentia templa, tot renata,
Tot spectacula, tot deos, tot urbes:
Plus debet tibi Roma, quod pudica est.

Ad Cacilianum. IV.

RUSTICA mercatus multis sum prædia nummis.
Mutua des centum, Caciliane, rogo.
Nil mihi respondes? tacitum te dicere credo,
Non reddes. ideo, Caciliane, rogo.

De Thelesina. V.

JULIA lex populis ex quo, Faustine, renata est,
Atque intrate domos iussa Pudicitia est;
Aut minus, aut certe non plus, tricesima lux est,
Et nubit decimo jam Thelesina viro.
Quæ nubit toties, non nubit: adultera lege est.
Offendor mœchâ simpliciore minus.

Ad

Ad Severum. VII.

PRætores duo, quatuor tribuni,
Septem cassidici, decem Poëtæ,
Cujusdam modò nuptias petebant
A quodam sene. non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

Ad Lavinium. VIII.

IN Pompeiano dormis, Lævine, theatro.
Et quereris, si te suscitât Oceanus?

Petitorium. IX.

PAUCA Iovem nuper cùm millia fortè rogarem:
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Iovi; sed millia nobis
Nulla dedit: pudeat pauca rogâsse Iovem.
At quàm non tetricus quam nullâ nubilus irâ,
Quàm placido nostras legerat ore preces?
Talis supplicibus tribuit diademata Dacis:
Et Capitolas irque reditque vias.
Dic precor, ô nostri dic conscia virgo Tonantis:
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare?
Sic ego. sic breviter posita mihi Gorgone Pallas:
Quz nondum data sunt, stulte, negata putas?

In Marcum. X.

QUOD non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes,
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turdusve dabatur Oresti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras; me pascit aquosa Peloris:
Non minùs ingenua est & mihi. Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia vestit:
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Ut præstem Pyladen, aliquis mihi præstet Orestem.
Hoc non sit verbis, Marce: ut ameris, ama.

De Fabulla. XI.

IUrat capillos esse, quos emit, suos
Fabulla: numquid, Paulle, pejerat? nego.

De statua Iulia. XII.

QVis te Phidiaco formatam, Iulia, cœlo,
 Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
 Candida non tacitâ responder imagine Lygdos,
 Et placido fulget vivus in ore decor.
 Ludit Acidalio, sed non manus aspera, nodo,
 Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
 Ut Martis revocetur amor, summique Tonantis;
 A te Iuno petat ceston, & ipsa Venus.

In Laberium. XIII.

Versus scribere posse te disertos
 Affirmas, Laberi: quid ergo non vis?
 Versus scribere qui potest disertos,
 Non scribat, Laberi; virum putabo.

De formica succino inclusa. XIV.

Dvm Phaëthontea formica vagatur in umbra,
Implicuit tenuem succina gutta seram.
 Sic modò quæ fuerat vitâ contempta manente,
Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

In Cinnamum. XV.

Cinnam, Cinname, te jubes vocari.
 Non est hic, rogo, Cinna, barbarismus?
 Tu si Furias antè dictus esses,
 Fur istâ ratione diceretis.

Ad Priscum, de Salonina. XVI.

Sancta Salonini terris requiescit Iberis.
 Quâ melior Stygias non videt umbra domos.
 Sed lugere nefas: nam qui te. Prisce, reliquit,
 Vivit quâ voluit vivere parte magis.

In Posthumum caussidicum. XVII.

Non de vi, neque cæde, nec veneno,
 Sed lis est mihi de tribus capellis:
 Vicini queror has abesse furto.
 Hoc iudex sibi postulat probari.
 Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
 Et perjuria Punici furoris,

Et Syllas, Mariosque, Mutiosque
Magnâ voce sonas, manuque torâ.
Jam dic, Posthume, de tribus capellis.

In Phœbum. XVIII.

MVtua te centum sestertia, Phœbe, rogavi :
Cum mihi dixisses, exigis ergo nihil ?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus
Teque decem crucias : jam rogo, Phœbe, nega.

De Stella & Ianthide XIX.

PErpetuam Stellæ dum jungit Ianthida vati
Læta Venus, dixit, plus dare non potui.
Hæc coram domina : sed nequius illud in aurem :
Tu ne quid pecces, exitiose, vide.
Sæpe ego lascivum Marrem furibunda cecidi,
Legitimos esset cum vagus ante toros.
Sed postquam meus est, nullâ me pellice læsit :
Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, & arcano percussit pectora loro.
Plaga juvat : sed tu jam dea exde duos.

In Proculinam. XX.

QUod nubis, Proculina, concubino,
Et mœchum modò, nunc facis maritum ;
Ne lex Iulia te notare possit :
Non nubis, Proculina, sed fateris.

In deformem Candidatum. XXI.

TU licet & manibus blandis, & vocibus infles :
Contra te facies imperiosa tua est.

De Carisiano. XXII.

Nil lascivius est Carisiano ;
Saturnalibus ambulat togatus.

Ad Marcellinum. XXIII.

MArcelline, boni soboles sincera parentis,
Horrida Parrhasio quem regit ursa iugo ;
Ille vetus pro te patriusque quod optet amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tenè ;
Canta sit ut virtus, nec te temerarius ardor
In medios enses, sævaque tela ferat.

Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes & patriæ miles, & esse decus.

Ad Nepotem. XXIV.

Bis vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ patrii signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitæ.
Tu tamen annoso nimium ne parce Falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet filia mustum;
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
Cæreba non solos vindemia nutriet orbos:
Possunt & patres vivere, crede mihi.

Epitaphium Glaucia. XXV.

Libertus Melioris ille notus,
Totâ qui cecidit dolente Româ,
Cari deliciæ breves patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus.
Iuncto Flaminia jacet sepulchro:
Castus moribus, integer pudore.
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modo messibus peractis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fies talia, nil fleas viator.

De eodem. XXVI.

Non de plebe domus, nec avaræ verna catastæ,
Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cum posset nondum sentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæque datum. quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis est ætas, & rara senectus.
Quidquid amas, cupias non placuisse nimis.

In Tatium. XXVII.

Sex sestertia si statim dedisses,
Cum dixti mihi; sume, tolle, dono:

Debe-

Deberem tibi, Pate, pro ducentis.
 At nunc cum dederis diu moratus,
 Post septem, puto, vel novem Kalendas,
 Vis dicam tibi veriora veris?
 Sex sestertia, Pate, perdidisti.

De morte Othonis. XXVII.

Cum dubiteret adhuc bellum civilis Enyo,
 Forsitan & posset vincere mollis Otho:
 Damnavit multo statuum sanguine Martem,
 Et fodit certâ pectora nuda manu.
 Sit Cato, dum vivit, sanè vel Cæsare major:
 Dum moritur, numquid major Othone fuit?

Ad Diadumenum. XXX.

Mœnada nobis Diadumene, larga quot, inquis?
 Oceani fluctus me numerare jubes:
 Et maris Ægæi sparsas per litora conchas;
 Et quæ Cecropio monte vagantur apes:
 Quæque sonant pleno vocesque, manusque theatros;
 Cum populus subiti Cæsaris ora videt:
 Nolo quot gemmas dedit exorata Catullo
 Lesbia: pauca cupit, qui numerare potest.

Ad Cecilianum. XXXI.

Septem clepsydras magnâ tibi voce petenti.
 Arbitrè invitus, Cæciliane, dedit.
 At tu multa diu dicis: vitreisque tepentem
 Ampullis potas semisupinus aquam.
 Ut tandem saties vocemque sitimque, rogamus
 Iam de clepsydra; Cæciliane, bibas.

De filio Reguli. XXXII.

Adspicis ut parvus, nec adhuc trieteridè plenâ
 Regulus auditum laudet & ipse patrem?
 Maternosque sinus viso genitore relinquit,
 Et patrias laudes sentiat esse suas?
 Iam clamor, centumque viri, densumque coronâ
 Vulgus & infanti Iulia testâ placent
 Acris equi soboles magno sic pulvere gaudet;
 Sic vitulus molli prælia fronte cupit.

Dî servate, precor, matri sua vota, patrique:
Audiat ut natus Regulus, illa duos.

In Cinnam. XXXII.

Pater ex Marulla, Cinna, factus es septem;
Non liberorum: namque nec tuus quisquam,
Nec est amici, filiusve vicini:
Sed in grabatis tegetibusque concepti
Materna produnt capitibus suis furta.
Hic qui retorto crine Maurus incedit,
Sobolem fatetur esse se coci Santra.
At ille sîmâ nare, turgidis labris,
Ipsa est imago Pannici palæstritæ.
Pistoris esse tertium quis ignorat,
Quicunque lippum novit & videt Damam?
Hunc vero acuto capite, & auribus longis,
Quæ sic moventur ut solent asellorum,
Quis morionis filium neget Gyrhæ?
Dux sorores, illa nigra, & hæc rufa,
Croti choraulæ, villicique sunt Carpi.
Iamque hybridarum grex tibi foret plenus,
Si spado Coreus, Dindymusque non esset.

In rancum Poët. am. XXXIII.

Qui recitat lanâ fauces & colla revinctus,
Hic se posse loqui, posse tacere negat.

De Etrusci thermis. XXXIV.

Etrusci nisi thermulis lavis,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ sic tibi blandientur undæ:
Nec fontes Aponi rudes puellis,
Non mollis Sinuessæ, fervidique
Fluctus Passeris, aut superbus Anxur,
Non Phœbi vada, principesque Baiz.
Nusquam tam nitidum micat serenum:
Lux ipsa est tibi longior, diesque
Nullo tardiùs à loco recedit.
Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore saxa
Quæ Phryx & Libys altiùs cecidit.

Siccus

Siccos pinguis onyx anhelat æstus,
 Et flammâ tenui calent ophitæ.
 Ritus si placeant tibi Laconum,
 Contentus potes arido vapore,
 Crudâ Virgine, Martiâve mergi ;
 Quæ tam candida, tam serena lucet,
 Ut nullas ibi suspiceris undas,
 Et credas vacuum nitere Lygdon.
 Non attendis, & aure me supinâ
 Jam dudum quasi negligenter audis.
 Illotus morieris, Oppiane.

Ad Castricum. XXXV.

DUM tibi felices indulgent, Castrice, Baix.
 Canaque sulphureis nympha narratur aquis ;
 Me Nomentani confirmant otia ruris,
 Et casa jugeribus non onerosa suis.
 Hic mihi Baiæ soles, mollisque Lucrinus ;
 Hic vestra mihi sunt, Castrice, divitiæ.
 Quondam laudatas quocunque libebat ad undas
 Currere, nec longas pertinu'isse vias.
 Nunc urbi vicina juvant, facilesque recessus :
 Et satis est, pigro si licet esse mihi.

In Calliodorum. XXXVI.

FESTIVè credis te, Calliodore, jocari ;
 Et solam multo permaduisse sale.
 Omnibus arrides, distertia dicis in omnes :
 Sic te convivam posse placere putas.
 At si ego non belicè, sed verè dixero quiddam ;
 Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

Ad Catianum. XXXVII.

VAPULAT assiduo Veneti quadriga flagello,
 Nec currit : magnam rem, Catiane, facit.

Ad Ianthida nympham. XXXVIII.

NYMPHA, mei Stellæ quæ fonte domestica puro
 Laberis, & domini gemmea testa subis :
 Sive Numæ conjux Triviæ te misit ab antro ;
 Sive Camœnarum de grege nona venis :

Exsolvit votis hâc se tibi virgine porcâ
 Marcus, furtivam quòd bibit æger aquam.
 Tu contenta meo jam crimine, gaudia fontis
 Da secura tui: fit mihi sana sitis.

In Pomponium. XXXIX.

QUòd tam grande topophos clamat tibi turba togata;
 Non tu, Pomponi; cœna diserta tua est.

Ad Luperum. XL.

QUòd convivâris sine me tam sæpe, Luperce;
 Inveni. noceam quâ ratione tibi.
 Irasci licet usque voces, mittasque, rogesque.
 Quid facies? inquis. quid faciam? veniam.

Epitaphium Pantagathi. XLI.

HOC jacet in tumulo raptus puerilibus annis
 Pantagathus, domini cura, dolorque sui,
 Vix tangente vagos ferro resecare capillos
 Doctus, & hirsutas excoluisse genas.
 Sis illi quamvis Tellus placata, levisque;
 Artificis levior non potes esse manu.

De Andragora. XLII.

LOTUS nobiscum est, hilaris cœnavit; & idem.
 Inventus manè est mortuus Andragoras.
 Tam subitæ mortis causam, Faustine, requiris?
 In somnis medicum viderat Hermocratem.

In Coracinum. XLIII.

QUòd semper cassâque, cinnamoque;
 Et nido niger alitis superbæ
 Fragas plumbea Nicerotiana;
 Rides nos. Coracine, nil olentes,
 Malo, quàm bene olere, nil olere.

In Phœbum. XLIV.

MENTIRIS sistos unguento, Phœbe, capillos,
 Et tegitur pictis sordida calva comis.
 Tonsorem capiti non est adhibere necessum:
 Radere te melius spongia, Phœbe, potest.

Ad:

Ad Aulum Pudenterum. XLV.

Cernere Parthasios dum te juvat. Aule, Triones
Comminus. & Scythici sidera ferre poli;
O quàm penè tibi Stygias ego raptus ad undas
Elysiæ vidi nubila fusca plagæ!
Quamvis lassæ tuos quærebant lumina vultus,
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi Ianificæ ducunt non pulla sorores
Stamina, nec surdos vox habet ista deos:
Sospite me sospes Laris revchêris ad urbes,
Et referes pili præmia clarus eque.

In Baccarum. XLVI.

ET dolet, & queritur, sibi non contingere frigus
Propter lexcentas Baccara gausapinas:
Opiat & obscuras luces, ventosque, nivisque:
Odit & hybernos, si repuere, dies.
Quid fecere mali nostræ tibi, sæva, lacernæ,
Tollere de scapulis quas levis aura potest?
Quantò simplicius, quantò est humanius istud;
Mense vel Augusto sumere gausapinas?

De Pompillo. XLVII.

Rem factam Pompillus habet, Faustine: legetur,
Et nomen toto sparget in orbe suum.
Sic leve florum valeat genus Uspiorum.
Quisquis & Ausonium non amat imperium.
Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur:
Sed famæ non est hoc, mihi crede, satis.
Quàm multi tineas pascunt blattasque disertæ!
Et redimunt soli carmina docta coci!
Nescio quid plus est, quod donat secula chartis:
Victurus genium debet habere liber.

In invidam. XLVIII.

Laudat, amat, cantat nostros mea Roma libellos:
Meque sinus omnes, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, stupet, oscitat, odit.
Hoc volo: nunc nobis carmina nostra placent.

Ad Oppianum heredipetam. XLIX.

A Misit pater unicum Silanus:
Cessas mittere munera, Oppiane?
Heu crudele nefas, malæque Paræ:
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

Ad Marianum. I.

Scis te captari: scis hunc, qui captat, avarum:
Et scis qui captat, quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis heredem, stulte, supremis
Scribis, & esse tuo vis, furiose, loco.
Munera magna quidem misit, sed misit in hamo:
Et piscatorem piscis amare potest?
Hiccin deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis ut ploret; des, Mariane, nihil.

In detractorem. LI.

CUM sis nec rigidâ Fabiorum gente creatus,
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
Hirsurâ peperit rubicunda sub ilice conjux;
Sed patris ad speculum tonsi, matrisque togatæ
Filius, & sponsam possit te sponsa vocare:
Emendare meos, quos novit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas:
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
Non adspernantur proceres urbisque, forique:
Quas & perperui dignantur scrinia Sili,
Et repetit toties sacundo Regulus ore;
Quique videt propius magni certamina Circi.
Laudat Aventinz vicinus Sura Dianz:
Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæsar.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limantem Minervâ
Acrius, & tennes finxerunt pectus Athenæ.
Ne valeam, si non multò sapit altius istud,
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi.
Et rubro pulmone vetus, nasisque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea, quos nullus noverit, in me
Scribere versiculos, miseras & perdere chartas.

At

At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor,
 Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe :
 Stigmata nec vasa delebit Cinnamus arte.
 Sed miserere tui, rabido nec perditus ore
 Fumantem nasum vivi tentaveris urfi.
 Sit placidus licet, & lambat digitosque, manusque :
 Si dolor, & bilis, si iusta coëgerit ira,
 Ursus erit. vacua dentes in pelle fatiges,
 Et tacitus quæras, quam possis rodere carnem.

Ad Tuccam. LII.

Hexametris epigramma facis, scio dicere Tuccam.
 Tucca, solet fieri; denique, Tucca, licet.
 Sed tamen hoc longum est. soler hoc quoque, Tucca,
 Si breviora probas, disticha sola legas. (licetque:
 Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
 Sit transire tibi; scribere, Tucca, mihi.

De morte Eutycki pueri. LIII.

Flete nefas vestrum, sed toto flete Lucrino
 Naiades, & luctus sentiat ipsa Thetis.
 Inter Baianas raptus puer occidit undas
 Eutychns, ille cum, Castrice, dulce decus.
 Quidquid id est, subitæ quæcunque est causa rapinæ:
 Sit precor & tellus mitis, & unda tibi.

Ad Marianum. LIV.

Sexagesima, Martiane, messis
 Acta est, & puto, jam secunda Coitæ;
 Nec se tædia lectuli calentis
 Expertum meminit die vel uno.
 Ostendit digitum, sed impudicum,
 Alconti, Dasioque, Symmachoque.
 At nostri bene computentur anni,
 Et, quantum tetricæ tulere febres,
 Aut languor gravis, aut mali dolores,
 A vita meliore separentur;
 Infantes sumus, & senes videmur.
 Ætatem Priamique Nestorisque
 Longam qui putat esse, Martiane,

Mal-

Mulum decipiturque falliturque.
Non est vivere, sed valere, vita.

De Cilice fure. LV.

FVR notæ nimum rapacitatis
Compile Cilix volebat hortum:
Ingenti sed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacuâ manu redire;
Ipsum surripuit Cilix Priapum.

Ad Esculanum. LVII.

Medio recumbit imus ille qui lecto,
Calvam trifilem semitatus unguento,
Fodirque tonsis ora laxa lentiscis;
Mentitur, Esculane: non habet dentes..

In Pontiam. LVIII.

CVM mittis turdamve mihi, quadramve placentæ,
Sive femur leporis, sive quid his simile;
Buccellas misisse tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, sed nec edam.

Epitaphium Fuscæ. LVIII.

ILle sacri lateris custos, Martisque togati,
Credira cui summi castra fuere ducis,
Hic situs est Fuscus. licet hoc, fortuna, fateri:
Non timet hostiles jam lapis iste minas.
Grande jugum domitâ Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix possidet umbra nemus.

In Afrum. LIX.

CVM sis tam pauper, quàm nec miserabilis Irus;
Tam juvenis, quàm nec Parthenopæus erat;
Tam fortis, quàm nec, cum vinceret, Artemidorus;
Quid te Cappadocum sex onus esse iuvat?
Rideris, multoque magis traduceris, Afer,
Quàm nudus medio si spatere foro.
Non aliter monstratur Atlas cum compare ginno,
Quæque vehit similem bellua nigra Libyn.
Invidiosa tibi quàm sit lectica requiris?
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

Ad:

Ad Aulum, de Phryge lusco. LX.

POtor nobilis, Aule, lumine uno
 Lusca Phryx erat, alteroque lippus :
 Huic Heras medicus ; b. bas caveto
 Vinum : si biberis, nihil videbis.
 Ridens Phryx, oculo, valebis. inquit.
 Misceri sibi protinus denunces,
 Sed crebros jubet. exitum requiris ?
 Vnum Phryx, oculus bibit venenum.

Ad Lupum. LXI.

TRistis es, & felix : sciat hoc fortuna caveto :
 Ingratum dicet te, Lupe, si scierit.

Ad Casarem, de rosas hybernis LXII.

UT nova dona tibi, Caesar, Nilotica tellus
 Miserat hybernas ambiciosa rosas :
 Navita derisit Pharios Memphiticus hortos.
 Urbis ut intravit limina prima tuæ.
 Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,
 Tantaque Pæstani gloria ruris erat.
 Sic quacunque vagus, gressumque oculosque ferebat,
 Textilibus fertis omne rubebat iter.
 At tu Romanæ jussus jam cedere brumæ,
 Mitte tuas messes ; accipe, Nile, rosas.

Ad Rufum. LXIII.

Quidam me modò, Rufe, diligenter
 Inspectum, velut empror, aut lanista,
 Cum vultu digitoque subnotasset,
 Tunc es, tunc, ait, ille Marialis,
 Cujus nequitiæ jocosque novit
 Aurem qui modò non habet Batavam ?
 Subrifi modicè : levique nutu
 Me, quem dixerat esse, non negavi.
 Cur ergo, inquit, habes malas lacernas ?
 Respondi : quia sum malus Poëta.
 Hoc ne sæpius accidat Poëtæ,
 Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

Ad Domitianum. LXIV.

QUantum sollicito fortuna parentis Etrusco;
 Tantum, summe ducum, debet uterque tibi.
 Nam tu missa tuâ revocasti fulmina dextrâ:
 Hos cuperem mores ignibus esse Jovis.
 Si tua sit summo, Cæsar, natura Tonanti,
 Utetur toto fulmine rara manus.
 Muneris hoc utrumque tui testatur Etruscus,
 Esse quod & comiti contigit, & reduci.

De Philippo. LXV.

O Ctaphoro sanus portatur, Avite, Philippus:
 Hunc tu si sanum credis, Avite, furis.

In mortuum Rufam Camonium. LXVI.

E Ditus est sextus sine te mihi, Rufe Camoni,
 Nec te lectorem sperat, amice, liber.
 Impia Cappadocum tellus, & numine laevo
 Visa tibi, cineres reddit, & ossa patri.
 Funde tuo lacrymas, orbata Bononia Rufe:
 Et resonet tota planctus in Æmilia.
 Heu qualis pietas, heu quàm brevis occidit ætas:
 Viderat Alphei præmia quinque modò.
 Pectore tu memori nostros evolvere lusus,
 Tu solirus nostros, Rufe, tenere jocos.
 Accipe cum fieri mæsti breve carmen amici,
 Atque hæc absentis thura fuisse puta.

Pro vino gelidâ temperato. LXVII.

S Etinum, dominæque nives, densique trientes,
 Quando ego vos, medico non prohibente, bi-
 bam?
 Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
 Qui mavult hæres divitis esse Midæ.
 Possideat Libycas messes, Hermumque, Tagumque,
 Et potet calidam, qui mihi laudat, aquam.

Ad Cæsarem. LXVIII.

D i tibi dent, & tu Cæsar, quæcunque mereris:
 Di mihi dent, & tu, quæ volo, si merui.

Ad

Ad Cæcilianum. LXX.

MANÈ salutavi vero te nomine casu :
 Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
 Quanti libertas constet mihi tanta, requiris?
 Centum quadrantes abstulit illa mihi.

Ad Rufum de Panareto potore. LXX.

CVM peteret seram mediâ jam nocte matellam
 Arguto madidus pollice Panaretus ;
 Spoletina data est, sed quam siccaverat ipse :
 (Nec fuerat soli tanta lagena satis)
 Ille fide summâ testæ sua vina remensus,
 Reddidit œnophori pondera plena sui.
 Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam ?
 Desine mirari, Rufe, merum biberat.

In Ammianum. LXXI.

Cœlatus tibi cùm sit, Ammiane,
 Serpens in patera Myronis arte ;
 Vaticana bibis : bibis venenum.

De Thaide. LXXII.

TAM malè Thais olet, quàm non fullonis avas
 Testa vetus, mediâ sed modò fracta viâ :
 Non ab amore recens hircus, non ora leonis ;
 Non detracta cani Transtiberina cutis :
 Pullus abortivo nec cùm putrescit in ovo ;
 Amphora corrupto nec vitata garo.
 Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
 Deposita quories balnea veste petit :
 Psilotro nitet, aut acidâ latet oblita cretâ ;
 Aut tegitur pingui terque quaterque fabâ.
 Cùm bene se tutam per fraudes mille putavit,
 Omnia cùm fecit, Thaida Thais olet.

De Calpetiano. LXXIII.

PONUNTUR semper chrysendeta Calpetiano,
 Sive foris, seu cùm cœnat in urbe domi.
 Sic etiam in stabulo semper, sic cœnat in agro.
 Non habet ergo aliud ? non habet imò suum.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER VII.

Ad Domitianum, de lorica. I.

Accipe belligeræ crudam thoraca Minervæ,
Ipsa Medusæ quem timer ira comæ.
Dum vacat hæc, Cæsar, poterat lorica vocari:
Pectore cùm sacro sederit, ægis erit.

De eadem.

Invis Sarmaticis domini lorica sagittis,
Et Martis Gerleo tergo fida magis:
Quam vel ad Ætolæ securam cuspide ictus
Lorca Texuit innumeri lubricus unguis apri:
Felix sorte tuâ! sacrum cui tangere pectus
Fas erit, & nostri mente calere Dei.
Icomes, & magnos illæsa merere triumphos,
Palmatæque ducem, sed citò, redde togæ.

Ad Pontilianum. II.

Cur non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

De Oppiano. III.

Esset, Castrice, cùm mali coloris,
Versus scribere cœpit Oppianus.

Ad Cæsarem, de reditu. IV.

Si desiderium, Cæsar, populique patrumque
Respicias, & Latæ gaudia vera togæ;
Romæ Redde deum votis poscentibus: invidet hosti
Roma suo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt ille, tuoque
hosti Terretur vultu barbarus, & fruitor.

De eodem. V.

Ecquid hyperboreis ad nos conversus ab oris
Ausonias Cæsar jam parat ire vias?

gælas
Cæ-

Certus abest auctor, sed vox hoc nunciat omnis.

Credo tibi; verum dicere. Fama, soles.

Publica victrices testantur gaudia chartæ;

Septim. Martis laurigerâ cuspide pila virent.

Rursus, iô, magnos clamat tibi Roma triumphos,

Inviâusque tua, Cæsar, in urbe sonas.

Sed jam lætitiæ quò sit fiducia major,

Sarmaticæ laurus nuncius ipse veni.

De eodem. VI.

HYberna quamvis Arctos, & rudis Peuce,

Et ungularum pulsibus calens Ister,

Fractusque cornu jam ter improbo Rhenus,

Teneat domantem regna perfidæ gentis,

Te, summe mundi rector, & parens orbis;

Abesse nostris non tamen potes votis.

Illic & oculis & animis sumus, Cæsar;

Adeoquæ mentes omnium tenes unus,

Ut ipsa magni turba nesciat Circi

Utrumne currat Passerinus, an Tigris.

De eodem. VII.

Nunc hilares, si quando mihi, nunc ludite, Musæ:

Victor ab Othrysiō redditur orbe Deus.

Certa facis populi tu primis vota, December;

Jam licet ingenti dicere voce; Venit.

Felix sorte tuâ, poteras non cedere Jano,

Gaudia si nobis, quæ dabit ille, dares.

Festa coronatus ludet convicia miles,

Inter laurigeros cum comes ibit equos. *miles*

Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæsar,

Sit tibi: si lusus ipse triumphus amat.

De Casselio. VIII.

Cum sexaginta numeret Casselius annos,

Ingeniosus homo est: quando disertus erit?

In Olum. IX.

In lucem ecenat Serrorius: Ole quid ad te?

Cum liceat totâ stertere nocte tibi.

Septim.

Septingenta Tito debet Lupus : Ole quid ad te ?

Asses ne dederis, crediderisve Lupo.

Illud dissimulas, ad te quod pertinet, Ole,

Quodque magis curæ convenit esse tuæ.

Pro regula debes : hoc ad te pertinet, Ole.

Quadrantem nemo jam tibi credet : & hoc.

Vxor mœcha tibi est : hoc ad te pertinet, Ole.

Poscit jam dotem filia grandis : & hoc.

Dicere quindecies poteram, quid pertinet ad te :

Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

Ad Aulum Pudentem. x.

COgis me calamo, manuque nostrâ
Emendare meos, Pudens, libellos.

O quàm me nimium probas, amasque,

Qui vis archetypas habere nugas ?

Ad Faustinum. xi.

Sic me fronte legat dominus, Faustine, serenâ,
Excipiatque meos quâ solet aure jocos :

Ut mea nec justè quos odit pagina lædit,

Et mihi de nullo fama rubore placet.

Quid prodest, cupiant cùm quidam nostra videri,

Si qua Lycambeo sanguine tela madent ?

Vipereumque vomant nostro sub nomine virus,

Qui Phœbi radios ferre diemque negant ?

Ludimus innocui : scis hoc bene. juro potentis

Per genium Famæ, Castalidumque gregem

Perque tuas aures magni mihi numinis instar,

Lector, inhumana liber ab invidia.

De Lycoride. xii.

Dum Tiburtinis albescere collibus audit

Antiqui dentis fusca Lycoris ebur,

Venit in Herculeos colles. quid Tiburis alti

Aura valet ? parvo tempore nigra redit.

Ad Regulum. xiii.

ÆRa domi non sunt. superest hoc, Regule, tantum,

Ut tua vendamus munera : numquid emis ?

Ad

Infanti melimela dato, rursusque matrisca
Nam mihi, quæ novit pungere, Chia sapit. 118

Ad Apollinarem. XXII.

A Pollinarem conveni meum, Scazon,
Et si vacabit (ne molestus accedas)
Hoc quaecunque, cujus aliqua pars ipse est,
Dabis : hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris totâ,
Noto rogabis ut favore sustentet.
Quanto mearum, scis, amore nugarum
Flagret : nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

De apro sibi misso à Dextro. XXIII.

Tuscæ glandis aper populator, & ilice multâ
Jam piger, & tolæ fama secunda feræ,
Quem meus intravit splendenti cuspide Dexter ;
Præda jaces nostris invidiosa focis.
Pinguescant madidi læto nidore Penates,
Flagret & exciso festa culina jugo.
Sed coquus ingentem piperis contumet acervum,
Addet & arcano mista Falerna garo.
Ad dominum redeas : noster te non capit ignis.
Conturbator aper. vilius esurio.

Ad Fuscum. XXIV.

Sic Tiburtinæ crescat tibi sylva Dianæ,
Et properet casum sæpe redire nemus ;
Neo Tartessacis Pallas tua, Fusce, trapetis
Cedat, & immodici dent bona musta lacus :
Sic fora mirentur, sic te Palladia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores :
Otia dum medius præstat tibi parva December,
Excipe : sed certâ, quos legis, aure jocos.
Scire libet verum : res est hæc ardua : sed tu
Quod tibi vis dici, dicere, Fusce, potes.

Ad Regulum. XXV.

Raucæ cortis aves, & ova matrum,
Et flavas medio vapore Chias,

112 Querulæ rudem capellæ,
 In frigoribus pares olivæ;
 Annum gelidis olus pruinis
 De nostro tibi rure missa credis?
 O quæ n, Regule, diligenter erras!
 Nil nostri, nisi me, ferunt agelli.
 Quidquid villicus Umber, aut colonus,
 Aut rus marmore tertio notatum,
 Aut Tusci tibi, Tusculive mittunt;
 Ad totâ mihi nascitur Suburâ.

Ad Anticum. XXVI.

Attice, facundæ renovas qui nomina gentis,
 Nec finis ingentem conticuisse domum:
 Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
 Te secreta quies, te sophos omnis amat.
 At juvenes alios fractâ colit aure magister,
 Et rapit immeritas sordidus unctor opes.
 Non pila, non follis, non te paganica thermis
 Præparat, aut nudi stipitis ictus hebes:
 Vara nec injecto cæromate brachia tendis;
 Non harpasta vagus pulverulenta rapis:
 Sed curris niveas tantum prope Virginis undas;
 Aut ubi Sidonio taurus amore calet.
 Per varias arteis, omnis quibus area servit,
 Ludere, cum liceat currere, pigritia est.

In Cinna. XXVII.

Sordidior cæno cum sit toga, calceus autem
 Candidior primâ sit tibi, Cinna, nive;
 Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu?
 Collige, Cinna, togam; calceus ecce perit.

Ad Severum, de balneis Charini. XXVIII.

Quo possit fieri modo, Severe,
 Ut vir pessimus omnium Charinus
 Vnam rem bene fecerit, requiris?
 Dicam, sed citò. quid Nerone pejus?
 Quid thermis melius Neronianis?
 Non deest protinus ecce de malignis,
 Qui sic rancidulus loquatur ore:

Vt quid tu domini deique nostri
Præfers muneribus Neronianas ?
Thermas præfero balneis Charini.

Ad Stellam. XXX.

Cum pluvias madidumque Iovem perferre negaret;
Et rudis hybernis villa nataret aquis,
Plurima, quæ posset subitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula missa tuis.
Horridus ecce sonat Boreæ stridore December:
Stella, tegis villam, non tegis agricolam.

Ad Castricum, de quaestoris nota damnatoria. XXX.

Nosti mortiferum quaestoris, Castrice, signum ?
Est operæ pretium discere theta novum.
Exprimeret quoties rorantem frigore nasum,
Lethalem juguli jusserrat esse notam.
Torpis ab invisio pendeat stiria naso,
Cum flaret madidâ fauce December atrox.
Collegæ tenuere manus. quid plura requiris ?
Emungi misero, Castrice non licuit.

De Polyphemi & Scylla imaginibus. XXXI.

Tantus es, & talis nostri. Polypheme, Severi.
Ut te mirari possit & ipse Cyclops.
Sed nec Scylla minús. quod si fera monstra duorum
Junxeris, alterius fiet uterque timor.

De Calio. XXXXI.

Discurfus varios, vagumque manens,
Et fastus, & ave potentiorum,
Cum perferre patique jam negaret;
Coepit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult rimis approbare veram,
Et sanas linit obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioso;
(Quantum cura potest, & ars doloris !)
Desit fingere Cælius podagram.

Epitaphium patris Etrusci. XXXII.

Hic jacet ille senex, Augusta notus in aula,
Pectore non humili passus utrumque deum :

Natorum pietas sanctis quem conjugis umbris

M scuit : Elysiū possidet ambo nemus.

Ocidit illa prior viridi fraudata iuventā :

Hic propè ter senas vixit Olympiadas.

Sed festinatis raptum tibi credidit annis,

Adspexit lacrymas quisquis, Etruscæ, tuas.

Ad Sempronium Tuccam. XXXIV.

Cosmicos esse tibi, Semproni Tucca, videris.

Cosmica, Semproni, tam mala quàm bona sunt.

Ad Castricum. XXXV.

Muneribus cupiat si quis contendere tecum,

Audeat hic etiam, Castrice, carminibus.

Nos renues in utroque sumus, vinctique parati :

Inde sopor nobis, & placet alta quies.

Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris ?

Alcinoō nullum poma dedisse putas ?

In Cinna. XXXVI.

Primum est, ut præstes, si quid te, Cinna, rogabo :

Illud deinde sequens, ut citò, Cinna, neges.

Diligo præstantem : non odi, Cinna, negantem.

Sed tu nec præstas, nec citò, Cinna, negas.

Ad Ovidium, Casonii exsulantis comitem. XXXVII.

Maximus ille tuus, Ovidi, Casonius hic est ;

Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.

Hunc Nero damnavit : sed tu damnare Neronem

Ausus es, & profugi, non tua, fata sequi.

Æquora per Scyllæ magnus comes exsulis isti :

Qui modò nolueras consulis ire comes.

Si victura meis mandantur nomina chartis,

Et fas est cineri me superesse meo :

Audiet hoc præsens, venturaque turba ; fuisse

Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

Ad eundem. XXXVIII.

Facundi Senecæ potens amicus,

Caro proximus, aut prior Serenò,

Hic est Maximus ille, quem frequenti

Felix litera paginâ salutar.

Hanc

Hunc tu per Siculas secutus undas,
 O nullis Ovidi tacende linguis,
 Sprevistî domini furentis iras:
 Mirerur Pyladem suum vetustas,
 Hæsit qui comes exsuli parentis.
 Quis discrimina comparet duorum?
 Hæstisti comes exsuli Neronis.

Ad Priscum. XXXIX.

Commendare tuum dum vis mihi carmine munus,
 Mzonioque cupis doctius ore loqui;
 Excrucias multis pariter me teque diebus:
 Et tua de nostro, Prisce, Thalia placet.
 Divitibus poteris musas, elegosque sonantes
 Mittere: pauperibus munera pexa dato.

Ad Licinium Suram. XL.

Doctorum Licini celeberrime Sura virorum,
 Cujus prisca graves lingua reduxit avos;
 Redderis, heu quanto factorum munere: nobis.
 Gustatâ Lethes penè remissus aquâ.
 Perdiderant jam vota metum, securaque fiebat
 Tristitia; & lacrymis usque peractus eras.
 Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
 Et raptas fati reddidit ipse colos.
 Scis igitur, quantas hominum mors falsa querelas
 Moverit: & frueris posteritate tuâ.
 Vive velut raptò, fugitivaque gaudia carpe:
 Perdiderit nullum vira reversa diem.

De Annio. XLI.

Cum mensas habeat ferè ducentas,
 Cui mensis habet Annius ministros:
 Transcurrunt gabatz, volantque lances.
 Has vobis epulas habete lauti.
 Nos offendimur ambulante coenâ.

Ad Severum. XLII.

Parva suburbani munuscula mittimus horti:
 Faucibus ova tuis; poma, Severe, gulæ.

Mercari nostras si te piget, Urbice, nugas;
 Et jucunda tamen carmina nōsse liber:
 Pompeium quæras (& nōsti forsitan, Auctum,
 Ultoris primæ Martis in æde sedet.
 Iure madens, varioque togæ limatus in usu,
 Non lector meus hic, Urbice, sed liber est.
 Sic tenet absentis nostros, cantatque libelles
 Ut pereat chartis litera nulla meis.
 Denique, si vellet, poterat scripsisse videri:
 Sed famæ mavult ille favere meæ.
 Hunc licet à decima (nec enim satis antè vacabit)
 Solicites: capiet cœnula parva duos.
 Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille sonabit:
 Et cum, jam satis est, dixeris; ille leget.

Ad Auctum. XLIV.

Gratum est, quòd Celeri nostros legis, Aucte, li-
 bellos?
 Si tamen & Celerem quod legis, Aucte, juvat.
 Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
 Nec fuit in nostro certior orbe fides.
 Major me tanti reverentia turbat; & aures
 Non auditoris, judicis esse puto.

In Vmbrum. XLV.

Omnia misisti mihi Saturnalibus, Vmber,
 Munera, contulerant quæ tibi quinque dies &
 Bis senos triplices, & dentiscalpia septem:
 His comes accessit spongia, mappa, calix;
 Semodiusque fabæ cum vimine Picenarum,
 Et Laletanz nigra lagena sapæ:
 Parvaque cum canis venerunt coctana prunis,
 Et Lybicæ fici pondere testa gravis.
 Vix puto triginta nummorum tota fuisse
 Munera, quæ grandes octo tulere Syri.
 Quantò commodius nullo mihi ferre labore
 Argenti potuit pondera quinque puer?

In Nasidianum. XLVI.

Semper manè mihi de me mera somnia narras,
 Quæ moveant animum sollicitentque meum,
 Iam prior ad faxem, sed & hæc vindemia venit;
 Exorat noctes dum mihi saga tuas.
 Consumpsi saltasque molas, & thuris acervos:
 Decrevere greges, dum cadit ægna frequens.
 Non porcus, non cortis aves, non ova supersunt.
 Aut vigila, aut dormi, Nasidiane, tibi.

Ad Rabirium XLVII.

Astra polumque tuâ cepisti mente, Rabiri,
 Parrhasiam mirâ qui struis arte domum.
 Phidiaco si digna Iovi dare templa parabit,
 Has petat à nostro Pisa Tonante manus.

Ad Titum, de Cæciliano. XLVIII.

Non cœnat sine apro noster, Tite, Cæcilianus.
 Bellum convivam Cæcilianus habet.

Ad Iovem. XLIX.

Tarpeiz venerande rector aula,
 Quem salvo duce credimus Tonantem.
 Cùm votis sibi quisque te fatiget.
 Et poscat dare, quæ dei potestas:
 Nil pro me mihi, Jupiter, petenti.
 Ne succensueris velut superbo.
 Te pro Cæsare debeo rogare:
 Pro me debeo Cæsarem rogare.

Ad Domitianum. L.

Abstulerat totam temerarius institor urbem,
 Inque suo nullum limine limen erat.
 Iussisti tenues, Germanice, crescere vicos;
 Et modò quæ fuerat semita, facta via est.
 Nulla catenatis pila est præcincta lagenis:
 Nec prætor medio cogitur ire luto.
 Stringitur in densa nec cæca novacula turba:
 Occupat aut totas nigra popina vias.

Tonsor, caupo, coquus, lanus sua limina servant.
Nunc Roma est, nuper magna taberna fuit.

De Silio. LI.

Perpetui nunquam moritura volumina Sili
Qui legis, & Latîa carmina digna togâ;
Pierios tantum vati placuisse recessus
Credis, & Aoniæ Bacchica serra comæ?
Sacra cothurnati non attigit antrè Maronis,
Implevit magni quàm Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum gravis hasta virorum;
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Postquam bis senis ingentem fascibus annum
Rexerat, asserto qui sacer orbe fuit;
Emeritos Musis & Phœbo tradidit annos:
Proque suo celebrat nunc Heliconæ foro.

In Cinnamum. LII.

Qui tonsor fueras totâ notissimus urbe,
Et posthæc dominæ munere factus eques:
Sicanias urbes, Ætnæque regna petisti,
Cinname, cum fugeres trititia jura fori.
Quâ nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix & fugitiva quies?
Non rhetor non grammaticus, ludive magister,
Non Cynicus, non tu Stoïcus esse potes.
Vendere nec vocem Siculis plausumque theatris.
Quod superest, iterum, Cinname, tonsor eris.

In Gargilianum. LIII.

Lis te bis decimæ numerantem frigora brumæ
Conterit una tribus, Gargiliane, foris.
Ah miser, & demens! viginti litigat annis
Quisquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

De Laliæno. LIV.

Hæredem Fabius Labienum ex assè reliquit:
Plus meruisse tamen se Labienus ait.

Ad Instantium Rufum. LV.

Commendare meas, Instanti Rufe, Camœnas
Parce precor socero: seria forsan amat.
Quod si negaces admittit & ille libellos,
Hæc ego vel Curio Fabricioque legam.

De Theophila, ad Canium. LVI.

Hæc est illa tibi promissa Theophila, Cani,
 Cujus Cecropiâ pectora dore madent.
 Hanc sibi jure perat magni senis Atticus hortus,
 Nec minùs esse suam Stoïca turba velit.
 Viver opus quodcunque per istas miseris aures;
 Tam non forniceum nec populare sapit.
 Non tua Panzanis nimiam se præferat illi,
 Quamvis Pierio sit bene nota choro.
 Carmina fingentem Sappho laudavit amatrix:
 Castior hæc, & non doctior illa fuit.

De familia ficosa. LVII.

Ficosa est uxor, ficosus & ipse maritus:
 Filia ficosa est, & gener, atque nepos.
 Nec dispensator, nec villicus ulcere turpi,
 Nec rigidus fossor, sed nec arator eget.
 Cum sint ficosi pariter juvenesque senesque,
 Res mira est; ficos non habet unus ager.

Ad Paulum. LVIII.

Gratius sic tibi, Paulle, sit December:
 Nec vani triplices, brevesque mappa-
 Nec thuris veniant leves selibræ;
 Sed lances ferat, aut scyphos avorum,
 Aut grandis reus, aut potens amicus:
 Seu, quod te potius juvat capirque,
 Sic vincas Noviumque Publiumque.
 Mandris & vitreo latrone clausos:
 Sic palmam tibi de trigone nudo.
 Unctæ det favot arbiter coronæ,
 Nec laudet Polybi magis sinistras:
 Si quisquam mea dixerit malignus.
 Atro carmina quæ madent veneno,
 Ut vocem mihi commodas patronam.
 Et, quantum poteris, sed usque, elames;
 Non scripsit meus ista Martialis.

Ad Maximum. LIX.

Esquiliis domus est, domus est tibi colle Diana,
 Et tua patricius culmina vicius habet:

Hinc viduz Cybeles, illinc sacraria Vestæ ;
 Inde novum, veterem prospicis inde Iovem.
 Dic, ubi conveniam : dic, quâ te parte requiram.
 Quisquis ubique habitat , Maxime, nusquam ha-
 bitat.

Ad Philomusum. LX.

Quod te diripiunt potentiores
 Per convivia, porticus, theatra,
 Et tecum , quoties ita incidisti,
 Gestari juvat, & juvat lavari :
 Nolito nimium tibi placere.
 Delectas, Philomuse : non amaris.

In Tuccam. LXI.

Exigis ut nostros donem tibi, Tucca, libellos.
 Non faciam : nam vis vendere, non legere.

In Papilum. LXII.

Dum Saxetani ponatur cauda lacerti ;
 Et bene si coenas, conchis inuncta tibi est :
 Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos,
 Mittis. habes nec cor, Papile, nec genium.

Ad Severum. LXIII.

Potavi modò consulare vinum.
 Quæris quàm verus atque liberale ?
 Ipso consule conditum : sed ipse
 Qui ponebat erat, Severe, consul.

Ad Faustinum. LXIV.

Quatenus Odrysios jam pax Romana Triones
 Temperat, & terricæ conticuere tubæ,
 Hunc Marcellino poteris, Faustine, libellum
 Mittere ; jam chartis, jam vacat ille jocis.
 Sed si parva tui munuscula quæris amici
 Commendare, ferat carmina nostra puer.
 At tibi captivo famulus mitteretur ab Istro,
 Qui Tiburtinas pascere possit oves.

Ad Lausum. LXV.

Triginta toto mala sunt epigrammata libro.
 Si totidem bona sunt ; Lause, liber bonus est.

De

De Eutrapelo. LXVI.

Eutrapelus tonsor dum circuit ora Luperci,
Expungitque genas; altera barba subit:

Ad librum. LXVII.

Dum mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & argutâ picta tabella manu:
I, liber, ad Geticam Peucen, Istrumque tacentem.
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, sed dulcia dona sodali:
Certior in nostro carmine vultus erit.
Casibus hic nullis, nullis delebilis annis
Vivet, Apellem cum morietur opus.

Ad Sabellum. LXVIII.

Quod non insulse scribis tetraſtica quædam;
Disticha quod bellè pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror. facile est epigrammata bellè
Scribere; sed librum scribere difficile est.

In Sextum. LXX.

Ad natalitias dapes vocabar.
Essem cum tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum est, rogo, quid repente factura:
Post tot pignora nostra, post tot annos,
Quod sum præteritus vetus sodalis?
Sed causam scio. nulla venit à me
Argenti tibi libra postulari.
Nec levis toga, nec rudes lacernæ;
Non est sportula, quæ negociatur:
Poscis munera, Sexte, non amicos.
Iam dices mihi, vāpulet vocator.

De amoribus absurdis. LXXI.

Si meus auritâ gaudet glaucopide Flaccus;
Si fruitur tristi Canius Æthiope:
Publius exigux si flagrat amore catellæ;
Si Cronus similem cercopithecon amat:
Delectat Marium si perniciosus ichneumon;
Pica salutatrix si tibi, Lause, placet:

Si gelidum collo nectit Glacilla draconem ;
 Luscinia tumulum si Thelesina dedit :
 Cæca Cupidinei cur non amet ora Labycæ,
 Qui videt hæc dominis monstra placere suis ?

Ad Lausum, de suis libris. LXXI.

Fertur habere meos, si vera est fama, libellos
 Inter delicias pulchra Vienna suas.
 Me legit omnis ibi senior, juvenisque, puerque,
 Et coram tetrico casta puella viro.
 Hoc ego maluerim, quam si mea carmina cantent
 Qui Nilum ex ipso protinus ore bibunt :
 Quam meus Hispano si me Tagus impleat suro,
 Pascat & Hybla meas, pascat Hymettos apes.
 Non nihil ergo sumus, nec blandæ munere linguz
 Decipimur. credam jam puto, Lause, tibi.

Apollinari mittit coronam roseam. LXXII.

I, felix rosa mollibusque fertis
 Nostri cinge comas Apollinaris.
 Quas tu nectere candidas, sed olim,
 Sic te semper amet Venus, memento.

Ad Cresicam. LXXIII.

Jactat iniqualem Matho me fecisse libellum :
 Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
 Equales scribit libros Calvinus & Vmber.
 Aequalis liber est, Cretice, qui malus est.

In Baccaram. LXXIV.

Si quid opus fuerit, scis me non esse rogandum,
 Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
 Appellat rigida tristis me voce Secundus :
 Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
 Pensio te coram petitur claræque, palamque :
 Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
 Esse queror gelidasque mihi tritasque lacernas :
 Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
 Hoc opus est, subito fias ut fidere murus ;
 Dicere ne possis, Baccara, quid sit opus.

Ad Narniam. LXXV.

Narnia, sulphureo quam gurgite candidus a-
mnis
Circuit, ancipiti vix adcunda Iugo;
Quid tam saepe meum nobis abducere Quintum
Te juvat, & lentâ detinuisse morâ?
Quid Nomentani causam mihi perdis agelli,
Propter vicinum qui pretiosus erat?
Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quinto;
Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.

De Papilo. LXXVI.

Unguentum fuerat, quod onyx modo parva gere-
bat:
Olfecit postquam Papilus, ecce garum est.

In Linum. LXXVII.

Bruma est, & riget horridus December;
Audes tu tamen osculo nivali
Omnes obuius hinc & hinc tenere,
Et totam, Line, basiare Romam
Quid possis graviusque, saeviusque
Percussus facere, atque verberatus?
Hoc me frigore basiet nec uxor,
Blandis filia nec rudis labellis.
Sed tu dulcior, elegantiorque;
Cujus livida naibus caninis
Dependet glacies, rigetque barba,
Qualem forficibus metit supinis
Tonsox Cinyphio Cilix marito.
Quare si tibi sensus est, pudorque;
Hybernas, Line, basiariones
In mensem, rogo, differas Aprilem.

Epitaphium Urbici pueri. LXXVIII.

Conditus hic ego sum Bassi dolor Urbicus infans:
Cui genus & nomen maxima Roma dedit.

Sex mihi de prima deerant trieteride menses,
 Ruperunt tetricæ cùm mala pensa dez.
 Quid species, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
 Da lacrymas tumulo, qui legis ista, meo.
 Sic ad Lethæas, nisi Nestore senior, undas
 Non eat, optabis quem superesse tibi.

Ad librum, de Casio Sabinus. LXXXIX.

Nosti si bene Cæsium, libelle,
 Montanz decus Vmbriæ Sabinum.
 Auli municipem mei Pudentis;
 Illi tu dabis hæc vel occupato.
 Insistent mille licet premantque curæ,
 Nostri carminibus tamen vacabit:
 Nam me diligit ille, proximumque
 Turni nobilibus leget libellis.
 O quantum tibi nominis paratur!
 O quæ gloria, quàm frequens amator!
 Te convivia, te forum sonabit,
 Ædes, compita, porticus, tabernæ.
 Vni mitteris, omnibus legèris.

Ad Castorem. LXXX.

Omnia, Castor, emis: sic fiet, ut omnia vendas.

Ad Crispinum. LXXXI.

Sic placidum videas semper, Crispine, Tonantem;
 Nec te Roma minùs, quàm tua Memphis amet:
 Carmina Parrhasia si nostra legentur in aula,
 (Namque solent sacrâ Cæsaris aure frui)
 Dicere de nobis, ut lector candidus, aude:
 Temporibus præstat non nihil iste tuis.
 Nec Marso nimium minor est, doctoque Catullo.
 Hoc satis est: ipsi cætera mando Deo.

Ad Ponticum. LXXXII.

Pontice, per reges discurre, & omnia lustras:
Magna quidem sequeris, Pontice; magnus ho-
mo es.

Bontice, siqua facis, sine teste facis, sine turba:
Non adhibes multos, Pontice; cantus homo es.

Pontice, te celebrem formâ natura creavit:

Dignus eras Helenâ, Pontice; pulcher homo es.

Pontice, voce tuâ posses adamanta movere:

Vox tua dulce sonat, Pontice; dulcis homo es.

Pontice, sic alios, sic te quoque decipit error:

Vis dicam verum, Pontice? nullus homo es.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER VIII.

Imperator! Domitiano, Cæsari Augusto, Germanico, Dacico, Valerius Martialis salutem.

OMnes quidem libelli mei, Domine, quibus tu famam, id est vitam dedisti, tibi supplicant: & puto, propter hoc leguntur. Hic tamen, qui operis nostri octavus inscribitur, occasione pietatis frequentius fruitur. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cuius locum materia successerat: quam quidem subinde aliquâ jocorum mixturâ variare tentavimus, ne cœlesti verecundia tua laudes suas, quæ facilius te fatigare possunt, quàm nos satiare, omnis versus ingereret. Quamvis autem epigrammata severissimis quoque, & suprema fortuna viris ita scripta sint, ut mimicam verborum licentiam affectâsse videntur: ego tamen illis non permisi tam lascivè loqui, quàm vulgò solent. Cum pars libri & major & melior ad maiestatem sacri nominis tui allegata sit, meminere non, nisi religionis purificatione lustratus, accedere ad templa debere. Quod ut custoditurum me lecturi sciant, in ipso libelli huius limine profiteri brevissimo placuit epigrammate.

Ad librum suum. I. *palatium hic*

LAurigeros Domini liber intrare penates,
Disce verecundo sanctius ore loqui. *quia castus*
Nuda recede Venus: non est tuus iste libellus,
lascivus Tu mihi, tu Pallas Cæsariana veni. *cas: non Domitiani*

Ad Janum. II. *quæ dea colitur*

FAstorum genitor parensque Janus
Victorem modò cum videret Istri,
Tot vultus sibi non satis putavit;
Optavitque oculos habere plures.
Et linguâ pariter locutus omni;
Terrarum Domino, Deoque rerum.

Promisit Pyliam quater senectam.
Addas, Jane pater, tuam rogamus.

Ad Musam. III.

QUinque satis fuerant. vel sex, septemve libelli;
Et nimium: quid adhuc ludere, Musa, iuvat?
Sit pudor, & finis. jam plus nihil addere nobis
Fama potest: teritur noster ubique liber.
Et cum rupra situ Messalæ saxa jacebunt,
Altraque cum Licini marmora pulvis erunt:
Me tamen ora legent, & secum plurimus hospes
Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finieram; cum sic respondit nona sororum,
Cui coma, & unguento sordida vestis erat:
Tunc potes dulces, ingrate, relinquere nugas?
Dic mihi, quid melius desidiosus ages?
An iuvet ad tragicos soccum transferre cothurnos,
Aspera vel paribus bella tonare modis;
Prælegat ut tumidus raucâ te voce magister,
Oderit & grandis virgo bonusque puer?
Scribant ista graves nimium, nimiumque severi,
Quos mediâ miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos sale tinge libellos:
Agnoscat mores vira legatque suos.
Angustâ cantare licet videaris avenâ,
Dum tua multorum vincat avena tubas.

Ad Domitianum. I v. alij Germanicum

QUANTUS, Iô, Latias mundi conventus ad aras,
Suscipit. & solvit pro duce vota suo!
Nam non hæc hominum, Germanice gaudia tantum,
Sed faciunt ipsi nunc, puto, sacra dei.

Ad Macrum. V.

DUM donas, Macer, annulos puellis;
Desisti, Macer annulos habere.

poenulis priore *In Euctum. VI.*

ARecherypis vetuli nihil est odiosius Eucti.
Ficta Saguntino cymbia malo luro.

*cups de cyabs Argenti
formam*

cup *scypha* *cyathia*, *poeculum* *crater*, *fundus*, *scyphus*
scypha *scypha* *scypha* *scypha* *scypha*
M. VAL. MARTIALIS
Argenti furiosa sui cum stemmata narrat
Garrulus, & verbis mucida vina facit. *mafty*
Laomedontæ fuerant hæc pocula mensæ;

Ferret ut hæc. muros struxit Apollo Iyræ.

scypha *scypha* *scypha* *scypha* *scypha*
Hoc cratere ferox commisit prælia Rhætus

Cum Lapithis; pugna debile cernis opus. *hiccup*

Hi duo longævo censentur Nestore fundi: *in pretio habentur*

Pollice de Pylio trita columba niter.

Hic scyphus est, in quo misceri iussit amicis

Largius Æacides, & bibit ipse merum.

Hæc propinavit Bytiæ pulcherrima Dido

In patera. Phrygio cum data cœna viro est. *scypha*

Miratus fueris cum prisca toreumata multum,

In Priami cyathis Astynacta bibes. *platea engraven*

In Cinna. VII.

HOc agere est causas, hoc dicere, Cinna, disertè,

Horis, Cinna, decem dicere verba novem?

Sed modò clepsydras ingenti voce petisti

Quatuor: ô quantum, Cinna, tacere potes!

Ad Janum, de reditu Casaris. VIII.

PRincipium des, Jane, licet velocibus annis,

Et revoces vultu secula longa tuo:

Te primum pia thura rogent, te vota salutent:

Purpura te felix, te colat omnis honos:

Tu tamen hoc mavis, Latine quod contigit urbi,

Mense tuo reducem, Jane, videre Deum. *Casarem*

gownce *Ad Quintum.* IX.

scypha *scypha* *scypha* *scypha* *scypha*
Solvere dodrantem nuper tibi, Quinte, volebat

Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium. *scypha*

Accipe quamprimum: brevis est occasio lucri,

Si fuerit cæcus, nil tibi solvet Hylas.

De Basso. X.

EMit lacerneas millibus decem Bassus

Tyrias coloris optimi. lucrificat.

Adeò bene emit? inquis. immo non solvit.

Ad Domitianum. XI.

Pervenisse tuam jam te scit Rhenus in urbem:

Nam populi voces audit & ille rui.

Sar-

Sarmaticas etiam gentes, Istrumque, Getasque

Lætitæ clamor terruit ipse novæ.

Dum te longa sacro venerantur gaudia circo, *inque or*
Nemo quater millos currere sensit equos. *shew-plac*

Nullum Roma ducem, nec te sic, Cæsar, amavit:

Te quoque jam non plus, ut velit ipsa, potest.

Ad Priscum. XII.

Uxorem quare locupletem ducere nolim,

Quæritis? uxori nubere nolo meæ. *nolo doli liber*

Inferior matrona suo sit, Prisce, marito; *taliter nunt ere*

Non aliter fuerint fœmina virque pares.

Stultus

Ad Gargilianum. XIII.

Morio dictus erat: viginti millibus emi.

Redde mihi nummos, Gargiliane: sapit.

In crudelem amicum. XIV.

Pallida ne Cilicum timeant pomaria brumam,

Mordeat & tenerum fortior aura nemus:

Hybernæ objecta notis specularia pueros *indom*

Admittunt soles, & sine fœce diem.

At mihi cella datur, non totâ clausa fenestrâ, *cell*

In qua nec Boreas ipse manere velit.

Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?

Arboris ergo tuz rutilior hospes ero.

Ad Domitianum. XV. De laurea Dom.

Dum nova Pannonici numeratur gloria belli,

Omnis & ad reducem dum litat ara Jovem; *sacrific*

Dat Populus, dat gratus Eques, dat thura Senatus,

Et dicant Latias fertia dona tribus; *scilicet Pop: Equib:*

Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos *et Senat*

Nec minor ista tuz laurea pacis erit *nec minus celebri*

Quod tibi de sancta credis pietate ruorum *quæ tua erit laurea*

Principis est virtus maxima, nôsse suos *quam Romano*

In Ciperum. XVI.

Pistor qui fueras diu, Cipere,

Nunc causas agis, & ducena quæris.

Sed consumis, & usque mutuaris.

Api-

A pistore. Cipere, non recedis ;
Et panem facis, & facis farinam.

Ad Sextum. XVII.

EGi, Sexte, tuam, pactus duo millia, causam.
Misiſſi nummos quot mihi ? mille. quid eſt ?
Narrāſti nihil, inquis, & à te p̄ſcripta cauſa eſt.
Tantò plus debes, Sexte, quòd erubui.

Ad Cirinium. XVIIII.

Sic tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Ut mecum poſſis, vel prior ipſe legi :
Sed tibi tantus ineſt veteris reſpectus amici,
Carior ut mea ſit quàm tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci. *Her.*
Pindaricos poſſet cum ſuperare modos :
Et Varro ceſſit Romani laude coihurni,
Cum poſſet tragico fortiùs ore loqui.
Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus :
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

De Cinna. XIX.

Pauper videri Cinna vult ; & eſt pauper.

Ad Varum. XX.

Cum facias verſus nullà non luce ducenos, *quotidie*
Vare, nihil recitas : non ſapis, atque ſapis. *Spe*

De reditu Domitiani, ad Phoſphorum. XXI.

Phoſphore, redde diem ; quid gaudia noſtra mora-
Cæſare venturo, Phoſphore, redde diem. *(ris ?)*
Roma rogat. placidi numquid te pigra Bootæ *stelle*
Plauſtra vehunt, lento quòd nimis igne venis ?

Ledzo poteras abducere Cyllaron aſtro : *equu.*

Ipſe ſuo cedit nunc tibi Caſtor equo. *all lend you*
Quid cupidum Titana tenes ? jam Xanthus, & Ethon. *by horse*

Fræna volunt : vigilat Memnonis alma parens. *Aurora*

Tarda tamen nitidæ non cedunt ſidera luci.

Et cupit Auſonium Luna videre ducem.

Jam, Cæſar, vel nocte veni : ſtent aſtra licebit,

Non deerit populo te veniente dies.

In Gallicum. XXII.

INvitas ad aprum; ponis mihi, Gallice, poreum.
Hybrida sum, si das, Gallice, verba mihi.

Ad Rusticum. XXIII.

Esse tibi videor sævus, nimumque gulosus,
Qui propter cœnam, Rustice, cado cocum?
Si levis ista tibi flagrorum causa videtur,
Ex qua vis causa vapulet ergo cocus?

Ad Domitianum. XXIV.

SI quid fortè petam timido gracilique libello,
Improba non fuerit si mea charta; dato. *improba nesci*
Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari: *petam*
Offendunt nunquam thura precesque Iovem.
Qui fingit sacros auro vel marmore vultus,
Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.

In Oppianum. XXV.

Vidisti semel, Oppiane, tantum
Ægrum me malè: sæpe te videbo.

Ad Domitianum. XXVI.

Non tot in Eois timuit Gangeticus arvis *venator*
Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo, *meus pater*
Quod tua Roma novas vidit, Germanice, tigres: *sed*
Specula Delicias potuit nec numerare tuas. *triumphu Bacchi*
Vincit Erythraeos tua, Cæsar, arena triumphos, *Persia, India,*
Et victoris opes divitiasque dei. *et laboribus maris rubri*
Nam cum captivos ageret sub curribus Indos,
Contentus geminâ tigride Bacchus erat.

Ad Gaurnum. XXVII.

Munera qui tibi dat locupletè Gaure, senique *ut sit hanc*
Si sapis & sentis, hio tibi ait, morere. *ut in bona*
qua succedat
Detega sibi à Parthenio donata. XXVIII.

De toga, facundi gratum mihi munus amici,
Esse velis cujus fama decusque gregis? *if what he*
Apula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
Quâ saturat Calabris culta Galeus aquis?

An Tarteſſiacus ſtabuli nutritor Iberi

Bztis in Hesperia te quoque lavit ove?

An tua multifidum numeravit lana Timavum,

Quem prius aſtrifero Cyllarus ore bibit?

Te nec Amyclæo decuit vivere veneno;

Nec Miletus erat vellere digna tuo.

Lilia tu vincis, nec adhuc delapſa liguſtra,

Et Tiburtino monte quod albet ebur.

Spartanus tibi cedit olor, Paphiaque columbæ;

Cedit Erythræis eruta gemma vadis.

Sed licet hæc primis nivibus ſint æmula dona,

Non ſunt Parthenio candidiora ſuo.

Non ego prætulero Babylonica picta ſuperbè

Texta, Semiramidæ quæ variantur acu.

Non Achamanteo potius me mirer in auro;

Æolium dones ſi mihi, Phryxæ, pecus.

O quantos riſus pariter ſpectata movebit

Cum Pallatina noſtra lacerna toga!

De diſtichis. xxxix.

Diſticha qui ſcribit, puto, vult brevitate placere.
Quid prodeſt brevitās, dic mihi, ſi liber eſt?

De ſpectaculo Scævola. xxx.

Qui nunc Cæſareꝝ luſus ſpectatur arenæ:

Temporibus Bruti gloria ſumma fuit.

Adſpicias, ut teneat flammæ, pœnæque fruatur

Fortis, & attonito regnet in igne manus!

Ipſe ſui ſpectator adeſt, & nobile dextræ

Funus amat; totis paſcitur illa ſacris.

Quod niſi rapta foret nolenti pœna, parabat

Sævior in laſtos ire ſiniſtra focos.

Scire piget, poſt tale decus, quid fecerit antè;

Quam vidi, ſatis eſt hanc mihi nōſſe manum.

De columba Aretulla. xxxi.

Aera per taciturnam delapſa ſedentis in ipſos

Fluxit Aretullæ blanda columba ſinus.

Luſerat hoc caſus, niſi inobſervata maneret,

Permiſſâque diu nollet abire fugâ.

Si

Si meliora piz fas est sperare sorori, *At nulla*
 Et dominum mundi flectere vota valent: *Domitianus*
 Hæc à Sardois tibi forsitan exfulis oris,
 Fratre reversuro, nuncia venit avēs.

Ad Paulum, de phiala. XXXI

DE prætoria folium mihi, Paulle, cofona
 Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.
 Hæc fuerat nuper hebulâ tibi pegma perunctum, *calceol*
 Pallida quam rubri diluit unda croci.
 An magis astuti derafa est ungue ministri
 Bractea de fulcro (quod reor esse) tuo? *god foine*
 Illa potest culicem longè sentire volantem,
 Et minimi pennâ papilionis agi.
 Exiguæ volitat suspensa vapore lucernæ,
 Et leviter fuso rumpitur icta mero.
 Hoc limitur sputo Jani caryota Kalendis, *hoc tenet corio*
 Quam fert cum parvo sordidus asse cliens. *crusta*
 Lenta minùs gracili crescunt colocasia filo:
 Plena magis nimio lilia Solecadunt:
 Nec vaga tam tenui discursat aranea telâ;
 Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
 Crassior in facie vetulæ stat creta Fabullæ:
 Crassior offensæ bulla tumescit aquæ.
 Fortior & tortos servat vesica capillos,
 Et mutat Latias spuma Batava comas.
 Hæc cute Ledæo vestitur pullus in ovo:
 Talia lunatâ splenia fronte sedent.
 Quid tibi cum phiala, ligulam cum mittere posses;
 Mittere cum posses vel cochleare mihi?
 Magna nimis loquimur, cochleam cum mittere pos-
 Denique cum posses mittere, Paulle, nihil. (ies?)

In iactatorem. XXXII

Archetypum Myos argentum te dicis habere:
 Quod sine te factum est, hoc magis archetypum
 est.

In pessimos conjuges. XXXIV.

Cvm sitis similes, paresque vitâ,
Vxor pessima, pessimus maritus ;
Miror, non bene convenire vobis.

Ad Domitianum. XXXV.

Regia pyramidum, Cæsar, miracula ride :
Iam tacet Edum barbara Memphis opus.
Pars quora Parrhasiz labor est Marcoticus aulae ?
Clarius in toto nil videt orbe dies.
Septenos pariter credas adsurgere montes :
Thessalicum brevior Pelion Ossa tulit.
Æthera sic intrat, nîtidis ut conditus astris
Inferiorem tonet nube serenus apex.
Et prius arcano satietur lumine Phœbi,
Nascentis Circe quàm videt ora patris.
Hæc, Auguste, ramem, quæ vertice sidera pulsat,
Par domus est cœlo: sed minor est domino.

Ad Polycarum. XXXVI.

Quod Cajetano reddis, Polycarme, tabellas,
Millia te centum num tribuisse putas ?
Debuit hæc, inquis. tibi habere, Polycarme, tabellas,
Et Cajetano millia crede duo.

Ad Meliorem. XXXVII.

Qui præstat pietate pertinaci
Sensuro bona liberalitatis,
Capit forsitàn, aut vicem reposeat.
At si quis dare nomini relicto
Post manes, tumulumque perseveret,
Quærit quid nisi parcius dolere ?
Refert sis bonus. an velis videri.
Præstas hoc, Melior, sciente famâ :
Quæ solennibus anxius sepulti
Nomen non finis interire blæsi ;
Et de munifica præfusus arca
Ad natalitium diem colendum,
Scribarum memori pizque turbæ

Quod

Quòd donas, facis ipse Blazianum.
Hoc longum tibi vita dum manebit,
Hoc & post cineres erit tributum.

Ad Domitianum. XXXVIII.

Qui Pallatina caperet convivium mensa,
Ambrosiasque dapes, non erat antè locus.
Hic haurire decet sacrum, Germanice, nectar,
Et Ganymedeâ pocula mixta manu.
Esse velis, oro, serus conviva Tonantis,
At tu si properas Jupiter, ipse venis.

*serus cœli ad ea
habe donum.*

Ad Priapum. XXXIX.

Non horti, neque palmitis beati,
Sed rari nemoris, Priape, custos,
Ex quo natus es, & potes renasci,
Furaces, moneo, manus repellas,
Et sylvam domini focis reserves.
Si defeceris hæc, & ipse lignum es.

Ad Faustinum. XL.

Tristis Athenagoras non misit munera nobis,
Quæ medio brumæ mittere mense solet.
An sit Athenagoras tristis, Faustine, videbo:
Me certè tristem fecit Athenagoras.

Ad Marthonem. XLI.

Si te sportula major ad beatos
Non corruerit, ut solet: licebit
De nostro, Martho, centies laveris.

In Fabium & Christillam. XLII.

Effert uxores Fabius, Christilla maritos;
Funereamque toris quassat uterque facem.
Viktorez committe Venus: quos iste manebit
Exitus, una duos ut Libitina ferat.

*ad funus
victorez el vie
tria*

Ad Titulum. XLIII.

Titulle, moneo, vive semper; hoc serum est:
Sub pædagogo cœperis licet, serum est.
At tu, miser Titulle, nec senex vivis;
Sed omne limen conteris saluator,
Et manè sudas urbis osculis nudus.

Foroque triplici sparsus ante equos omnes,
 Aedemque Martis, & colossion Augusti,
 Curris per omnes tertiasque quintasque.
 Rapè, congere, aufer, posside: relinquendum est.
 Superba densis arca palleat nummis,
 Centum explicentur paginae Kalendarum:
 Jurabit haeres, te nihil reliquisse;
 Supraque pluteum te jacente, vel saxum,
 Fartus papyro dum tibi torus crescit,
 Ridebit omnes hic superbior fientes.

scitia Ad Flaccum, de redivo Pr. Terentii. XLIV.

PRiscus ab Aetnae mihi, Flacce, Terentius oris
 Redditur: hanc lucem lactea gemma notat.
 Defluat, & lento splendescat turbida limbo
 Amphora centeno consule facta minor.
 Continget nox quando meis tam candida mensis?
 Tam iusto dabitur quando calere mero?
 Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereia Cypros.
 Luxuriae fiet tam bona causa meae.

In varie se tondentem XLV.

PARS maxillarum tonsa est tibi, pars tibi rasa est,
 Pars vulsa est: unum quis putet esse caput?

De abolla Crispini. XLVI.

Nescit cui dederit Tyriam Crispinus abollam,
 Dum mutat cultus, induiturque togam.
 Quisquis habes, humeris sua munera redde, precamur:
 Non hoc Crispinus, te sed abolla rogat.
 Non quicumque capit saturatas murice vestes,
 Nec nisi deliciis convenit ille color.

Si te praeda juvat foedique inania lucri,
 Quò possis melius fallere, sume togam.

De Aspro. XLVII.

Formosam planè, sed excus diligit Asper,
 Plus ergo, ut res est, quàm videt. Asper amat.

Ad Domitianum. XLVIII.

QUanta Gigantei memoratur mensa triumpho,
 Quantaque nox superis omnibus illa fuit;

Qua

subleu
Quà bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
Et licuit Faunis poscere vina Jovem:
Tanta tuas, Cæsar, celebrant convivia laurus:
Exhilarant ipsos gaudia nostra deos.

Vescitur omnis eques tecum populusque, patresque;
Et capit ambrosias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus, quanto majora dedisti:
Promissa est nobis sportula, recta data est.

De phiala Instantii Rufi. XLIX.

Q Uis labor in phiala? docti Myos, anne Myronis?
Mentoris hæc manus est, an, Polyclete, tua?
Livescit nullâ caligine fusca, nec odit
Exploratores nubila massa focos.

Vera minus flavo radiant electra metallo,
Et niveum felix pustula vincit ebur.

Materiæ non cedit opus: sic alligat orbem,
Plurima cum totâ lampade Luna nitet.

Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi

Cultus: ab hoc mallet vesta fuisse soror.

Hunc nec Cinyphius ronsor violaverit, & tu
Ipse tuâ pasci vite, Lyæ, velis.

Terga premit pecoris geminis Amor aureus alis:
Palladius tenero lotos ab ore sonat.

Sic Methymæo gavisus Arione delphin

Languida non tacitum per freta vexit onus.

Imbuat egregium digno mihi nectare munus

Non grege de domini, sed tua, Ceste, manus.

Ceste decus mensæ, misce Setina: videtur

Ipse puer nobis, ipse firire caper.

Det numerum cyathis Instanti litera Rufi:

Auctor enim tanti muneris ille mihi.

Ad Ceditianum, de puero, ronsore suo. L.

T Onso rem puerum, sed arte talem,
Qualis nec Thalamus fuit Neronis.

Dru sorum cui contrigere barbæ,

Aquandas semel in genas rogatus,

Ruso, Ceditiane, commodavi.

Dum iussus reperit pilos eosdem,

Censurâ speculi manum regente ;
 Expingitque cutem, facitque longam
 Detontis epaphræsim capillis ;
 Barbatus mihi tonsor est reversus.

In Catullam. LI.

Formosissima quæ fuere, vel sunt ;
 Sed vilissima quæ fuere, vel sunt ;
 O quàm te fieri, Catulla, vellem
 Formosam minùs, aut magis pudicam :

Ad Domitianum. LII.

Magnalicèt toties tribuas, majora daturus
 Dona, ducum victor, victor & ipse tui :
 Diligeris populo non propter præmia, Cæsar ;
 Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

Ad eundem, de leone. LIII.

Auditur quantum Massyla per avia murmur,
 Innumero quoties sylva leone furit ;
 Pallidus attonitos ad Pœna mapalia pastor
 Cùm revocat tauros, & sine mente pecus :
 Tantus in Ansonia fremuit modo terror arena. *Romanâ*
 Quis non esse gregem crederet ? unus erat.
 Sed cujus tremarent ipsi quoque jura leones,
 Cui diadema daret marmore picta Nomas. *Luxuria*
 O quantum per colla decus, quem spargit honorem,
 Aurea lunatæ cùm stetit unda jubæ !
 Grandia quàm decuit latum venabula pectus,
 Quantaque de magna gaudia morte tulit !
 Unde tuis, Libye, tam felix gloria sylvis ?
 A Cybeles numquid venerat ille jugis ?
 An magis Herculeo, Germanice, misit ab astro *Leo*
 Hanc tibi vel frater, vel pater ipse, feram ?

Titus Despoianus
Ad Flaccum. LIV.

Temporibus nostris ætas cùm cedat avorum,
 Creverit & major cum duce Roma suo :
 Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
 Nec quemquam tantâ bella sonare tubâ.

Sin

Sint Mecznates, non deerunt, Flacce, Marones.

Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.

Jugera perdiderat miserz vicina Cremonz,

Flebat & abductas Tityrus zger oves :

Risit Tuscus eques. paupertatemque malignam

Reppulit, & celeri iussit abire fugā. *paupertatem*

Protinus Italiam concepit, & Arma virumque,

Qui modò vix Calicem fleverat ore rudi.

Quid Varos Marcesque loquar. ditataque varum

Nomina, magnus erit quos numerare labor?

Ergo ero Virgilius, si munera Mecznaris

Des mihi? Virgilius non ero, Marsus ero. *poeta epig. rana dicitur = ius.*

De Pisente, LV.

TReis habuit dentes. pariter quos exspuit omnes.

Ad tumulum Picens dum sedet ipse suum.

Collegitque sinu fragmenta novissima laxi

Oris, & aggestā contumulavit humo.

Ossa licet quondam defuncti non legat hzres :

Hoc sibi jam Picens prastitit officium.

In Artemidorum. LVI.

CUm tibi tam crassz sint, Artemidore, lacernz;

Possim te Sagarum jure vocare meum.

In luscum furem. LVII.

ADspicis hunc uno contentum lumine, cujus

Lippa sub attrita fronte lacuna patet? *olcer = eye eye*

Ne contemne caput; nihil est furacius illo :

Non fuit Autolycei tam piceata manus.

Hunc tu convivam cautus vitare memento :

Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt.

Pocula solliciti perdunt ligulasque ministri;

Et latet in tepido plurima mappa sinu: *paper.*

Lapsa nec à cubito subducere pallia nescit,

Et tectus lænis sæpe duabus abit. *gone*

Nec dormitantem vernam fraudare lucernā:

Erubuit fallax, ardeat illa licet.

Si nihil invasit, puerum tunc arte dolosā:

Circuit, & soleas surripit ipse suas.

SUMMA Palatini poterat æquare Colossi,
Si fieres brevior, Claudia, sesquipedes.

In Carinum. LIX.

LIvet Carinus, rumpitur, furit, plorat,
Et querit altos, unde pendeat, ramos.
Non jam quod orbe cantor & legor toto;
Nec umbilicis quod decorus & cedro
Spargor per omnes Roma quas tenet gentes:
Sed quod sub urbe rus habemus æstivum,
Vehimurque mulis, non ut antè, conductis.
Quid imprecabor, ô Severe, liventi?
Hoc opto: mulas habeat, & suburbanum.

De T'cente. LX.

SCRIBIT in averſa Picens epigrammata charta:
Et dolet, averſo quod facit illa deo.

In Clytem. LXI.

UT poſceas, Clyte, munus, exigasque,
Uno naſceris octies in anno;
Et ſolas, puto, treſve, quatuorve
Non natalitias habes Kalendas.
Sit vultus tibi levior licebit
Tritis litoris aridi lapillis,
Sit moro coma nigrior caduco,
Vincas mollitie albicante plumas,
Aut maſſam modò lactis alligati;
Tu nobis, Clyte, jam ſenex videris.
Tam multos quis enim fuiſſe credat
Natales Priamive, Neſtorive?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quod ſi ludis adhuc, ſemelque naſci
Vno jam tibi non ſat eſt in anno;
Natum te, Clyte, nec ſemel putabo.

Ad Domitianum. LXII.

Hic ubi fortunæ Reducis fulgentia late
Templa nitent, felix area nuper erat:

Hic

Hic stetit Arctoi formosus pulvere belli
 Purpureum fundens Cæsar ab ore jubar.
 Hic lauro redimita comas, & candida cultu
 Roma salutavit voce manumque ducem.
 Grande loci meritum testantur & altera dona:
 Stat sacer edomitæ gentibus arcus ovans.
 Hic gemini currus numerant elephanta frequentem:
 Sufficit immensis aureus ipse jugis.
 Hæc est digna tuis. Germanice, porta triumphis:
 Hos aditus urbem Martis habere decet.

De consulatu Silii. LXIII.

A Vgusto pia thura victimasque
 Pro nostro date Silio, Camœnæ.
 Bis senos jubet en redire fasces
 Nato consule, nobilique virgâ
 Vatis Castaliam domum sonare.
 Rerum prima salus & una Cæsar,
 Gaudenti superest adhuc quod optet
 Felix purpura, tertiusque consul.
 Pompeio dederit licet senatus,
 Et Cæsar genero sacros honores,
 Quorum pacificus ter ampliavit
 Janus nomina, Silius frequentes
 Mavult sic numerare consulatus.

In Cæcilianum. LXIV.

H Oras quinque puer nondum tibi nunciat, & tu
 Iam conviva mihi, Cæciliane, venis.
 Cum modò distulerint rauræ vadimonia quartæ,
 Et Floralicias lasset arena feras.
 Curre, age, & illoros revoca, Calliste, ministros;
 Sternantur lecti: Cæciliane, sede.
 Caldam poscis aquam; sed nondum frigida venit:
 Alget adhuc nudo clausa culina foco.
 Manè veni potius. nam cur te quinta moretur?
 Aut cur non serò, Cæciliane, venis?

Ad Entellam. LXV.

Qui Corcyraei vidit pomaria regis,
 Rus, Entelle, ruz praeferat ille domus.
 Invida purpureos urat ne bruma racemos,
 Et gelidum Bacchi munera frigus edat ;
 Condita perspicua vivit vindemia gemma,
 Et tegitur felix, nec tamen uva later.
 Velatum lacer sic per bombycina corpus :
 Calculus in nitida sic numeratur aqua.
 Quid non ingenio voluit natura licere ?
 Autumnum sterilis ferre jubetur hyems.

In Vacerram. LXVI.

Miraris veteres, Vacerra, solos,
 Nec laudas nisi mortuos poetas.
 Ignoscas petimus, Vacerra : tanti
 Non est, ut placeam tibi, perire.

De Nerva. LXVII.

Quanta quies, placidi tanta est facundia Nerva ;
 Sed cohibet vires ingeniumque pudor.
 Cum siccare sacrum largo Permessida posset
 Ore, verecundam maluit esse sitim :
Pieriam tenui frontem redimire coronam
Contentus, famae nec dare vela sur.
 Sed tamen hunc nostri scit temporis esse Tibullum,
 Carmina qui docti nota Neronis habet.

In Postumianum. LXVIII.

Qvattuor argenti libras mihi tempore brumae
 Misisti ante annos, Postumiane, decem.
 Speranti plures (nam stare, aut crescere debent)
 Munera) venerunt plusve minusve duae.
 Tertius & quartus multo inferiora tulerunt,
 Libra fuit, quinto Septitiana. quid est ?
 Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno.
 Post hunc in cotula rasa selibra data est.
 Octavus ligulam misit sextante minorem :
 Nonus acu levius vix cochleare tulit,

Quod

Quod mittat nobis decimus jam non habet annus.
Quattuor ad libras. Postumiane, redi.

Librum suum Artano mittit. LXX.

Nondum murice cultus, asperoque
Morsu pumicis aridi politus,
Artanum properas sequi, libelle:
Quem pulcherrima jam redire Narbo.
Decti patria Narbo Votieni,
Ad leges jubet annuosque fasces:
Votis quod paribus tibi petendum est,
Continget locus ille, & hic amicus.
Quàm vellem fieri meus libellus?

In malum medicum. LXX.

Hoplomachus nunc es, fueras ophthalmicus antè.
Fecisti medicus, quod facis hoplomachus.

De Gallo Lingono, ad Lucanum. LXXI.

Dum repetit serà conductos nocte penates
Lingonus à Testa Flaminiaque recens;
Expulit offenso vitiatum pollice talum,
Et jacuit toro corpore fusus humi.
Quid faceret Gallus? quâ se ratione moveret?
Ingenti domino servulus unus erat,
Tam macer, ut minimam posset vix ferre lacernam.
Succurrit misero casus, opemque tulit.
Quattuor inscripti portabant vile cadaver,
Accipit infelix qualia mille rogos.
Hos comes invalidus submissâ voce precatur,
Ut quocunque velint corpus inane ferant.
Permutatur onus, stipataque tollitur altrè
Grandis in angusta sarcina sandapila.
Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur,
Cui meritò dici, mortue Gallo, potest.

In Gallicum. LXXII.

Dic verum mihi, Marce, dic amabó;
Nil est quod magis audiam libenter:
Sic & cum recitas tuos libellos,
Et causam quoties agis clientis,

Oras, Gallice, me rogasque semper.
 Durum est me tibi, quod petis, negare.
 Vero verius ergo quid sit, audi:
 Verum, Gallice, non libenter audis.

Ad Liberum amicum. LXXIII.

Liber, amicorum dulcissima cura tuorum,
 Liber, in æterna vivere digne rosa:
 Si sapias, Assyrio semper tibi crinis amomo
 Splendeat, & cingant florea fecta caput.
 Qui sic vel medio finitus vixerit ævo,
 Longior huic facta est, quàm data vita fuit.

De ludis Stella, ad Casarem. LXXIV.

Qvos cuperet Phlegrea suos victoria ludos,
 Indica quos cuperet pompa, Lyze, tuos:
 Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi.
 O pudor! ô pietas! & putat esse parum.
 Non illi satis est turbato sordidus auro
 Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus:
 Omnis habet sua dona dies, nec linea dives
 Cessat; & in populum multa rapina cadit.
 Nunc veniunt subitis lasciva numismata nimbis:
 Nunc dat spectatas tessera larga feras.
 Nunc implere sinus securos gaudet, & absens
 Sortitur dominos, ne laceretur avis.
 Quid numerem currus, terdenaque præmia palmæ,
 Quæ dare non semper consul uterque solet?
 Omnia sed, Caesar, tanto superantur honore,
 Quod spectatorem te tua laurus habet.

In Fabulam. LXXV.

OMnes aut vetulas habes amicas,
 Aut turpes, vetulisque foediores:
 Has ducis comites, trahisque tecum
 Per convivia, porticus, theatra.
 Sic formosa, Fabulla, sic puella es.

Ad Domitianum. LXXVI.

Sanctorum nobis miracula reddis avorum,
 Nec pateris, Caesar, secula cana mori:

Cum

Cum veteres Latæ ritus renovantur arenæ,
 Et pugnat virtus simpliciore manu.
 Sic priscis servatur honos te præfide templis,
 Et casa tam culto sub Iove numen habet.
 Sic nova dum condis, revocas, Auguste, priora :
 Debenrui quæ sunt, quæque fuisse, tibi.

De Gellia, ad Papirianum. LXXVII.

Non per mystica sacra Dindymenes,
 Nec per Niliacæ bovem juvencæ,
 Nullos denique per deos deasque
 Iurat Gellia : sed per uniones.
 Hos amplectitur, hos deosculatur :
 Hos fratres vocat, hos vocat sorores :
 Hos natis amat acriter duobus.
 His si quo careat misella casu,
 Victuram negat esse se nec horam.
 Eheu, quàm bene nunc, Papiriane,
 Annei faceret manus Sereni !

Ad Domitianum. LXXVIII.

Dante tibi turbâ querulos, Auguste, libellos,
 Nos quoque, qui domino carmina parva da-
 mus,
 Posse deum rebus pariter Musisque vacare
 Scimus ; & hæc etiam fecta placere tibi.
 Fer vates, Auguste, tuos : nos gloria dulcis.
 Nos tua cura prior, deliciæque sumus.
 Non quereus te sola decet, nec laurea Phœbi :
 Fiat & ex edera civica nostra tibi.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM

LIBER IX.

Ad Avitum. I.

Non te celabis, sublimi pectore vates,
Cui referet serus pramia digna cinis.
Hoc tibi sub nostra breve carmen imagine vivat;
Quam non obscuris jungis, Avite, viris.
Ille ego sum nulli nugarum laude secundus:
Quem non miraris, sed, puto, lector, amas.
Majores majora sonent: mihi parva locuto
Sufficit in vestras saepe redire manus.

Martialis Turanio suo S.

Ave, mi Turani, frater carissime. Epigramma, quod extra ordinem paginarum est, ad Stertinium clarissimum virum scripsimus, qui imaginem meam ponere in bibliotheca sua voluit. De quo scribendum tibi putavi, ne ignorares Avitus iste quis vocaretur. Vale, & para hospitium.

De templo Flaviae gens. II.

Dum Janus hyemes, Domitianus autumnos,
Augustus annis commodabit æstares:
Dum grande famuli nomen adferet Rheni
Germanicarum magna lux kalendarum:
Tarpeia summi saxa dura patris stabunt:
Dum voce supplex, dumque thure placabit
Matrona dives dulce Julium numen:
Manebit altum Flaviae decus gentis,
Cum sole, & astris, cumque luce Romana.
Invicta quidquid condidit manus, cœlum est.

Ad Domitianum. III.

Quam jam superis, Cæsar, cœloque dedisti,
Si repetas, & si creditor esse velis;

Gran.

Grandis in æthereo licet auctio fiat Olympo,
 Coganturque dei vendere quidquid habent :
 Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,
 Decidat tecum quâ pater ipse deûm.
 Pro Capitolinis quid enim tibi solvere templis,
 Quid pro Tarpeia frondis honore potest ?
 Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis ?
 Pallada prætereo : res agit illa tuas.
 Quid loquar Alciden, Phœbumque, pioſq; Laconas ?
 Addita quid Latio Flavia templa polo ?
 Exspectes, & sustineas, Auguste, necesse est :
 Nam tibi quod solvat non habet arca Jovis.

In Paullam. i v.

Nubere vis Prisco, non mirar, Paulla : sapisti.
 Ducere te non vult Priscus : & ille sapit.

Ad Domitianum. v.

Tibi, summe Rhēni domitor, & parens orbis,
 Iudice princeps, gratias agunt urbes ;
 Populos habebunt : parere jam scelus non est.
 Qui nec cubili fuerat ante te quondam.
 Pudor, esse per te coepit & lupanari.

In Afrum. v i.

Dicere de Lybicus reduci tibi gentibus, Afer,
 Continuis volui quinque diebus Ave.
 Non vacat, aut dormit, dictum bis terque reverso ;
 Jam satis est. non vis, Afer, avere : vale.

Ad Bithynicum. v i i.

Nil tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
 Annua, si memini, millia sena dabas.
 Plus nulli dedit ille : queri, Bithynice, noli :
 Annua legavit millia sena tibi.

In Cantharum. v i i i.

Cœnes, Canthare, cùm foris libenter :
 Clamas, & maledicis, & minaris.
 Deponas animos truces, monemus :
 Liber non potes, & gulosus esse.

De Earina Domitiani. IX.

NOmen cum violis rosisque natum,
 Quo pars optima nuncupatur anni;
 Hyblam quod sapit, Atticosque flores,
 Quod nidos olet alicis superbz:
 Nomen nectare dulcius beato,
 Quo mallet Cybeles puer vocari,
 Et qui pocula temperat Tonanti:
 Quod si Parrhasia sones in aula;
 Respondent Veneres Cupidinesque:
 Nomen nobile, molle, delicatum
 Versu dicere non rudi volebam:
 Sed tu syllaba contumax reptignas.
 Dicunt Eariaon tamen poëtz,
 Sed Græci, quibus est nihil negatum,
 Et quos *αἶψα αἶψα* decet lonare;
 Nobis non licet esse tam disertis,
 Qui Musas colimus severiores.

De eodem. X.

SI daret autumnus mihi nomen, *ὄπρωτον* essem:
 Horrida si brumæ sidera, *χειμῆρινον*.
 Dictus ab æstivo *σιερινόν* tibi mense vocarer.
 Tempora cui nomen verna dedere, quis est?

De eodem. XI.

NOmen habes, teneri quod tempora nuncupat
 anni,
 Cum breve Cecropiz ver populantur apes.
 Nomen, Acidaliâ meruit quod arundine pingi,
 Quod Cytherea suâ scribere gaudet acu.
 Nomen, Erythræis quod litera facta lapillis,
 Gemma quod Heliadum pollice trita notet:
 Quod pennâ scribente grues ad sidera tollant;
 Quod decet in sola Cæsaris esse domo.

In amicum cœnipetam. XII.

HUc, quæ cœna tibi, quæ mensa paravit amicum,
 Esse putas fidæ pectus amicitiz?

Aprura

Aprum amat, & mullos, & fumen, & ostrea, non te,
Tam bene si cœnem, noster amicus erit.

De Chloë. XIII.

INScripsit tumulo septem celebratâ virorum,
Se fecisse, Chloë: quid pote simplicius?

De coma Earini. XIV.

CONsiliû formæ speculum, dulcesque capillos.
Pergameo posuit dona sacrata deo
Ille puer totâ domino gratissimus anlâ,
Nomine qui signat tempora verna suo.
Felix, quæ tali censetur munere, tellus!
Nec Ganymedeas mallet habere comas.

De eadem ad Æsculapium. XV.

LATONZ venerande nepos, qui mitibus herbis
Parcarum exoras pensa, brevesque colos:
Hos tibi laudatos domino sua vota capillos
Ille tuus Latia misit ab urbe puer.
Addidit & nitidum sacratis crinibus orbem,
Quo felix facies iudice tota fuit.
Tu juvenile decus serva, ne pulchrior ille
In longa fuerit, quàm brevior coma.

Ad Domitianum. XVI.

EST mihi, sitque precor longum te p̄siede, Caesar,
Rus minimum: parvi sunt & in urbe Lares.
Sed de valle brevi, quas det sitientibus hortis,
Curva laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo se rore foveri.
Cum mihi vicino Martia fonte sonet.
Quam dederis nostris, Auguste, Penatibus undam,
Castalis hæc nobis, aut Iovis imber erit.

In Sabellum. XVII.

LANDAS balnea versibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cœnare, Sabelle, non lavari.

Ad Domitianum. XVIII.

HÆC quæ tota patet, regiturq; & marmore & auro:
Infantis domini conscia terra fuit.

Felix

Felix quæ tantis sonuit vagitibus, & quæ
 Vidit reptantes, sustinuitque manus!
 Hic steterat veneranda domus, quæ præstitit orbi,
 Quod Rhodos, astrifero quod pia Creta polo.
 Curetes texere Iovem crepitantibus armis,
 Semiviri poterant qualia ferre Phryges.
 At te protexit Superum pater, & tibi, Cæsar,
 Pro jaculo & parma, fulmen & agis erat.

Ad Pastorem. xix.

CRedis ob hoc me, Pastor, opes fortasse rogare,
 Propter quod vulgus, crassaque turba rogat:
 Ut Serina meos consumat gleba ligones,
 Et sonet innumerâ compede Tusculus ager:
 Ut Mauri Libycis centum stent dentibus orbes,
 Et crepet in nostris aurea lamina toris;
 Nec labris nisi magna meis crysalla terantur,
 Et faciant nigras nostra Falerna nives:
 Ut Canusinatus nostro Syrus affere sudet,
 Et mea sit culto sella cliente frequens:
 Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
 Et Massyleum virga gubernet equum.
 Est nihil ex istis: superos ac sidera testor.
 Ergo quid? ut donem, Pastor, & ædificem.

Ad Carum. xx.

Ocui virgineo flavescere contigit auro,
 Dic ubi Palladium sit tibi, Care, decus?
 Adspicis en domini fulgentes marmore vultus,
 Venit ad has ultro nostra corona comas.
 Albanæ livere potest pia quercus olivæ,
 Cinxerit invictum quod prior illa caput.

Ad eundem. xxi.

Quis Pallatinos imitatus imagine vultus
 Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
 Hæc mundi facies; hæc sunt Iovis ora sereni:
 Sic tonat ille deus, cum sine nube tonat.
 Non solam tribuit Pallas tibi, Care, coronam:
 Effigiem domini quam colis, illa dedit.

De Nerva. XXII.

AUdet facundo qui carmina mittere Nerva,
 Pallia donabit glaucina, Cosme, tibi :
 Pzstano violas. & cana ligustra colono,
 Hyblæis apibus Corfica mella dabit.
 Sed tamen & parvæ nonnulla est gratia Musæ :
 Appetitur posito vilis oliva lupo.
 Nec tibi sit mirum, modici quòd conscia vatis
 Judicium metuat nostra Thalia tuum.
 Iple tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
 Lascivum juvenis cùm tibi lusit opus.

Epitaphium Latini. XXIII.

DULCE decus scenæ, ludorum fama, Latinus
 Ille ego sum; plausus, deliciæque tuæ :
 Qui spectatorem potui fecisse Catonem,
 Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
 Sed nihil à nostro sumpsit mea vita theatro,
 Et solâ tantùm scenicus arte feror.
 Nec poteram gratus domino sine moribus esse ?
 Interiùs mentes inspicit ille deus.
 Vos me laurigeri parasitum dicite Phœbi,
 Roma sui famulum dum sciat esse Iovis.

Epitaphium Philani. XXIV.

SECULA Nestoreæ permensa, Philani, senectæ,
 Rapta es ad infernas tam citò Ditis aquas ?
 Euboicæ nondum numerabas longa Sibyllæ
 Tempora : major erat mensibus illa tribus.
 Heu quæ lingua filer ! non illam mille catastæ
 Vincebant, nec quæ turba Serapin amat :
 Nec marutini cirrata caterva magistri.
 Nec quæ Strymonio de grege ripa sonat.
 Quæ nunc Thessalico Lunam deducere rhombo,
 Quæ sciet hos illos vendere lena toros ?
 Sit tibi terra levis, mollique regaris arenâ,
 Ne tua non possint eruere ossa canes.

In pietatem Nigrina. XXV.

C Appadocum scavis Antistius occidit oris
 Rusticus. ô tristi crimine terra nocens ?
 Rettulit ossa sinu cari Nigrina mariti ,
 Et quæsta est longas non satès esse vias :
 Cùmq; daret sanctam tumulis, quibus invidet, urnam,
 Visa sibi est rapto bis viduata viro.

De Velii votivo anser, ad Casarem. XXVI.

Dum comes Arctois hæreret Cæsaris armis
 Velius, hanc Marti pro duce vovit avem.
 Luna quater binos non tota peregerat orbes,
 Debita poscebat jam sibi vota deus.
 Ipse suas anser properavit lætus ad aras ;
 Et cecidit sanctis hostia parva focis.
 Octo vides patulo pendere numismata rostro
 Alitis ? hæc extis condita nuper erant.
 Quæ litat argento pro te, non sanguine, Cæsar,
 Victima, jam ferro non opus esse docet.

De templo gentis Flavia. XXVII.

Jupiter Idæi risit mendacia busti,
 Dum videt Augusti Flavia templa poli :
 Atque inter mensas largo jam nestare fusus,
 Pocula cùm Marti traderet ipse suo ;
 Respiciens Phœbum pariter Phœbique sororem,
 Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat ;
 Cnossia vos, inquit, nobis monumenta dedistis :
 Cernite quàm plus sit Cæsaris esse patrem.

In Philomusum. XXVIII.

Artibus his semper coenam, Philomuse, mereris ;
 Plurima dum fingis, sed quasi vera refers.
 Scis quid in Arsacia Pacorus deliberat aura ;
 Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
 Verba ducis Daci chartis mandata resignas ;
 Victtricem laurum quàm venit antè vides.
 Scis quoties Phario madeat Jove fusca Syene :
 Scis quota de Libyco litore puppis eat :

Cujus

Cujus Iulez capiti nascantur olivæ ;
 Destinet æthereus cui sua ferta pater.
 Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me ;
 Hâc lege : ut narres nil, Philomuse, novi.

In Gallam. XXXIX.

Cum sis ipsa domi, mediâ exornare Suburâ,
 Fiant absentes & tibi, Gallâ, comæ :
 Nec dentes aliter quàm Serica nocte reponis ;
 Atque jaces centum condita pyxidibus ;
 Nec tecum facies tua dormit, ut innuis illo,
 Quod tibi prolatum est manè, supercilio.

Ad Agathinum. XXX.

Svmmâ licet velox, Agathine, pericula ludas,
 Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
 Nolentem sequitur, tennesque reversa per auras
 Vel pede, vel tergo, clune, vel ungue sedet.
 Lubrica Corycio quamvis sint pulpita nimbo,
 Et rapiant celeres vela negata Nori :
 Sécuros pueri neglecta perambulat artus,
 Et nocet artificio ventus & unda nihil.
 Vt peccare velis, cùm feceris omnia, falli
 Non potes : arte opus est, ut tibi parma cadat.

De natali Cæsonia. XXXI.

Prima Palatino lux est hæc orta tonanti,
 Optâsset Cybele quâ peperisse Iovem.
 Hâc & sancta mei genita est Cæsonia Rufi :
 Plus debet matri nulla puella suæ.
 Lætur geminâ votorum sorte maritus,
 Contigit hunc illi quod bis amare diem.

Ad Apollinem, pro Stella. XXXII.

Campis dives Apollo sic Myrinis,
 Sic semper senibus fruire cyenis ;
 Doctæ sic tibi serviant sorores,
 Nec Delphis tua mentiatur ulli ;
 Sic Pallatia te colant, amentque :
 Bis senos citò te rogante fasces

Det Stellæ bonus annuatque Cæsar.
 Felix tunc ego, debitorque voti
 Casurum tibi rusticas ad aras
 Ducam cornibus aureis iuvenum:
 Nata est hostia, Phœbe, quid moraris?

De statua Herculis iuxta mensam Vindicis. XXXIII.

Hic, qui dura sedens porrecto saxa leone
 Mitigat, exiguo magnus in ære deus,
 Quæque tulit, spectat resupino sidera vultu.
 Cujus læva calet robore, dextra mero:
 Non est fama recens, nec nostra gloria cœli:
 Nobile Lysippi munus opusque vides.
 Hoc habuit numen Pellæi mensa tyranni,
 Qui citò perdomito victor in orbe jacet.
 Hunc pueri ad Libycas juraverat Hannibal aras:
 Insulerat hic Syllam ponere regna truce.
 Offensus varix tumidis terroribus aula,
 Privatos gaudet nunc habitare lares.
 Utque fuit quondam placidi conviva Molochi,
 Sic voluit docti Vindicis esse deus.

De eadem statua. XXXIV.

Alciden modò Vindicis rogabam,
 Effet cuius opus laborque felix.
 Risit (nam solet hoc) levique nutu,
 Græcè numquid, ait, poëta nescis?
 Inscripta est basis, indicatque nomen.
Αὐρίων lego, Phidiz putavi.

Ad Marcellinum. XXXV.

Milles Hyperboreos modò, Marcelline, Triones,
 Et Getici tuleris sidera pigra poli;
 Ecce Prometheæ rupes & fabula montis
 Quàm propè sunt oculis nunc adeunda tuis.
 Videris immensus cùm conclamata querelis
 Saxa senis, dices: durior ille fuit.
 Et licet hoc addas: posuit qui talia ferre.
 Humanum meritò finxerat ille genus.

In Gellium. XXXVI.

Gellius ædificat semper: modo limina ponit,
 Nunc foribus claves aptat, emitque seras:
 Nunc has nunc illas mutat, reficitque fenestras.
 Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit.
 Oranti nummos ut dicere possit amico
 Vnum illud verbum Gellius, ædifico.

In Pannicum. XXXVII.

Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas,
 Quidquid & hirsutis squalet imaginibus,
 Sic quasi Pythagoræ loqueris successor, & hæres;
 Præpender mento nec tibi barba minor.
 Tu qui sectarum causas & pondera nōsti,
 Dic mihi, scortari, Pannice, dogma quod est?

In Gallicum. XXXVIII.

Hæredem cum me partis tibi, Gallice, quartæ
 Per tua jurares sacra, caputque tuum,
 Credidimus, (quis enim damnet sua vota libenter?)
 Et spem muneribus fovimus usque datis:
 Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
 Misimus, & tola de Calydone putes.
 At tu continuo populumque patresque vocasti:
 Ructat adhuc aprum callida Roma meum.
 Ipse ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæsi:
 Sed nec costa data est, caudave missa mihi.
 De quadrante tuo quid sperem, Gallice? nulla
 De nostro nobis uncia venit apro.

De toga à Parthenio sibi donata. XXXIX.

Hæc est illa meis multum cantata libellis,
 Quam meus edidicit lector amaque togam.
 Partheniana fuit, quondam memorabile vatis
 Munus: in hac ibam conspiciendus eques;
 Dum nova, dum nitida fulgebat splendida lanâ,
 Dumque erat auctoris nomine digna sui.
 Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli,
 Quam possis niveam dicere jure togam.

Quid

Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
Hæc toga jam non est Partheniana: mea est.

In Gaurem. XL.

Ingenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
Carmina quod faciam quæ brevitæ placent.
Confiteor: sed turbis deus grandia libris
Qui scribis Priami prælia, magnus homo es.
Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona vivum;
Tu magnus Iulem, Gaure, Giganta facis.

De Lucano & Tullo. XLI.

Quod semper superos invito fratre rogasti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, antè mori.
Invidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad undas
Optabat, quamvis sit minor, ire prior.
Tu colis Elysios, nemorisque habitator amœni
Esse tuo primum nunc sine fratre cupis.
Et si jam nitidis alternus venit ab astris;
Pro Polluce mones Castora, ne redeat.

Ad Quintum Ovidium. XLII.

Si credis mihi, Quinte (quod mereris)
Natales, Ovidi, tuos Apriles,
Ut nostras amo Martias Kalendas.
Felix utraque lux; diesque nobis
Signandi melioribus lapillis:
Hic vitam tribuit, sed hic amicum.
Plus dant, Quinte, mihi tuæ Kalendæ.

Ad eundem. XLIII.

Natali tibi, Quinte, tuo dare parva volebam
Munera. tu prohibes: imperiosus homo es.
Parendum est monitis. fiat quod uterque jubemus:
Et quod utrumque juv. t, tu mihi. Quinte, dato.

Ad cognatum. XLIV.

Si mihi Picenâ turdus palleret olivâ,
Tenderet aut nostras sylva Sabina plagas,
Aut crescente levis traheretur arundine præda,
Pinguis & implicitas virga teneret aves:

Cara

Cara daret solenne tibi cognatio munus,
 Nec frater nobis, nec prior esset avus.
 Nunc sturnos inopes, fringillarumque querelas
 Audit, & arguto passere vernat ager.
 Inde salutat piceæ respondet arator :
 Hinc propè summa rapax milvus in astra volat.
 Mittimus ergo tibi parvæ munuscula cortis,
 Qualia si recipis, sæpe propinquus eris.

Ad Flaccum, de Charistius. XLV.

Luce propinquorum, quâ plurima mittitur ales.
 Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro :
 Succurrit nobis ingens onerosaque turba ;
 In qua se primum quisque meumque putat.
 Demernisse duos, votum est : offendere plures,
 Vix tutum : multis mittere dona, grave est.
 Quâ possum solâ veniam ratione merebor :
 Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

In Hedylium. XLVI.

Nil est tritius Hedyli lacernis.
 Non ansæ veterum Corinthiorum,
 Nec crus compede lubricum decenni,
 Non ruptæ recutita colla mulæ,
 Nec quæ Flaminiam secant salebræ,
 Nec qui littoribus nitent lapillis,
 Nec Tuscâ ligo vineâ politus,
 Nec pallens toga mortui tribulis,
 Nec pigri rota quassâ mulionis,
 Nec ralum caveâ latus bisonis,
 Nec dens jam senior ferocis apri.
 Res una est tamen, ipse non negabit,
 Frons est tritior Hedyli lacernis.

Ad Nympham Sabini. XLVII.

Nympha sacri regina lacus, cui grata Sabinus
 Et mansura pio munere templa dedit ;
 Sic montana tuos semper colat Umbria fontes,
 Nec tua Baianas Sarsina malit aquas :
 Excipe sollicitos placidè, mea dona, libellos :
 Tu fueris Musis Pegasis unda meis.

Nym

Nympharum templis quisquis sua carmina donat,
Qui in libris debeat, ipse monet.

Mamurram. XLVIII.

INtra diu multumque vagatus,
Et suas aurea vexat opes;
Quos grandes, oculisque pererrat
Quos primæ prostitueret calæ,
Quæ servant tabulara catasta,
Et quos non populus, nec mea turba videt.
Inde satur mensas, & opertos exuit orbes,
Expositumque altè pingue poposcit ebur:
Et testudineum mensus quater hexaclinon,
Ingemuit citro non saris esse suo.
Consuluit nares, an olerent æra Corinthon;
Culpavit statuas &, Polyclete, tuas.
Et turbata brevi questus crystallina vitro,
Myrrhina signavit seposuitque decem.
Expendit veteres calathos, & si qua fuerunt
Pocula Mentoreâ nobilitata manu.
Et virides pisto gemmas numeravit in auro,
Quidquid & in nivea grandius aure sonat.
Sardonychas veros mensa quæ sivit in omni,
Et pretium magnis fecit iaspidibus.
Undecimâ lassus cum jam discederet horâ,
Assè duos calices emit, & ipse tulit.

Sabino matris coronam rescam. XLIX.

Seu tu Pæstani genita es, seu Tiburis arvis,
Seu robuit tellus Tuscula flore tuo;
Seu Prænestino te villica legit in horto;
Seu modò Campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut nostro videre corona Sabino;
De Nomentano te putet esse meo.

De platano Caesaris. L.

IN Tartessiacis domus est notissima terris,
Quà dives placidum Corduba Bætin amat;
Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
Et linit Hesperium bractea viva pecus;

Nec foetu nemorum gaudent, nec mitibus herbis :
 Concordem satiat sed rudis agna famem.
 Quid meruit terror Nemees, quid proditor Helles,
 Ut niteant celsi lucida signa poli?
 Sidera si possent pecudesque feræque mereri;
 Hic aries astris, hic leo dignus erat.

Ad Liberum. LVII.

Liber, Amyclæâ frontem redimite coronâ,
 Qui quatis Ausoniâ verbera Graia manu,
 Clausa mihi texto cum prandia vimine mittas,
 Cur comitata dapes nulla lagena venit:
 Atqui digna tuo si nomine munera ferres,
 Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

In sutorem. LVIII.

Dentibus antiquas solitus producere pelles.
 Et mordere luto putre vetusque solum,
 Prænestina tenes defuncti rura patroni;
 In quibus, indignor, si tibi cella fuit.
 At me literulas stulti docuere parentes:
 Quid cum grammaticis rhetoribusque mihi?
 Frange leves calamos, & scinde, Thalia, libellos;
 Si dare sutori calceus ista potest.

De effigie Camoni. LIX.

Effigiem tantum pueri pictura Camoni
 Servat, & infantis prima figura manet.
 Florentes nullâ signavit imagine vultus,
 Dum timet ora pius muta videre pater.

De balneo Tucca. LX.

Non filice duro, struclilive cæmento,
 Nec latere cocto, quo Semiramis longam
 Babylona cinxit, Tucca balneum fecit:
 Sed strage nemorum, pineâque compage,
 Ut navigare Tucca balneo possit.
 Idem beatas latus exstruit thermas
 De marmore omni, quod Carystos invenit.
 Quod Phrygia Synas, Afra quod Nomas mittit.

Et quod virenti fonte lavit Eurotas.
Sed ligna defunt : subice balneum thermis.

De effigie Camoni. LXI.

Hæc sunt illa mei quæ cernitis ora Camoni;
Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis;
Gaudebatque suas pingere barba genas:
Et libata semel summos modò purpura cultus
Spargerat. invidit de tribus una soror:
Et festinatis incidit flamina pensis;
Absentemque patri retulit urna rogam.
Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis major imago meis.

De convivio Prisci. LXII.

Quod optimum sit disputat convivium
Facundi Prisci pagina:
Et multa dulci, multa sublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum sit queritis convivium?
In quod choraules non venit.

Ad Ticentinum. LXIII.

Furera post septem nupsit tibi Galla virorum,
Ticentine: sequi vult, puto, Galla viros.

Ad Domitianum. LXIV.

Oderat antè ducum famulos turbamq; minorem,
Et Pallatinum Roma supercilium:
At nunc tantus amor cunctis, Anguste, tuorum;
Vt sit cuique suæ cura secunda domus.
Tam placidæ mentes, tanta est reverentia nostri,
Tam patata quies, tantus in ore pudor.
Nemo suos (hæc est aula natura potentis)
Sed domini mores Cæsarianus habet.

Ad Aulum. LXV.

Lector & auditor nostros probat, Aule, libellos:
Sed quidam exactos esse poeta negat.
Non nimium curo: nam cœnæ fercula nostræ
Malim convivis quàm placuisse cocis.

In Cinna. LXVI.

D'xerat astrologus periturum te citò, Cinna :
 Nec, puto, mentitus dixerat ille tibi.
 Nam tu dum metuis ne quid post fata relinquo,
Hauisti patrias luxuriosus opes.
 Bisque tuum decies non uno tabuit anno :
 Dic mihi, non hoc est, Cinna, perire citò ?

Ad Domitianum. LXVII.

Inter tanta tuæ miracula, Cæsar, arenæ,
 Quæ vincit veterum munera clara ducum.
Multum oculi, sed plus aures debere fatentur
Se tibi, quod spectant, qui recitare solent.

Ad Norbanum. LXVIII.

Cum tua sacrilegos contra, Norbane, furores
 Staret pro domino Cæsare sancta fides :
 Hæc ego Pieria ludebam tutus in umbra,
 Ille tuæ cultor notus amicitia.
 Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris,
 Nescia nec nostri nominis Arctos erat.
 O quoties veterem non inficiarius amicum
 Dixisti ; meus est iste poëta, meus !
 Omne tibi nostrum, quod bis trieteride junctâ
 Antè dabat lector, nunc dabit auctor opus.

Ad Atilium, de Paulo. LXIX.

Languidior noster si quando est Paullus Atili,
 Non se convivis abstinet ille suis.
 Tu languore quidem subito fistoque laboras.
 Sed mea porrexit sportula, Paulle, pedes.

De filio Silii mortuo. LXX.

Festinata sui gemeret cum fata Severi
 Silius, Ausonio non semel ore potens :
 Cum grege Pierio mœstus Phœboque querebar,
 Ipse meum fleui, dixit Apollo, Linon.
 Respexitque suam, quæ stabat proxima fratri,
 Calliopen, & ait, tu quoque vulnus habes.
 Adspice Tarpeium, Pallatinumque Tonantem :
 Ausa nefas Lachesis læsit utrumque Jovem.

Numina cùm videas duris obnoxia fatis,
Invidiâ possis exonerare deos.

Ad Luperum. LXXI.

Septem post calices Opimiani
Denso cùm jaceam triente blâsus,
Adfers nescio quas mihi tabellas,
Et dicis, modò liberum esse jussi
Nastam; (servulus est mihi paternus;)
Signa, cras meliùs, Luperce, fiet:
Nunc signat meus annulus lagenam.

Ad Rufum. LXXII.

Dum me captares, mittebas munera nobis;
Postquam cepisti, das mihi, Rufe, nihil.
Ut captum teneas, capto quoque munera mitte;
De cavea fugiat ne malè passus aper.

Ad Stellam. LXXIII.

L Ege nimis durâ convivam scribere versus
Cogis, Stella. licet scribere, nempe malos.

Ad Flaccum. LXXIV.

Sic in gramine floreo reclinis,
Quà gemmantibus hinc & inde rivis
Curvâ calculus excitatur undâ,
Exclusis procul omnibus molestis,
Perfundas glaciem triente nigro,
Frontem sutilibus ruber coronis:
Infamem nimio calore Cypron
Observes, moneo precorque, Flacce,
Messis area cùm teret crepantes,
Et fulvi juba sæviet leonis.
At tu, diva Paphi, remitte, nostris
Illæsum juvenem remitte votis.
Sic Martis tibi serviant Kalendæ,
Et cum thure, meroque, victimaque.
Liberetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

Adulator Domitiano. LXXV.

AD coenam si me diversa vocaret in astra
 Hinc invitator Cæsaris, inde Jovis:
 Astra licet propius, pallatia longius essent,
 Responsa ad superos hæc referenda darem:
 Quærite qui malit fieri conviva Tonantis;
 Me meus in terris Jupiter ecce tenet.

Ad Condylum. LXXVI.

QUæ mala sunt domini, quæ servi commoda nescis,
 Condyle, qui servum te gemis esse diu.
 Dat tibi securos vilis tegeticula somnos;
 Pervigil in pluma Caius ecce jacet.
 Caius à prima tremebundus luce salutat
 Tot dominos: at tu, Condyle, nec dominum.
 Quod debes, Cai, redde, inquit Phœbus, & illinc
 Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.
 Tortorem metuis? podagrâ, chiragrâque secatur
 Calus, & mallet verbera mille pati.
 Quod nec manè vomis, nec morbo, Condyle, foetes;
 Non mavis, quàm ter Calus esse tuus?

Ad Calocisum. LXXVII.

ADDERE quid cessas, puer, immortale Falernum?
 Quadrantem duplica de seniore cado.
 Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calocisse, deorum
 Sex jubeo cyathos funderé? Cæsar erit.
 Sutilis aptetur decies rosa crinibus, ut sit
 Qui posuit sacre nobile gentis opus.
 Nunc bis quina mihi da pocula, fiat ut illud
 Nomen, ab Odrysio quod deus orbe tulit.

De Hippocrate. LXXVIII.

SANTONICÂ medicata dedit mihi pocula virgâ:
 Os hominis! mulsam me rogat Hippocrates.
 Tam stupidus numquam nec tu, puto, Glaucè, fuisti,
 Χάλκισι donanti χεύεσθαι qui dederas.
 Dulce aliquis munus pro munere poscit amaro?
 Accipiat; sed si potat in elleboro.

De Herode. LXXIX.

Clinicus Herodes trullam subduxerat agro:
Deprensus dixit; stulte, quid ergo bibis?

Ad Julium. LXXX.

Rumpitur invidiâ quidam, carissime Juli,
Quòd me Roma legit, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd turba semper in omni
Monstramur digito, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, tribuit quòd Cæsar uterque
Jus mihi na:orum, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd rus mihi dulce sub urbe est,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidia, quòd sum jucundus amicis,
Quòd conviva frequens, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd amamur, quòdq; probamur:
Rumpatur, quisquis rumpitur invidiâ.

Ad Quintum Ovidium. LXXXI.

Vindemiarum non ubique proventus
Cessavit, Ovidi: pluvia profuit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

Ad Atticum de M. Antonio. LXXXII.

Marcus amat nostras Antonius, Attice, Musas,
Charta salutatrix si modò vera refert:
Marcus Palladiz non inficianda Tolosa
Gloria, quem genuit pacis alumna quies.

Ad librum. LXXXIII.

Tu qui longa potes dispendia ferre viarum,
I, liber, absentis pignus amicitiz.
Vilis eras, fateor, si te nunc mitteret emptor.
Grande tui pretium muneris auctor erit.
Multum, crede mihi, refert, à fonte bibatur
Quæ fluit, an pigro quæ super unda lacus.

In Bassum. LXXXIV.

Denariis tribus invitas, & manè togatum
Observare jubes atria, Basse, tua:
Deinde hærere tuo lateri, præcedere sellam;
Ad vetulas tecum plus minùs ire decem.

Trita

Trita quidem nobis togula est, vilisque, putrisque :
Denariis tamen hanc non emo. Bassé, tribus.

Adulatur Domitiano. LXXXV.

Appia, quam simili venerandus in Hercule Caesar
Consecrat, Ausoniz maxima fama viz ;
Si cupis Alcidez cognoscere facta prioris.
Disce. Libyn domuit : aurea poma tulit.
Pelratam Scythico discinxit Amazona nodo :
Addidit Arcadio terga leonis apro.
Æripedem sylvis cervum, Stryphalidas undis
Abstulit : à Strygia cum cane venit aqua.
Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram :
Hesperias Tusco lavit in amne boves.
Hæc minor Alcides. major quæ gesserit, audi.
Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
Afferuit possessa malis Pallatia regnis :
Prima suo gessit pro Jove bella puer.
Solus Iuleas cum jam retineret habenas,
Tradidit, inque suo tertius orbe fuit.
Cornua Sarmatici ter perfida contudit Istri :
Sudantem Geticâ ter nive lavit equum.
Sæpe recusato Parthos duxisse triumphos,
Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
Templa deis, mores populis dedit, otia ferro,
Astra suis, cælo sidera, cæta Iovi.
Herculeum tantis numen non sufficit actis :
Tarspeio deus hic commodet ora patri.

Ad Phœbum. LXXXVI.

Quadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas :
Centum da potius murna, Phœbe, mihi.
Quære alium, cui te tam vano munere jactes :
Quod tibi non possum solvere, Phœbe, meum est.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER X.

*Liber ad lectorem. * the end of a ship or
1. any thing, conclusio*

SI nimius videor, serâque coronide longus

Esse liber: legito pauca, libellus ero.

Terque quaterque mihi finitur carmine parvo

Pagina. fac tibi me, quàm cupis esse, breuem.

Ad eundem. I I.

ESTINATA prior decimi mihi cura libelli

Elapsum manibus nunc revocavit opus, *a file per
translatoxi*

Nexa leges quædam, sed limâ rarsa recenti: *a correction*

Pars nova major erit: lector, utrique fave: *or emendat*

Lector, opes nostræ; quem cum mihi Roma dedisset, *on*

Nil tibi quod demus majus habemus, ait.

Pigra per hunc fugies ingrata flumina Lethes;

Et meliore tui parte superstes eris.

Marmora Messalæ findit caprificus, & audax

Dimidios Crispi mulio ridet equos.

At chartis nec furta nocent, nec secula præsent;

Solaque non norunt hæc monumenta mori.

Ad Priscum. I I I.

VERNAEULORUM dicta, sordidum dentem,

Et fœda linguæ probra circularricis,

Quæ sulphurato nolit empta ramento

Vatiniorum proxeneta fractorum,

Poëta quidam clancularius spargit;

Et vult videri nostra. credis hoc, Prisce,

Voce ut loquatur pisticus coturnicis,

Et concupiscat esse Canus ascaules?

Procul à libellis nigra sit meis fama.

Quos rumor albâ gemmeus vehit pennâ.

Curego laborem notus esse tam pravè,

Constare gratis cum silentium possit?

Ad

Ad Mamurram. IV.

Qui legis Oedipodem, caligantemque Thyesten,
 Colehidas, & Scyllas; quid nisi monstra legis?
 Quid tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, & Alys?
 Quid tibi dormitor proderit Endymion?
 Exutæve puer pennis labentibus? aut qui
 Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
 Quid te vana juvant miseræ ludibria chartæ?
 Hoc lege, quod possis dicere jure, meum est.
 Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyiasque
 Invenies: hominem pagina nostra sapit.
 Sed non vis, Mamurra, tuos cognoscere mores,
 Nec te scire: legas *altia* Callimachi.

In maledicum poetam. V.

Quisquis stolæve purpuræve contemptor,
 Quos colere debet læsit impio versu:
 Erret per urbem pontis exsul & clivi,
 Interque raucos ultimus rogatores
 Oret caninas panis improbi buccas.
 Illi December longus, & madens bruma,
 Claususque fornix triste frigus extendat:
 Vocet beatos clamiterque felices,
 Orciniana qui feruntur in sponda.
 Et; cum supremæ fila venerint horæ,
 Diesque tardus; sentiat canum litem,
 Abigatque moto noxias aves panno.
 Nec finiantur morte simplices poenæ:
 Sed modò severi sectus & aciloris,
 Nunc inquieti monte Sisyphi pressus,
 Nunc inter undas garruli senis siccus,
 Delasset omnes fabulas poetarum:
 Et cum fateri Furia jusserit verum,
 Prodent clamet conscientia: *scripsi.*

De adventu Trajani. VI.

Felices, quibus urna dedit spectare cornucopiam
 Solibus Arctois sideribusque ducem!
 Quando erit ille dies, quo campus, & arbor, & omnis
 Lucebit Latia culta fenestra nuda?

Quant-

Quando moræ dulces, longusque à Cæsare pulvis,
 Toraque Flaminiâ Roma videnda viâ ?
 Quando eques, & picti tunicâ Nilotide Mauri
 Ibis, & populi vox erit una, venit ?

Ad Rhenum de eodem. VII.

Nympharum pater amniumque Rhene,
 Quicumque Odrysiæ bibunt pruinas,
 Sic semper liquidis fruaris undis,
 Nec te barbara contumeliosi
 Calcatum rota conterat bubulci ;
 Sic & cornibus aureis receptis,
 Et Romanus eas utraq; ripâ :
 Trajanum populis suis, & urbi,
 Tiberis te dominus rogat, remittas.

De Paulla. VIII.

Nubere Paulla cupit nobis. ego ducere Paullam
 Nolo ; annus est. vellem si magis esset annus.

De se. IX.

Undenis pedibusque, syllabisque,
 Et multo sale, nec tamen protervo,
 Notus gentibus ille Martialis,
 Et notus populis : quid invidetis ?
 Non sum Andremonæ notior Caballo.

In Paullum. X.

Cum tu laurigeris annum qui fascibus intras,
 Manè saluator limina mille teras :
 Hic ego quid faciam ? quid nobis Paulle, relinquis,
 Qui de plebe Numæ, densaque turba sumus ?
 Qui me respiciat, dominum regemque vocabo ?
 Hoc tu (sed quandrò blandius ?) ipse facis.
 Lesticam, sellamque sequar ? nec ferre recusô ?
 Per medium pugnas sed prior ire lutum.
 Sæpius adsurgam recitanti carmina ? tu stas,
 Et pariter geminas tendis in ora manus.
 Quid faciet pauper, cui non licet esse clienti ?
 Diviunt nostras purpura vestra togas.

In

In Calliodorum. XI.

Nil aliud loqueris, quàm Thesea Perithöumque;
 Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.
 Dispeream, si tu Pyladi præstare matellam
 Dignus es, aut porcos pascere Perithöi.
 Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
 Et loram (ut multum) terque quaterque togam.
 Quid? quòd nil umquam Pyladi donavit Orestes?
 Qui donat, quamvis plurima, plura negat.

Ad Domitium. XII.

Amiliz gentes, & Apollineas Vercellas,
 Et Phaërontei qui petis arva Padi;
 Ne vivam, nisi te, Domiti, permitto libenter,
 Grata licèt sine te sit mihi nulla dies.
 Sed desiderium tanti est, ut messe vel unâ
 Urbano releves colla perusta iugo.
 I, precor, & toros avidâ cute combibe soles.
 Quàm formosus eris, dum peregrinus eris!
 Et venies albis non cognoscendus amicis,
Libabitque tuas pallida turba genas!
 Sed via quem dederat, rapiet citò Roma colorem,
 Niliaco redeas tu licèt ore niger.

Ad Tuccam. XIII.

Cum cathedralicios porter tibi rheda ministros,
 Et Libys in longo pulvere suder eques;
 Strataque non unas cingant triclinia Baías,
 Et Thetis urguento palleat uncta tuo;
 Candida Setini rumpant crystalla trientes,
Dormiat in pluma nec meliore Venus:
Vire non miserum cessant suspiria pectus.
 Vis dicam malè sit cur tibi, Tucca? bene est.

Ad Crispum. XIV.

Cedere de nostris nulli te dicis amicis.
 Sed sit ut hoc verum, quid, rogo, Crispe, facis?
 Murua cum pererem sestertia quinque, negasti:
 Non caperet nummos cum gravis arca tuos.

Quen-

Quando fabæ nobis modium farrisve dedisti,
 Cum tua Niliacus rura colonus arer?
 Quando brevis gelidæ missa est toga tempore brumæ?
 Argenti venit quando selibra mihi?
 Nil aliud video, quò te credamus amicum,
 Quàm quòd me coram pedere, Crispe, soles.

De Apro. xv.

DOtatæ uxori cor arundine fixit acutâ,
 Sed dum ludit Aper: ludere novit Aper.

In Caium. xvi.

SI donare vocas promittere neo dare, Cai;
Vincam te donis, muneribusque meis.
 Accipe Gallaicis quidquid fodit Astur in arvis,
 Aurea quidquid habet divitis unda Tagi;
 Quidquid Erythræa niger invenit Indus in alga,
 Quidquid & in nidis unica servat avis;
 Quidquid Agenoreo Tyros improba cogit æno:
 Quidquid habent omnes, accipe quomodo das.

De Macro ad Musam. xvii.

SATURNALICIO Macrum fraudare tributo
 Frustra, Musa, cupis: non licet, ipse petit:
 Solenneisque jocos, nec tristia carmina poscit;
 Et queritur nugas obtinuisse meas.
 Mensorum longis sed nunc vacat ille libellis.
 Appia, quid facies, si leget ista Macer?

De Mario. xviii.

NEC vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
 Nec spondet, nec vult credere; sed nec habet.
 Turba tamen non deest, sterilem quæ curet amicum.
 Eheu quàm fatuæ sunt tibi, Roma, togæ!

Mittit librum suum ad Plinium. xix.

NEC doctum satis, & parum severum,
 sed non rusticulum nimis libellum,
 Facundo mea Plinio, Thalia,
 I perfer: brevis est labor peractæ
 Altum vincere tramitem Suburæ.
 Illic Orphea protinus videbis

Vdi vertice lubricum theatri,
 Miranteisque feras, avemque regem.
 Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
 Illic parva tui domus Pedonis
 Cœlata est aquilæ minore pennâ.
 Sed ne tempore non tuo disertam
 Pulsas ebria januam, videto.
 Totos dat tetricæ dies Minervæ,
 Dum centum studet auribus virorum,
 Hoc quod secula, posterique possint
 Arpinis quoque comparare chartis.
 Seras tutior ibis ad lucernas:
 Hæc hora est tua, cum furit Lyxus,
 Cum regnat rosa, cum madent capilli:
 Tunc me vel rigidi legant Catones.

Ad Manium, xx.

DUcit ad auriferas quod me Salo Celtiber oras,
 Pendula quod patriæ visere testa libet,
 Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis,
 Et prætextatâ cultus amicitia,
 Tu facis; in terris quo non est alter Iberis
 Dulcior, & vero dignus amore magis.
 Tecum ego vel sicci Gæula mapalia Pœni,
 Et poteram Scythicas hospes amare casas.
 Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
 In quocunque loco Roma duobus erit.

Ad Sextum, xxi.

SCRIBERE te, quæ vix intelligat ipse Modestus,
 Et vix Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?
 Non lectore tuis opus est, sed Apolline, libris:
 Judice te major Cinna Marone fuit.
 Sic tua laudentur: sanè mea carmina, Sexte,
 Grammaticis placeant, & sine Grammaticis.

In Philanin, xxii.

CUR spleniato sæpe prodeam mento,
 Albæve pictus sana labra cerusâ,
 Philani, quæris? basiare te nolo.

Iam numerat placido felix Antonius ævo
 Quindecies ætas Primus Olympiadas :
 Præteritosque dies, & tutos respicit annos ;
 Nec meruit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque :
Nulla fuit, cujus non meminisse velit.
 Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus : hoc est
 Vivere bis, vitâ posse priore frui.

Ad Kalend. Martius. XXIV.

Natales mihi Martiæ Kalendæ,
 (Lux formosior omnibus Kalendis.)
 Quinquagesimâ liba, septimamque
 Vestris addimus hanc focus acerram.
 His vos (si ramen expedit roganti ;)
 Annos addite bis, precor, novenos.
 Ut nondum nimiam piger senectâ,
 Sed vitæ tribus arcis peractis,
 Lucos Elysiæ petam puellæ.
 Post hæc tempora, nec diem rogabo.

De Mucio. XXV.

IN martina nuper spectatus arena
 Mucius, imposuit qui sua membra focus,
 Si patiens fortisque tibi durusque videretur,
 Abderitanæ pectora plebis habes.
 Nam cum dicatur tunica præsentem molestâ,
 Vre manum : plus est eicere, non facio.

De morte Vari. XXVI.

Vare, Parætonias Latiam modò vite per urbes
 Nobilis, & centrum dux memorande viris :
 At nunc Ausonio frustra promisse Quirino,
 Hospita Lagæi litoris umbra jaces.
 Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
 Plugetia nec mœstis addere thura rogis.
 Sed datur æterno victurum carmine nomen.
 Numquid & hoc, fallax Nile, negare potes ?

Ad Diodorum. XXVII.

Natali, Diodore, tuo conviva senatus
 Accubat, & rarus non adhibetur eques;
 Et tua tricenos largitur sportula nummos.
 Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

Ad Ianum. XXVIII.

Annorum, nitidique sator pulcherrime mundi,
 Publica quem primum vota precesque vocant,
 Pervius exiguos habitabas antè Penates,
 Plurima quàm medium Roma terebat iter:
 Nunc tua Cæsareis cinguntur limina donis;
 Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris.
 At tu, sancte pater, tanto pro munere gratus,
 Ferrea perpetuâ claustra tuere serâ.

De Apollinaris litore Formiano. XXX.

Otemperatæ dulce Formiæ litus,
 Vos, cùm severi fugit oppidum Martis,
 Et inquietas fessas exuit curas,
 Apollinaris omnibus locis præfert.
 Non ille sanctæ dulce Tibur uxoris,
 Nec Tusculanos, Algidosve secessus,
 Præneſte nec ſic Antiumve miratur.
 Non blanda Circe, Dardanifve Cajeta
 Deſiderantur, nec Marica, nec Liris,
 Nec in Lucrina lota Salmacis venâ.
 Hic ſumma leni ſtringitur Thetis vento;
 Nec languet æquor: viva ſed quies ponti
 Piſtam phaſelon adjuvante fert aurâ:
 Sicut puellæ non amanti æſtatem
 Motâ ſalubre purpurâ venit frigus.
 Nec ſeta longo quærit in mari prædam;
 Sed à cubili lectuloque jactatam
 Spectatus altè lineam trahit piſcis.
 Si quando Nereus ſentit Æoli regnum,
 Ridet procellas tuta de ſuo menſa,
 Piſcina rhombum paſcit, & lupos vernas;
 Narat ad magiſtrum delicata muræna.

Nomen-

Nomenclator mugilem citat notum,
 Et adesse jussi prodeunt senes nulli.
 Frui sed istis quando, Roma, permittis?
 Quot Formianos impurat dies annus
 Negotiosis rebus urbis hærenti?
 O janitores, villicique felices!
 Dominis parantur ista, serviunt vobis.

In Calliodorum. XXX.

Addixisti seruum nummis herè mille trecentis,
 Ut bene cœnares, Calliodore, semel:
 Nec bene cœnasti. nullus tibi quattuor emptus
 Librarum cœnæ pompa caputque fuit.
 Exclamare libet; non est hic, improbe, non est
 Piscis: homo est: hominem, Calliodore, voras.

De imagine Marci Antonii, ad Cadiianum. XXXI.

Hæc mihi quæ colitur violis pictura, rosisque,
 Quos referat vultus, Cadiiane, rogas?
 Talis erat Marcus mediis Antonius annis
 Primus: in hoc juvenem se videt ore senex.
 Ars utinam mores, animumque effingere posset:
 Pulchrior in terris nulla tabella foret.

Ad Munatium Gallum. XXXII.

Simplicior priscis, Munati Galle, Sabinis,
 Cecropium superas qui bonitate senem: *Socratem*
 Sic tibi conloceri claros retinere Penates
 Perpetuâ natæ det face casta Venus:
 Ut tu, si viridi tinctos ærugine versus
 Fortè malus livor dixerit esse meos,
 Ut facis, à nobis abigas: nec scribere quemquam
 Talia contendas carmina, qui legitur.
 Hunc servare modum nostri novere libelli;
 Parcere personis. dicere de vitiis.

Ad Trajanum. XXXIII.

Di tibi dent quidquid, princeps Trajane, mereris;
 Et rata perpetuò, quæ tribuere, velint:
 Qui sua restituis spoliato jura patrono;
 Libertis exsul non erit ille suis.

Dignus

Dignus es, ut possis totum servare clientem :
Et (liceat tantum vera probare) potes.

De Sulpitia. XXXIV.

OMnes Sulpitiam legant puellæ,
Vni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpitiam legant mariti,
Vni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos adserit furorem,
Diri prandia nec refert Thyestæ ;
Scyllam, Byblida nec fuisse credit :
Sed castos docet, & pios amores,
Lusus, delicias, facetiasque.
Cujus carmina qui bene æstimârit,
Nullam dixerit esse sanctiorem.
Hæc condiscipulâ, vel hæc magistrâ
Esse doctior & pudica Sappho.
Sed tecum pariter simulque visam
Durus Sulpitiam Phaon amaret.
Frustra : namque ea nec Tonantis uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto sibi viveret Caleno.

In Munnam. XXXV.

IMproba Massiliæ quidquid fumaria cogunt ;
Accipit ætatem quisquis ab igne cadus ;
A te, Munna, venit : miseris tu mittis amicis
Per freta, per longas toxica sæva vias :
Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni
Testa sit, aut cellis Setia cara suis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc, puto, caussa tibi est ; ne tua vina bibas.

Ad Maternum. XXXVI.

Juris, & æquarum cultor sanctissime legum.
Veridico Latium qui regis ore forum ;
Municipi, Materne, tuo veterique sodali
Callaicum mandas si quid ad Oceanum.
An Laurentino turpes in litore ranas,
Et satius tenues ducere credis acos ;

Ad

Ad sua captivum quàm saxa remittere mullum,
 Visas erit libris qui minor esse tribus?
 Et fatuam summâ cornare pelorida mensâ,
 Quosque regit levi cortice concha brevis;
 Ostrea Baianis quàm non liventia testis,
 Quæ pueri domino non prohibente vorent?
 Hic olidam clamosus ages in retia vulpem,
 Mordebitque tuos sordida præda canes.
 Illic piscoso modo vix educta profundo
 Impedient leporès humida lina meos.
 Dum loquor, ecce redit sportâ piscator inani:
 Venator captâ mele superbus adest.
 Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello.
 Callaicum mandas si quid ad Oceanum.

Ad Calenum. XXXVII.

O Molles tibi quindecim, Calene,
 Quos cum Sulpitia tua jugales
 Indulxit deus & peregit annos!
 O nox omnis, & hora, quæ notata est
 Caris litoris Indici lapillis!
 Vixisti tribus, ô Calene, lustris.
 Ætas hæc tibi tota computatur;
 Et solos numeras dies mariti.
 Ex illis tibi si diu rogatam
 Lucem redderet Atropos vel unam,
 Malles quàm Pyliam quater senectam.

In Lesbiam. XXXVIII.

Consule te Bruto quid iuras, Lesbia, natam?
 Mentiris: nata es, Lesbia, rege Numa.
 Sic quoque mentiris, namque, ut tua secula narrant,
 Ficta Prometheo diceris esse luto.

In Proculiam. XXXIX.

Mense novo Iani veterem, Procleia, maritum
 Deseris, atque jubes res sibi habere suas.
 Quid rogo, quid factum est? subiti quæ causa doloris?
 Nil mihi respondes? dicam ego: prætor erat.

Con-

Constatura fuit Megalensis purpura centum
 Millibus, ut nimium munera parca dares :
 Et populare sacrum bis millia dena tulisset.
 Discidium non est hoc, Proculaia ; lucrum est.

Ad Dindymum. XL.

TAm dubia est lanugo tibi, tam mollis, ut illam
 Halitus, & soles, & levis aura terat.
 Celantur simili ventura Cydonia lanâ,
 Pollice virgineo quæ spoliata nitent.

Ad Phileroem. XLI.

Septima jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro.
 Plus nulli, Phileros, quàm tibi reddit ager.

Ad Q. Ovidium. XLII.

Quincte Caledonias Ovidi visure Britannos,
 Et viridem Tethyn, Oceanumque patrem ;
 Ergo Numæ colles, & Nomentana relinques
 Otia ? nec retinet rusque focusque senem ?
 Gaudia tu differs ; at non & stamina differt
 Atropos ; atque omnis scribitur hora tibi.
 Præstiteris caro (quis hoc non laudet ?) amico,
 Ut potior vitâ sit tibi sancta fides.
 Sed reddare tuis tandem mansure Sabinis,
 Teque tuas numeres inter amicitias.

In delicatam Lectorem. XLIII.

Si quid lene mei dicunt & dulce libelli,
 Si quid honorificum pagina blanda sonat ;
 Hoc tu pingue putas & costam rodere mavis,
 Illa Laurentis cum tibi demus apri.
 Vaticana bibas, si delectaris aceto :
 Non facit ad stomachum nostra lagena tuum.

In Mathonem. XLIV.

Omnia vis bellè Matho dicere : dic aliquando
 Et bene : dic neutrum : dic aliquando malè.

Ad Julium Martialem. XLV.

Vitam quæ faciunt beatiorē,
 Jucundissime Martialis, hæc sunt :
 Res non parta labore, sed relicta ;

Non

Non ingratus ager ; focus perennis ;
 Lis numquam ; toga rara ; mens quieta ;
 Vires ingenuz ; salubre corpus ;
 Prudens simplicitas ; pares amici ;
 Convictus facilis ; sine arte mensa ;
 Nox non ebria, sed soluta curis ;
 Non tristis torus, & tamen pudicus ;
 Somnus qui faciat breves tenebras ;
 Quod sis, esse velis, nihilque malis :
 Summum nec metuas diem, nec optes.

Convivium. XLVI.

NUnciat octavam Phariz sua turba juvenez,
 Et sistrata redit calva subitque cohors.
 Temperat hæc thermas, nimios prior hora vapores
 Halat, & immodico sexta Nerone calet.
 Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis ?
 Septem stigma capit, sex sumus ; adde Lupum.
 Exoneraturas ventrem mihi villica malvas
 Attulit, & varias, quas habet hortus, opes.
 In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum :
 Nec deest rustatrix mentha, nec herba salax.
 Sexta coronabunt rutatos ova lacertos,
 Et madidum thynni de sale sumen erit.
 Parvus in his, unâ ponetur cœnula mensâ,
 Hoedus inhumani raptus ab ore lupi.
 Et, quæ non egeant ferro structoris, osellæ,
 Et faba fabrorum. prototomique rudes.
 Pullus ad hæc, coenisque tribus jam perna superstes
 Addetur : saturis initia poma dabo.
 De Nomentana vinum sine fæce lagena.
 Quæ bis Frontino consule plena fuit.
 Accedent sine felle joci, nec manè timenda
 Libertas, & nil quod tacuisse velis.
 De Prasino conviva meus, Venetoque loquatur :
 Nec facient quemquam pocula nostra reum.

In Cottam. XLVII.

CVm potes amethystinos trientes,
 Et nigro madeas Opimiano ;

Sorba. XXVI.

Sorba sumus, molles nimium durantia ventres:
Aptius hæc puero, quam tibi poma dabis.

Spathalium carjotarum. XXVII.

Avrea porrigitur Jani caryota Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

Coctana. XXVIII.

Hæc tibi quæ tortâ venerunt condita metâ,
Si majora forent coctana, ficus erant.

Pruna Damascena. XXIX.

Pruna peregrinæ carie rugosa senectæ
Sume: solent duri solvere ventris onus.

Casus Lunensis. XXX.

Casus Etruscæ signatus imagine Lunæ
Præstabit pueris prandia mille tuis.

Casus Vestinus. XXXI.

Si sine carne voles jentacula sumere frugi:
Hæc tibi Vestino de grege massa venit.

Casus Velabrensis. XXXII.

Non quæcumq; focum, nec sumum casus omnē,
Sed Velabrensem qui bibit, ipse sapit.

Casus Trebulani. XXXIII.

Trebula nos genuit; commendat gratia duplex,
Sive levi flammâ, sive domamur aquâ.

Lucanica. XXXIV.

Filia Picenæ venio Lucanica porcæ:
Pulvis hinc niveis grata corona datur.

Oliva. XXXV.

Hæc quæ Picenis venit subducta trapetis,
Inchoat atque eadem finit oliva dapes.

Mala citrea. XXXVI.

Ut Corcyrae sunt hæc de frondibus horti,
Aut hæc Massyli poma draconis erant,

Colostrum. XXXVII.

Surripuit pastor quæ nondum flantibus hoedis,
De primo matrum lacte colostrum damus.

Hædi. XXXVIII.

Lascivum pecus, & viridi non utile Baccho
Det pœnas: nocuit jam tener ille deo.

Ova. XXXIX.

Candida si croceos circumfluit unda vitellos,
Hesperius scombri temperet ova liquor,

Porcellus lactens. XL.

Lacte mero pastum pigra mihi matris alumnum
Ponat, & ætolo de sue dives edat.

Apyrina & tuberes. XLI.

Non tibi de Libycis tuberes & apyrina ramis,
De Nomentanis sed damus arboribus.

Idem. XLII.

Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et vernæ tuberes. quid tibi cum Libycis?

Sumen. XLIII.

Esse putes nondum sumen: sic ubere largo
Effluit, & vivo lacte papilla tumet.

Pulligallinacei. XLIV.

Si Libycæ nobis volucres & Phasides essent,
Acciperes: at nunc accipe cortis aves.

Perfica, Nuciperfica. XLV.

Vllia maternis fueramus præcoqua ramis:
Nunc in adoptivis Perfica cara sumus.

Panes Picentini. XLVI.

Picentina Ceres niveo sic nectare crescit,
Ut levis accepta spongia turget aqua.

Boleti. XLVII.

Argentum atq; aurum facile est, lænamq; togam
Mittere: boletos mittere difficile est.

Ficedula. XLVIII.

CUm me ficus alat, cum pascas dulcibus uvis,
Cur potius nomen non dedit uva mihi?

Tubera. XLIX.

Rumpimus altricem tenero de vertice terram
Tubera. boletis poma secunda fumus.

Turdorum corona. L.

Texta rosis fortasse tibi, vel divite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.

Anas. LI.

TOta quidem ponatur anas: sed pectore tantum,
Et cervice sapit: cetera redde coco.

Turtur. LII.

Dum pinguis mihi turtur erit; lastuca valebis,
Et cochleas tibi habe. perdere nolo famem.

Perna. LIII.

CAretana mihi fiet, vel massa licebit
De Menapis: lauri de petasone vorent.

Petaso. LIV.

Mvisus est: propera, caros nec differ amicos:
Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil.

Colocasia. LV.

Niliacum ridebis olus, lanasque sequaces,
Improba cum morsu fila manuque trahes.

Jecur anseris. LVI.

Adspecte quam tumeat magno jecur anseris majus,
Miratus dices, hoc, rogo, crevit ubi?

Glires. LVII.

TOta mihi dormitur hyems, & pinguior illo
Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

Cuniculus. LVIII.

Gaudet in effossis habitare cuniculus antris:
Monstravit tacitas hostibus ille vias,

Atagena. LIX.

INter saporēs fertur alitum primus
Iōnicarum gustus atagenarum.

Gallina altilis. LX.

PASCitur & dulci facilis gallina farinā,
Pascitur & tenebris. ingeniosa gula est.

Perdix. LXI.

PONitur Ansoniis avis hæc rarissima mensis:
Hanc in lautorum mandere sæpe soles.

Columbin. LXII.

NE violes teneras perjurō dente columbas,
Tradita si Cnidia sunt tibi sacra dez.

Galbula. LXIII.

GALbula decipitur calamis & retibus ales,
Turget adhuc viridi cū rudis uva mero.

Catta. LXIV.

PANNonicas nobis numquam dedit Umbria cattas:
Mavult hæc domino mittere dona Pudens.

Tavo. LXV.

MIRaris quoties gemmantes explicat alas;
Et potes hunc sævo tradere, dure, coco?

Phænicopterus. LXVI.

DAT mihi penna rubens nomen: sed lingua gulosis
Nostra sapit. quid si garrula lingua foret?

Phasianus. LXVII.

ARGivā primū sum transportata carinā:
Antē mihi notum nil, nisi Phasis, erat.

Numidica. LXVIII.

ANSere Romano quamvis satur Hannibal esset:
ipse suas nunquam barbarus edir aves.

Anser. LXIX.

HÆC servavit aves Tarpeii templa Tonantis.
Miraris? nondum fecerat illa dens.

Grus

Grues. LXX.

TUrbabis versus, nec litera tota volabit,
Unam perdidideris si Palamedis avem.

Rusticula. LXXI.

Rustica sum, an perdix, quid refert, si sapor idem
Carior est perdix: sic sapit illa magis. (est?)

Cygnus. LXXII.

Dulcèa defectâ modulatur carmina linguâ
Cantator cygnus funeris ipse sui.

Porphyrones. LXXIII.

Nomen habet magni volucris tam parvâ gigantis:
Et nomen Praefini Porphyronis habet.

Mullus. LXXIV.

Spirat in adveſto, sed jam piger æquore nullus
Languescit: vivum da mare, fortis erit.

Muræna. LXXV.

Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exustam mergere sole cutem.

Rhombus. LXXVI.

Quamvis lata gerat patella rhombum:
Rhombus latior est tamen patellâ.

Oſtea. LXXVII.

Ebria Bajano veni modò concha Lucrino:
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

Squilla. LXXVIII.

Cœruleus non Liris amat, quem sylvæ Maricæ
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus.

Scarus. LXXIX.

Hic scarus, æquoreis qui venit obesus ab undis,
Visceribus bonus est, cætera vile sapit.

Coracinus. LXXX.

Princeps Niliaci raperis, coracine, mæcili:
Pellæ prior est gloria nulla gula.

Echinus. LXXXI.

Iste licet digitos restudine pungat acuta,
Cortice deposito mollis echinus erit.

Murices. LXXXII.

Sanguine de nostro tinctas, ingrata, lacernas
Induis; & non est hoc satis, esca sumus.

Gobius. LXXXIII.

IN Venetis sint lauta licet convivia terris,
Principium coenæ gobius esse solet.

Lupus. LXXXIV.

Laneus Euganei lupus excipit ora Timavi,
Æquoreo dulces cum sale pastus aquas.

Aurata. LXXXV.

Non omnis laudem pretiumque aurata meretur;
Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

Acipensis. LXXXVI.

AD Pallatinas acipensem mittite mensas:
Ambrosias ornent munera rara dapes.

Lepus. LXXXVII.

Inter aves turdus, si quis me iudice certet,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Aper. LXXXVIII.

Qui Diomedæis metuendus setiger agris.
Ætolæ cecidit cuspidē, talis erat.

Dama. LXXXIX.

Dente timētur apri; defendunt cornua cervos:
Imbelles damæ quid nisi præda sumus?

Oryx. XC.

Matutinarum non ultima præda ferarum
Sævus oryx, constat quot mihi morte canum!

Cervus. XCI.

Hic erat ille tuo domitus, Cyparisse, capistro?
An magis iste tuus, Silvia, cervus erat?

Lali.

Lalifio. xcii.

CUm tener est onager, solâque lalifio matre
Pascitur; hoc infans, sed breve nomen habet.

Dorcas. xciii.

Delicinum parvo donabis dorcado nato:
Jactatis solet hanc mittere turba togis.

Caprea. xciv.

Pendentem summa capream de rupe videbis:
Casuram speres; decipit illa canes.

Onager. xcv.

Pulcher adest onager: mitti venatio debet
Dentis Erythraei: jam removete sinus.

Oleum Venafranum. xcvi.

Hoc tibi Campani sudavit bacca Venafri
Vnguentum; quoties sumis, & istud oles.

Garum scombrorum. xcvi.

Exspirantis adhuc scombri de sanguine primo
Accipe facosum, munera cara, garum.

Muria. xcvi.

Antipolitani fateor sum filia thynni:
Essem si scombri, non tibi massa forem.

Mel Atticum. xcix.

Hoc tibi Thesei populatrix misit Hymetti
Pallados à sylvis nobile nectar apis.

Favi Siculi. c.

Cum dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ,
Cecropios dicas tu licet esse favos.

Passum. ci.

Cnosia Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulsum pauperis esse solet.

Picatum vinum. cii.

Hæc de vitifera venisse picata Vienna
Ne dubites; misit Romulus ipse mihi.

*L. A.**Mut.*

Mulsim. ciii.

Atrica nectareum turbatis mella Falernum:
Misceri decet hoc à Ganymede merum.

Albanum. civ.

Hoc de Casareis mitis vindemia cellis.
Miser, Iuleo quæ sibi monte placet,

Sorrentinum. cv.

Sorrentina bibis: nec murrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos.

Falernum. cvi.

DE Sinuessanis venerunt Massica prelis.
Condita quo quæris Sonsule? nullus erat.

Setinum. cvii.

Pendula Pomptinos quæ spectat Setia campos,
Exigua vetulos misit ab urbe cados.

Fundanum. cviii.

Hæc Fundana tulit felix autumnus Opimî:
Expressit mustum consul, & ipse bibit.

Trifolinum. cix.

Non sum de primo, fateor, trifolina Lyzo?
Inter vina ramen se prima vitis ero.

Cacubum. cx.

Cacubum Fundanis generosa coquuntur Amyclis:
Vitis & in media nata palude viret.

Signinum. cxl.

Potabis liquidum Signina morantia ventrem:
Ne nimium sistant, sit tibi parca sitis.

Mamertinum. cxli.

Amphora Nestoræa tibi Mamertina senectâ
Si detur, quodvis nomen habere potest.

Tarraconense. cxlii.

Tarraco, Campano tantum cessura Lyzo.
Hæc genuit Tuscis æmula vina cadis.

Nomentanum. CXIV.

NOmentana meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quintus amat, commodiora bibes.

Spoletinum. CXV.

DE Spoletinis quæ sunt cariola lagenis
Malueris, quàm si musta Falerna bibas.

Pelignum. CXVI.

Marica Peligni mittunt turbata coloni,
Non tu, libertus sed bibat illa tuus.

Acetum. CXVII.

Amphora Niliaci non fit tibi vilis aceti:
Esset cùm vinum, vilior illa fuit.

Massilianum. CXVIII.

Cum tua centenos expugnet sportula cives,
Fumea Massilia ponere vina potes.

Caretanum. CXIX.

Caretana Nepos ponat, Setina putabis:
Non ponit turba, cum tribus illa bibit.

Tarentinum. CXX.

Nobilis & lanis, & felix viribus Aulon
Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

Vnguentum. CXXI.

Unguentum heredi nunquam, nec vina relinquo:
Ille habeat nummos, hæc tibi tota dato.

Corona rosea. CXXII.

Dat festinatas, Cæsar, tibi bruma coronas.
Quondam veris erant, nunc tua facta rosa est.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XIV.

APHOPHORETA.

De libro. I.

Synthefibus dum gaudet eques, dominusq; senatus,
 Dumque decent nostrum pilea sumpta Jovem;
 Nec timet adilem moto spectare fritillo,
 Cum videat gelidos tam propè verna lacus.
 Divitis alternas, & pauperis accipe sortes;
 Præmia convivæ det sua quisque suo.
 Sunt apinæ tricæque, & si quid vilius istis.
 Quis nescit? vel quis tam manifesta negat?
 Sed quid agam potius madidis, Saturne, diebus,
 Quos tibi pro cælo filius ipse dedit?
 Vis scribam Thebas, Trojamque, malasque Mycenæ?
 Lude, inquis, nuciis: perdere nolo nuces.
 Quo vis cumque loco potes hunc finire libellum:
 Versibus explicitum est omne duobus opus.

Ad lectorem. II.

Lemmata si quæris cur sint adscripta, docebo:
 Ut, si malueris, lemmata sola legas.

Pugillares citrei. III.

Secta nisi in tennes essemus ligna tabellas,
 Essemus Libyci nobile dentis ornis.

Quincuplices. IV.

Cæde juvencorum domini calet area felix,
 Quincuplici cerâ cum datur altus honor.

Pugillares eburnei. V.

Languida ne tristes obscurant lumina ceræ,
 Nigra tibi niveum litera pingat ebur.

Triplices. VI.

Tunc triplices vestros non vilia dona putabo,
Cum te venturum scribis, amice, mihi.

Tagillares membranei. VII.

Esse puta cera, licet hæc membrana vocetur:
Delebis, quoties scripta novare voles.

Vitelliani. VIII.

Nondum legerit hos licet patronus,
Novit quid cupiant Vitelliani.

Idem. IX.

Quod minimos cernis, mitti nos credis amico:
Falleris, & nummos ista tabella rogat.

Charta majores. X.

Non sunt munera, quæ putas, amice;
Cum donat vacuas poëta chartas.

Charta epistolares. XI.

Seu leviter noto, seu caro missa sodali,
Omnes ista solet charta vocare suos.

Loculi eburnei. XII.

Hos nisi de flava loculos implere moneta
Non decet. argentum vilia ligna ferant.

Loculi lignei. XIII.

Si quid adhuc superest in nostri facie locelli,
Munus erit: nihil est, ipse locellus erit.

Tali eburnei. XIV.

Cum steterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dedisse tibi.

Tessera. XV.

Non sim talorum numero par tessera, dum sit
Major, quàm talis, alea sæpe mihi.

Turricula. XVI.

Quæ scit compositos manus improba mittere talos;
Si per me misit, nil nisi vota facit.

Tabula lusoria. XVII.

Hic mihi bis seno numeratur tessera puncto :
 Calculus hic gemino discolor hoste perit,

Nuces. XVIII.

Alea parva nuces, & non damnosa videntur :
 Sæpe tamen pueris abstulit illa nates.

Theca calamaria. XIX.

Sortitus thecam calamis armare memento :
 Cætera nos dedimus, tu leviora para.

Calculi. XX.

Infidiosorum si ludis bella latronum,
 Gemmeus iste tibi miles & hostis erit.

Graphiarium. XXI.

Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro :
 Si puero dones, non leve munus erit.

Dentiscalpium. XXII.

Lentiscum melius : sed si tibi frondea cuspis
 Defuerit, dentes penna levare potest.

Auriscalpium. XXIII.

Si tibi morosâ prurigne verminat auris,
 Arma damus tantis apta libidinibus.

Acus aurea. XXIV.

Tenuia ne madidi violent bombycina crines,
 Figat acus tortas sustineatque comas.

Tecten ad calvam. XXV.

Quid faciet nullos hic inventura capillos
 Multifido vixus quæ tibi dente datur ?

Sapo. XXVI.

Caustica Teutonicos accendit spuma capillos :
 Captivis poteris cultior esse comis.

EPIGRAMMAT. LIB. XIV.

Mattiace pila. XXVII.

Simutare paras longævos cana capillos:
Accipe Mattiacas (quò tibi calva?) pilas.

Umbella. XXVIII.

Accipe quæ nimios vincant umbracula soles;
Sit licet & ventus, te tua vela tegent.

Causia. XXIX.

IN Pompeiano tectus spectabo theatro:
Nam ventus populo vela negare solet.

Venabula. XXX.

Exipient aprios, expectabuntque leones;
Intrabunt ursos, sit modò firma manus.

Culter venatorius. XXXI.

Sidejesta gemes longo venabula rostro;
Hic brevis in grandem cominus ibit aprum.

Parazonium. XXXII.

Militiæ decus hoc, & grati nomen honoris,
Arma tribuniciū cingere digna latus.

Pugio. XXXIII.

Pugio, quem curvis signat brevis orbita venis,
Stridentem gelidis hunc salo tinxit aquis.

Falx ex ense. XXXIV.

Pax me certa ducis placidos curvavit in usus,
Agricolæ nunc sum, militis antè fui.

Securicula. XXXV.

Cum fieret tristis solvendis auctio nummis,
Hæc quadringentis millibus emptæ fuit.

Ferramenta tonsoria. XXXVI.

Tondendis hæc arma tibi sunt apta capillis:
Unguibus hæc longis, utilis illa genis.

Constrictos nisi das mihi libellos,
Admittam tineas trucesque blattas.

Fasces calamorum. XXXVIII.

Dat chartis habiles calamos Memphitica tellus :
Texantur reliquâ testa palude tibi.

Candela. XXXIX.

Ancillam tibi fors dedit lucernæ,
Tutas quæ vigil exigit tenebras.

Lucerna polymyxos. XL.

Illustrem cùm tota meis convivia flammis,
Totque geram myxas, una lucerna vecor.

Cereus. XLI.

Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes :
Subducta est puero namque lucerna tuo.

Candelabrum Corinthium. XLII.

Nomina candelæ nobis antiqua dederunt :
Non nôrat parcos uncta lucerna patres.

Candelabrum ligneum. XLIII.

Esse vides lignum : serves nisi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

Pila paganica. XLIV.

Hæc quæ difficili turgēt paganica plumâ,
Folle minùs laxa est, & minùs arcta pilâ.

Pila trigonalis. XLV.

Si me nobilebus scis expulsare sinistris,
Sum tua : si nescis, rustice, redde pilam.

Follis. XLVI.

Ite procul, juvenes : mitis mihi convenit ætas :
Folle decet pueros ludere, folle senes.

Harpasta. XLVII.

HÆc rapit Antzi velox in pulvere draçtes,
Grandia qui vano colla labore facit.

Halteres. XLVIII.

Quid pereunt stulto sortes haltere lacerti?
Exercet melius vinea fossa viros.

Galericulum. XLIX.

NE luteat immundum nitidos ceroma capillos,
Hæc poteris madidas condere pelle comas.

Strigiles. L.

Pergamus has misit. curvo distringere ferro
Non tam sæpe teret lintea fullo tibi.

Guttus corneus. LI.

Gestavit modò fronte me juveneus,
Verùm rhinocerotæ me putabis.

Idem ex rhinocerotæ. LII.

NVper in Ausonia domini spectatus arena
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

Crepitaculum. LIII.

Si quis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiar tenerâ garrula sinistra manu.

Flagellum. LIV.

Proficias nihil, hoc cædas licet usque flagello
Si tibi purpureo de grege currit equus.

Dentifricium. LV.

Quid mecum est tibi? me puella sumat.
Emptos non soleo polire dentes.

Myrobalanum. LVI.

Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex unguento constat, & ex balano.

Aphronitrum. LVII.

Rusticus es? nescis quid Græco nomine dicar.
Spuma vocor nitri. Græcus es? ἀφρόνιτρον.

Opobalsama. LVIII.

Balsama me capiunt, hæc sunt unguenta virorum.
Delicias Nini vos redolet nurus.

Lomentum. LIX.

Gratum munus erit, fissis nec inutile rugis,
Si clarâ Stephani balnea luce petes.

Laterna cornea. LX.

Dux laterna viz clausis feror aurea flammis,
Et tuta est gremio parva lucerna meo.

Laterna ex vesica. LXI.

Cornea si non sum, numquid sum fuscior? aut me
Vesicam contrâ qui venit esse putat?

Fistula. LXII.

Quid me compactam ceris & arundine rides?
Quæ primùm exstructa est fistula, talis erat.

Tibia. LXIII.

Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpe duas pariter, sæpe monaulon habet.

Solea lanata. LXIV.

Desuerit si fortè puer, soleasque libebit
Sumere: pro puero pes erit ipse sibi.

Mamillare. LXV.

Taurino poteras pectus constringere tergo:
Nam pellis mammas non capit ista tuas:

Muscaria pavonina. LXVI.

Lambere quæ turpes prohibet tua prandia muscas
Alitis eximix cauda superba fuit.

Copta Rhodia. LXVII.

Peccantis famuli pugno ne percutite dentes?
Clara Rhodos coptam, quam tibi misit, edat.

Tercus. LXVIII.

Tste tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes ilice pastus apros.

Muscarium bubulum. LXX.

Sordida si flavo fuerit tibi pulvere vestis,
Colligat hunc tenui verberare cauda levis.

Botulus. LXX.

Qui venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni septem venerat ante dies.

Psittacus. LXXI.

Psittacus à vobis aliorum nomina discam:
Hoc didici per me dicere; Cæsar, ave.

Luscinia. LXXII.

Flet Philomela nefas inœsti Tereos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

Pica. LXXIII.

Pica loquax certâ dominum te voce saluto:
Si me non videas, esse negabis avem.

Cavea. LXXIV.

Si tibi talis erat, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, hic habitare potest.

Narthecium. LXXV.

Artis ebur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Pactius esse sua.

Flagra. LXXVI.

Ludite, lascivi, sed tantum ludite, servi:
Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

Ferula. LXXVII.

INvisz nimmum pueris, gratzque magistris,
Clara Prometheo munere ligna sumus.

Pera: LXXVIII.

NE mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tetrico cum cane, pera rogat.

Scops. LXXIX.

IN pretio scopus testatur palma fuisse?
Sed pretium scopis nunc analecta dabunt.

Scalptorium. LXXX.

Defendet manus hæc scapulas mordente molesto
Pulice, vel si quid pulice sordidius.

Mannale. LXXXI.

NE toga barbato faciat, vel pænula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

Letus pavoninus. LXXXII.

Nomina dat spondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Junonis avis: sed prius Argus erat.

Ephippium. LXXXIII.

Stragula succincti, venator, sume veredi?
Nam solet à nudo surgere fides equo.

Stibadia. LXXXIV.

ACcipe lunatâ scriptum testudine sigma:
Octo capit: veniat, quisquis amicus erit.

Gustatorium. LXXXV.

Fœmineam nobis cherson si credis inesse;
Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

Mensa citrea. LXXXVI.

ACcipe felices, Atlantica munera, sylvas:
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

Mensa acerna. LXXXVII.

Non sum crispa quidem, nec sylvæ filia Mauræ:
Sed nōrunt lautas & mea ligna dapes.

Dentes eburnei. LXXXVIII.

Grandia taurorum portant qui corpora, quæris:
An Libycas possint sustinuisse trabes?

Quincupedal. LXXXIX.

Puncta notis ilex, & acutâ cuspide clausa,
Sæpe redemptoris prodere furta solet.

Pocula archetypa. XC.

Non est ista recens, nec nostri gloria cœli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

Calices. XCI.

Nos sumus audacis plebeia torcumata vitri;
Nōstra nec ardenti gemma feritur aquâ.

Phiala aurea calata. XCII.

Quamvis Callaïco rubeam generosa metallo;
Glorior arte magis; nam Myos iste labor.

Calices Vatini. XCIII.

Villa tutoris calicem monumenta Vatini:
Accipe; sed nasus longior ille fuit.

Lances chrysendeta. XCIV.

Grandia ne viola parvo chrysendeta mullo:
Ut minimum, libras debet habere duas.

Vasa Arctina. XCV.

Aretina nimis ne spernas vasa, monemus:
Lautus erat Tuscis Porsena fistilibus.

Bascauda. XCVI.

Barbara depictis veni bascauda Britannis:
Sed me jam mavult dicere Roma suam.

Panaca. XCVII.

SI non ignota est docti tibi terra Catulli,
Potasti testâ Rhætica vina meâ.

Boletaria. XCVIII.

CUm mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis, (pudet, heu!) servio coliculis.

Calices Surrentini. XCIX.

ACcipe non vili calices de pulvere natos;
Sed Surrentinz lave torcuma rotæ.

Colum nivarium. C.

SEtinos, moneo, nostrâ nive frange trientes;
Panperiore mero tingere lina potes.

Saccus nivarius. CI.

ATtenuare nives nörunt & lintea nostra:
Frigidior colo non salit unda tuo.

Urceoli ministratorii. CII.

FRigida non deerit, non deerit calda petenti;
Sed tu morosâ ludere parce siti.

Urceus fistilis. CIII.

Hic tibi donatur pandâ ruber urceus ansâ:
Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquara.

Calathi. CIV.

NOs Satyri, nos Bacchus amat, nos ebria tigris
Perfusus domini lambere docta pedes.

Calices Saguntini. CV.

QUæ non sollicitus teneat servetque minister,
Sume Saguntino pocula ficta lato.

Calices gemmati. CVI.

Gemmatum Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Adspice quot digitos exuit iste calix.

Ampulla potoria. CVII.

HAc licet in gemma, quæ servat nomina Cosmi,
Luxuriolæ bibas, si foliata sitis.

Crystallina. CVIII.

FRangere dum metuis, frangis crystallina: peccant
Securæ nimium, sollicitæque manus.

Nimbus vitreus. CIX.

AB Jove qui veniet miscenda ad pocula, largas
Fundet nimbus aquas: hic tibi vina dabit.

Murrhina. CX.

SI calidum potas, ardenti murrha Falerno
Convenit, & melior sit sapor inde mero.

Pasella Cumana. CXI.

Hanc tibi Cumano rubicundam pulvere testam
Municipem misit casta Sibylla suam.

Calices vitrei. CXII.

ADspicis ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties perdidit auctor opus!

Lagena nivaria. CXIII.

SPoletina bibis, vel Maris condita cellis:
Quò tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

Nives. CXIV.

Non potare nivem, sed aquam potare rigentem
De nive, commenta est ingeniosa sitis.

Idem. CXV.

MAffilix fumos miscere nivalibus undis
Parce, puer, constet ne tibi pluris aqua.

Ligula argentea. CXVI.

QUamvis me ligulam dicant equitesque patresque:
Dicor ab indoctis ligula grammaticis.

Cochleare sive ligula. CXVII.

SUM cochleis habilis, sed nec minus utilis ovis:
Numquid scis potius cur cochleare vocer?

Annuli. CXVIII.

ANtè frequens, sed nunc rarus nos donat amicus:
Felix cui comes est non alienus eques.

Dactyliotheca. CXIX.

SAepe gravis digitis elabitur annulus unctis:
Tuta meâ fiet sed tua gemma fide.

Toga. CXX.

ROManos rerum dominos, gentemque togatam
Ille facit, magno qui dedit astra patri.

Idem. CXXI.

SI matutinos facile est tibi rumpere somnos:
Attritâ veniet sportula sæpe togâ.

Endromis. CXXII.

PAuperis est munus, sed non est pauperis usus:
Hanc tibi pro togula mittimus endromida.

Canusina fusca. CXXIII.

HÆc tibi turbato Canusina simillima mulso.
Munus erit. gaude: non citò fiet anus.

Bardocucullus. CXXIV.

GALLIA Santonico vestit te bardocucullo:
Cercopithecorum pæcula nuper erat.

Canusina rufa. CXXV.

ROMA magis fascis vestitur, Gallia rufis:
Et placet hic pueris militibusque color.

Panula scortea. CXXVI.

Ingrediare viam cœlo licet usque sereno,
Ad subitas nusquam scortea defit aquas.

Lacerna coccinea. CXXVII.

Si Veneto, Prasinove faves, quid coccina sumis?
Ne fias istâ transfuga sorte, vide.

Pileus. CXXVIII.

Si possem, totas cuperem misisse lacernas:
Nunc tantum capiti munera mitte tuo.

Lacerna Batica. CXXIX.

Non est lana mihi mendax, nec mutor æno;
Si placeant Tyriz, me mea tinxit ovis.

Cænatoria. CXXX.

Nec fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota;
Hæc opus est pictis accubuisse toris.

Lana. CXXXI.

Tempore brumali non multum levia profunt:
Calfaciunt villi pallia vestra mei.

Lacerna alba. CXXXII.

Amphitheatrales nos commendamur ad usus,
Cum tegit argentes alba lacerna togas.

Gausapa villosa, vel mantile. CXXXIII.

Nobilius villosa tegant tibi lintea citrum:
Orbitus in nostris circulus esse potest.

Cuculli Liburnici. CXXXIV.

Jungere nescisti nobis, ô stulte, lacernas;
Indueras albas, exue Gallaicas.

Udones Cilicii. CXXXV.

Non hos lana dedit, sed olentis barba mariti;
Cinyphio poterit planta latere sinu.

Synthesis. CXXXVI.

Dum toga per quinas gaudet requiescere luces,
Hos poteris cultus sumere jure tuo.

Focale. CXXXVII.

SI recitaturus dederò tibi fortè libellum,
Hoc focale tuas afferat auriculas.

Tunica Patavina. CXXXVIII.

Vellera cùm sumant Patavinæ multa trilices,
Vix pingues tunicas ferra secare potest.

Spongia. CXXXIX.

HÆc tibi sorte datur tergendis spongia mensis
Utilis, expresso cùm levis imbre tumet.

Panula gausapina. CXL.

IS mihi candor inest, villorum gratia tanta est,
Ut me vel mediâ sumere messe velis.

Cervical. CXLI.

TInge caput nardi folio, cervical olebit :
Perdidit unguentum cùm coma, pluma tenet.

Lodices. CXLII.

NVdo fragula ne toro paterent,
Junctæ nos tibi venimus sorores.

Cubicularia polymita. CXLIII.

HÆc tibi Memphis tellus dat munera : victa est
Pestine Niliaco jam Babylonis acus.

Zona. CXLIV.

LOnga satîs nunc sum; nimio sed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona brevis.

Gausapa quadrata. CXLV.

LOdices mittet docti tibi terra Catulli:
Nos Helicaonia de regione sumus.

Semicinctium. CXLVI.

DEt tunicam dives, ego te prcingere possum.
Essem si locuples, munus utrumque darem.

Lana amethystina. CXLVII.

EFria Sidoniz cùm sim de sanguine conchæ,
Non video quare sobria lana vocer.

Lana

Lana alba. CXLVIII.

Velleribus primis Apulia, Parma secundis
Nobilis; Altinum tertia laudat ovis.

Lana Phrygia. CXLIX.

Nos Lacedæmoniz pastor donavit amicæ;
Deterior Lædæ purpura matris erat.

Lana Pollentina. CL.

Non tantum pullo lugentes vellere lanas,
Sed solet & calices hæc dare terra suos.

Eadem. CLI.

Lana quidem tristis, sed tonsis apta ministris,
Quales non primo de grege mensa vocat.

Tomentum Lingonicum. CLII.

Oppressæ nimum vicina est fascia plumæ?
Vellera Lingonicis accipe rafa sagis.

Tomentum Circense. CLIII.

Tomentum concisa palus Circense vocatur:
Hæc pro Lingonico stramina pauper emit.

Pluma. CLIV.

Lassus Amyclæâ poteris requiescere plumâ,
Interior cycni quam tibi lana dedit.

Fœnum. CLV.

Fraudatâ tumeat fœno tibi calcita plumâ.
Non venit ad duros pallida cura toros.

Tintinnabulum. CLVI.

Redde pilam: sonat æs thermarum. ludere pergis?
Virgine vis solâ lotus abire domum.

Discus. CLVII.

Splendida cum volitent Spartani pondera disci,
Este procul, pueri: sit semel ille nocens.

Cithara. CLVIII.

Reddidit Eurydicen vati: sed perdidit ipse,
Dum sibi non credit, nec patienter amat.

M

Idem.

Idem. CLIX.

DE Pompeiano sæpe est eiecta theatro,
Quæ duxit sylvas, detinuitque feras.

Plectra. CLX.

Fervida ne trito tibi pollice pustula surgat :
Exornent docilem garrula plectra lyram.

Trochus. CLXI.

Inducenda rota est : das nobis utile munus.
Iste trochus pueris, at mihi canthus erit.

Idem. CLXII.

Garrulus in laxo cur annulus orbe vagatur,
Cèdat ut argutis obvia turba trochis ?

Signum victoris. CLXIII.

Hæc illi sine sorte datur, cui nomina Rhenus
Vera dedit. decies adde Falerna, puer.

Sauroctonos Corinthius. CLXIV.

Ad te reptanti, puer insidiose, lacertæ
Parce : cupit digitis illa perire tuis.

Hyacinthus in tabula pictus. CLXV.

Flectit ab inviso morientia lumina disco
Oebalius, Phœbi culpa dolorque, puer.

Persona Germanica. CLXVI.

Svm sigilli lusus rufi persona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

Hercules Corinthius. CLXVII.

Elidit geminos infans, nec respicit angues.
Iam poterat teneras hydra timere manus.

Hercules siëtilis. CLXVIII.

Svm fragilis : sed tu, monco, ne sperne sigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

Minerva argentea. CLXIX.

Dic mihi, virgo ferox, cùm sit tibi cassis & hasta;
Quare non habeas ægida ? Cæsar habet.

Sigil-

Sigillum Giberii fictile. CLXX.

E Brius hæc fecit terris puto, monstra Prometheus:
Saturnalitio lusit & ipse luto.

Homeri Batrachomyomachia. CLXXI.

Perlege Mzonio cantatas carmine ranas,
Et frontem nugis solvere disce meis.

Homerus in membranis. CLXXII.

Ilias & Priami regnis inimicus Ulysses
Multiplici pariter condita pelle latent.

Virgilii culex. CLXXIII.

Accipe facundi Culicem, studiose, Maronis:
Ne nugis positis arma virumque canas.

Virgilius in membrana. CLXXIV.

Quam brevis immensum cepit membrana Maro-
Ipsius vultus prima tabella gerit. (nem :

Cicero in membranis. CLXXV.

Si comes ista tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias,

Propertius. CLXXVI.

Cynthia, facundi carmen juvenile Properti,
Accepit famam, nec minùs ipsa dedit.

Livius in membranis. CLXXVII.

Pellibus exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

Sallustius. CLXXVIII.

Hic erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romana Crispus in historia.

Ovidii Metamorphosis in membranis. CLXXIX.

Hæc tibi multiplici quæ structa est massa tabellâ,
Carmina Nasonis quinque decemque gerit.

Lucanus. CLXXX.

Sunt quidam, qui me dicunt non esse Poëtam:
Sed qui me vendit bibliopola, putat.

Catullus. CLXXXI.

Tantum magna suo debet Verona Catullo,
Quantum parva suo Mantua Virgilio.

Calda & frigida aqua. CLXXXII.

Hæc tibi quæ fuerint caldarum nomina dicit,
Ipsa suas melius charta natabit aquas.

Mula pomilia. CLXXXIII.

His tibi de mulis non est metuenda ruina:
Altius in terra penè sedere soles.

Catella Gallicana. CLXXXIV.

Delicias parvæ si vis audire catellæ,
Narranti brevis est pagina tota mihi.

Asturco. CLXXXV.

Hic brevis. ad numerum rapidos qui colligit un-
Venit ab auriferis gentibus, Astur equus. (gues,

Canis vertagus. CLXXXVI.

Non tibi, sed domino venatur vertagus acer,
Illæsum leporem qui tibi dente feret.

Simius. CLXXXVII.

Callidus emissas eludere simius hastas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

Cymbala. CLXXXVIII.

Æra Celanxos lugentia matris amores
Esuriens Gallus vendere sæpe solet.

Notarius. CLXXXIX.

Currant verba licet, manus est velocior illis:
Nondum lingua suum, dextra peregit opus.

Concha. CXC.

Lævis ab æquorea cortex Mareotica concha
Fiat; inoffensâ curret arundo viâ.

Moris. CXCI.

Non mendax stupor est, nec fingitur arte dolosa:
Quisquis plus iusto non sapit, ille sapit.

Caput arietinum. cxcii.

Mollia Phryxei secuisti colla mariti.
Hoc meruit, tunicam qui tibi sæpe dedit?

Pumilio. cxciii.

Solum spectes hominis caput, Hecora credes:
Si stantem videas, Astyanasta putes.

Parma. cxciv.

Hæc quæ sæpe solet vinci, quæ vincere rarò,
Parma tibi, scutum pumilionis erat.

Accipiter. cxcv.

Prædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis: idem
Decipit, & captas non sibi mæret aves.

Obsenator. cxcvl.

Dic quotus, & quanti cupias coenare, nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi est.

Calami aucupatorii. cxcvii.

Non tantum calamis, sed cantu fallitur ales,
Pallida dum tacitâ crescit arundo manu.

Cor bubulum. cxcviii.

Pauper caussidicus nullos referentia nummos
Carmina cum scribas, accipe cor quod habes.

Cocus. cxcix.

Non satis est ars solo cœco, servire palato:
Namque cocus domini debet habere gulam.

Craticula cum vern. cc.

Parva tibi curvâ craticula sudet ofellâ;
Spumeus in longa cuspidē fumet aper.

Pistor dulciarius. cci.

Mille tibi dulces operum manus ista figuras
Exstruit: huic uni parca laborat apis.

Jentacula. ccli.

Surgite, jam vendit pueris jentacula pistor,
Cristatæque sonant undique lucis aves.

M. VAL. MARTIALIS

DE

S P E C T A C U L I S

L I B E L L U S.

In amphitheatrum Caesaris. I.

BARBARA Pyramidum sicut miracula Memphis;
 Affiduus jactet nec Babylona labor; *vix: laudandi.*
 Nec Triviarum templo molles laudentur Iones; *non: diffidendi.*
 Dissimuletque deum cornibus ara frequens;
 Aëre nec vacuo pendentia Mausolæa

Laudibus immodicis Cares in astra ferant.
 Omnis Cesareo cedat labor amphitheatro:

alij. pre. Vnum pro cunctis fama loquatur opus.

Ad Casarem, de publicis ipsius operibus. I r.

Hic, ubi sidereus propius videt astra colossus,
 Et crescunt mediâ pegmata celsa viâ;

Invidiosa feri radiabant atria Regis, *Neronis domus aurea.*

a palatio Vnaque jam tota stabat in Vrbe domus. *Roma domus hel.*

per hanc Hic, ubi conspicui venerabilis amphitheatrum *domus Neronis.*

domus Neronis. Erigitur moles, stagna Neronis erant. *celeriter extructa.*

Hic, ubi miramur velocia munera thermas, *domus Neronis.*

Abstulerat miseris tecta superbus ager.

Livia Claudia diffusas ubi porticus explicat umbras,

Ultima pars aulae deficientis erat.

Reddita Roma sibi est; & sunt, te præsede, Caesar,

Deliciae populi, quæ fuerant Domini.

Ad eundem, de gentium congratulatione. I I I.

Quæ tam seposita est, quæ gens tam barbara, Caesar,

Ex qua spectator non sit in urbe tua?

Venit ab Orphæo cultor Rhodopeius Aëmo,

Venit & epoto Sarmata pascuus equo:

Et qui prima bibit deprænsi flumina Nili,

Et quem supremæ Tethyos unda ferit.

Festinauit Arabs, festinabere Sabzi,

Et Cilices nimbis hæc maduere suis.

Crisi-

Crinibus in nodum tortis venēte Sicambri,
 Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.
 Vox diversa sonat : populorum est vox tamen una,
 Cū verus patriæ diceris esse pater.

De expulsis à Casare delatoribus. I V.

T Virba gravis paci, placidæque inimica quieti.
 Quæ semper miseras sollicitabat opes,
 Traducta est Gyaris : nec cepit arena nocentes ;
 Et delator habet, quod dabat, exilium.
 Exulat Ausonia profugus delator ab urbe :
 Impensis vitam principis annumeres.

De Naumachia. V.

S I quis ades longis serus spectator ab oris,
 Cui lux prima sacri muneris ista fuit:
 Ne te decipiat ratibus navalis Enyo.
 Et par unda fretis : hic modò terra fuit.
 Non credis ? spectes, dum laxent æquora Martem ;
 Parva mora est ; dices, hic modò pontus erat.

De eadem. VI.

A Vgusti laudes fuerant, committere classes,
 Et freta navali sollicitare tubâ.
 Cæsaris hæc nostri pars est quota ? vidit in undis
 Et Theris ignotas, & Galatea feras :
 Vidit in æquoreo ferventes pulvere currus,
 Et domini Triton ipse putavit equos.
 Dumque parat sævis ratibus fera prælia Nereus,
 Abnuat in liquidis ire pedester aquis.
 Quidquid & in Circo spectatur, & Amphitheatro,
 Dives Cæsarea præstitit unda tibi.
 Fucinus, & pigri taceantur stagna Neronis :
 Hanc nôrint unam secula Naumachiam.

De natatoribus. VII.

L Vsit Nereïdum docilis chorus æquore toto,
 Et vario faciles ordine pinxit aquas.
 Fuscina dente minax, nexu fuit anchora curvo :
 Credidimus remum, credidimusque ratem :

Et

Et gratum nautis sidus fulgere Laconum,
 Lataque perspicuo vela tumere sinu.
 Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
 Aut docuit lusus hos Thetis, aut didicit;

*De tauro personatum Herculem sursum
 vehente. VIII.*

Raptus ab ita mediâ quod ad æthera taurus arenâ;
 Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.

Vexerat Europen fraterna per æquora taurus;

At nunc Alciden taurus in astra tulit.

Cæsaris atque Jovis confer nunc, Roma, juvencos.

Par onus ut tulerint, altius iste tulit.

*Obstant auctoribus artes
 Poena personati Laureoli. IX.*

Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus

Affiduam nimio pectore pavit avem: *aquilam*
 Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso *vixit. d. s. Bo.*

Non falsa pendens in cruce Laureolus,

Vivebant laceri membris stillantibus artus,

Inque omni nusquam corpore corpus erat.

Denique supplicium dederat necis ille paternæ,

Vel domini jugulum foderat ense nocens;

Templa vel arcano demens spoliaverat auro,

Subdiderat sævas vel tibi, Roma, faces.

Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ,

In quo, quæ fuerat fabula, poena fuit.

Pœna personati Dadali. X.

Dedale, Lucano cum sic lacereris ab urso.

Quam cuperes pennas nunc habuisse tuas?

Pœna personati Orphei. XI.

Quidquid in Orphea Rhodope spectasse theatro

Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi.

Reperunt scopuli, mirandaque sylva cucurrit,

Quæ fuisse nemus creditur Hesperidum.

Adfuit immixtum pecori genus omne ferarum,

Et supra vatem multa pependit avis.

Ipsæ sed ingrato jacuit laceratus ab urso.

Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.

Nec

Nec se miretur, Caesar, longæva vetustas:
Quidquid fama canit, donat arena tibi.

Pugna rhinocerotis & tauri. XII.

Praestitit exhibitus totâ tibi, Caesar, arenâ,
Quæ nos promisit, prælia rhinoceros.
O quàm terribiles exarsit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

Pugna rhinocerotis & ursi. XIII.

Sollicitant pavidum rhinocerotâ magistri,
Seque diu magnæ colligit ira fera,
Desperabantur promissi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus antè furor.
Namque gravem gemino cornu sic extulit ursum,
Jactat ut impositas taurus in astra pilas.

Pugna tauri & elephantis. XIV.

Qui modo per totam, flammis stimulat, arenam
Sustulerat raptas taurus in astra pilas;
Occubuit tandem cornuto ardore petirus,
Dum facilem tolli sic elephanta putat.

Pugna tigridis & leonis. XV.

Lambere securi dextram consuevit magistri
Tigris, ab Hyrcano gloria rara iugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausâ est tale nihil, sylvis dum vixit in altis;
Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

De leone qui laeserat magistrum. XVI.

Læserat ingrato leo perfidus ore magistrum,
Ausus tam notas contemnerare manus:
Sed dignas tanto persolvit crimine pœnas,
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet esse hominum tali sub Principe mores,
Qui jubet ingenium mitius esse feris?

Dama supplex. XVII.

Concita veloces fugeret cum dama molossos,
Et variâ obliquas necteret arte moras,

Cæsaris ante pedes supplex, similisque roganti
 Constitit; & prædã non tetigere canes.
 Numen habet Cæsar. sacra est vis, sacra potestas;
 Credite: mentiri non didicere feras.

Elephas supplex. XVIIII.

QVod pius & supplex elephas te, Cæsar, adorat;
 Hic modò qui tauro tam metuendus erat;
 Non facit hoc iussus, nulloque docente magistro;
 Crede mihi, numen sentit & ille tuum.

Ursus visco implicitus. XIX.

PRæcep̃ sanguineã dum se rotat ursus arenã,
 Implicitam visco perdidit ille fugam.
 Splendida jam tecto cessent venabula ferro,
 Nec volet exculsã lancea torta manu.
 Deprẽdat vacuo venator in aëre prædã,
 Si captare feras aucupis arte placet.

De sue qua ex vulnere peperit. XX.

I^Nter Cæsareæ discrimina sæva Dianæ
 Fixisset gravidam cum levis hasta suem,
 Exsiliit partus miseræ de vulnere matris.
 O Lucina ferox, hoc peperisse fuit?
 Pluribus illa mori voluisset saucia telis,
 Omnibus ut natis triste pateret iter.
 Quis negat esse satum materno funere Bacchum?
 Sic genitum numen credite: nata fera est.

De eadem. XXI.

I^Cta gravi celo, confossaque vulnere, mater
 Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
 O quã certa fuit librato dextera ferro!
 Hanc ego Lucinæ credo fuisse manum.
 E^{OP}erta est numen moriens utriusque Dianæ?
 Quãque soluta parens, quãque preëmpta fera est.

De eadem. XXII.

S^Vs fera jam gravior maturi pignora ventris.
 Emisit foetum, vulnere facta parens.
 Nec jacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
 O quantum est subitis casibus ingenium!

De Carpophoro venatore. XXIII.

Symma tua, Meleagre, fuit quæ gloria famæ;
 Quantula Carpophori portio, fusus aper t
 Ille & præcipiti venabula condidit urso,
 Primus in Arctoi qui fuit axe poli:
 Stravit & ignota spectandum mole leonem,
 Herculeas potuit qui decuisse manus:
 Et volucrim longo porrexit vulnere pardum. *vidit*
 Præmia cum laudis ferret, adhuc poterat.

De eodem. XXIV.

Dorica quàm certo venabula dirigit istu
 Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!
 Ille tulit geminos facili cervice juvencos;
 Illi cessit atrox bubalus atque bison.
 Hunc leo cum fugeret, præceps in tela cucurrit.
 I nunc, & lentas corripe, turba, moras.

De eodem. XXV.

Secula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
 Jam nullum in monstris orbe fuisset opus.
 Non Marathon taurum, Nemeæ frondosa leonem,
 Arcas Mænalium non timuisset aprum.
 Hæc armata manus Hydræ mors una fuisset,
 Huic percussa foret tota Chimæra semel. *medeque*
 Ignipedes posset sine Colchide vincere tauros:
 Solvere & Hesionem solus, & Andromeden,
 Hercules laudis numeretur gloria: plus est,
 Bis denas pariter perdomuisse feras.

Pugna fæminarum cum bestiis. XXVI.

Belliger invictis quod Mars tibi sævit in armis,
 Non satis est, Cæsar: sævit & ipsa Venus.
 Prostratum Nemees in vasta valle leonem,
 Nobile & Herculeum fama canebat opus.
 Prisca fides taceat: nam post tua munera, Cæsar,
 Hæc jam foemineâ vidimus acta manu.

Gladiatorum paria: Myrinus & Triumphus. XXVII.

Dum peteret pars hæc Myrinum, pars illa Trium-
 Promisit pariter Cæsar utraq; manu. (phum:
summo studio, et conatu; Non

Non potuit melius litē finire jocosam.

O dulce invicti Principis ingenium!

Priscus & Verus. XXVIII.

Cum traheret Priscus, traheret certamina Verus.

Effet & æqualis Mars utriusque diu:

Milio sæpe viris magno clamore petita est.

Sed Cæsar legi paruit ipse suæ.

Lex erat, ad digitum posita concurrere palmā;

Quod licuit, lances donaquæ sæpe dedit.

Inventus tamen est finis discriminis æqui.

Pugnare pares: succubere pares.

Misit utrique rudes, & palmas Cæsar utrique.

Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.

Contigit hoc, nullo nisi te sub principe, Cæsar:

Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

Cedere majori, virtutis fama secunda est.

Ulla gravis palma est, quam minor hostis habet.

Ad Cæsarem, libelli dedicatio. XXIX.

Deveniam subitis: non displicuisse mereor,

Festinat, Cæsar, qui placuisse tibi.

Ad eundem. XXX.

Flavia gens, quantum tibi tertius abstulit hæres!

Pene fuit tanti, non habuisse duos.

F I N I S

*Hiraudes Niveæ: vitæ beliger inuictæ &
spectandæ. Not: Varior.*

